

BUDAPEST FŐVÁROS LEVÉLTÁRA

402/2018/BFL

**2017. évi
munkabeszámolója**

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló.....	4
Budapest Főváros Levéltárának 2017. évi részletes munkabeszámolója ...	15
1. Költségvetés, (köz)beszerzések lebonyolítása, épületfenntartás	15
1.1. Költségvetés	15
1.2. (Köz)beszerzések, épületfenntartás.....	17
2. Személyi ellátottság, munkaszervezés, szakmai szerepvállalások.....	23
2.1. Munkaszervezés, személyi ellátottság	23
2.2. A BFL munkatársainak szerepvállalása a hazai levéltárügyben és tudományos életben	25
3. Gyűjtőterületi munka, iratátvételek	26
3.1. Az egyes osztályok gyűjtőterületi, iratátvételi feladatai.....	26
4. Állományvédelmi feladatok, mikrofilmzés, digitalizálás	36
4.1. Az iratórzó főosztályok állományvédelmi feladatai.....	36
4.2. Állományvédelmi feladatok részletes bemutatása	40
4.3. Restaurálás, kötészet	41
4.4. Mikrofilmzés, digitalizálás.....	42
4.5. Az állományvédelmi műhely 2017. évi teljesítményének összegzése	44
5. Az iratanyagok rendezése és segédletezése, adatbázis-építés, levéltári nyilvántartások vezetése.....	45
5.1. Az iratórzó osztályok fontosabb rendezési feladatai	46
5.2. Az iratórzó főosztályok fontosabb segédletkészítési feladatai	52
5.3. Kötelező nyilvántartások vezetése	57
6. Kutató- és ügyfélszolgálat, mikrofilmtár és könyvtár.....	58
6.1. Kutatószolgálat.....	58
6.1.1. Adatvédelmi hatósági eljárás – a Kiss László ügy.....	60
6.2. Ügyfélszolgálat	61
6.3. Mikrofilmtár	61
6.4. Szakkönyvtár	62
7. Anyakönyvi másodpéldányok vezetése.....	63
8. E-levéltári és informatikai feladatok.....	63
8.1. Elektronikus levéltári feladatok	63
8.2. Raktári jegyzékek újra betöltése	65
8.3. Elektronikus segédletek, adatbázisok létrehozásában és betöltésében való közreműködés.....	65
8.4. Elektronikus iratok, digitalizálás, szabályozás.....	66
8.5. Az e-levéltári rendszer működtetésének támogatása	68
8.6. Informatikai üzemeltetési feladatok	69
9. Digitális szolgáltatásaink fejlesztése	72
9.1. Intézményi honlap, Magyar Levéltári Portál és más elektronikus felületek.....	72
9.2. Közreműködés a Hungaricana közgyűjteményi portál munkálataiban – a Budapest Időgép létrehozása.....	74

9.3. Részvétel a Forum Hungaricum által szervezett Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Mintaprogramban	75
10. Tudományos munka, kiadványkészítés	76
11. Nemzetközi és hazai kapcsolatok.....	76
11.1. Nemzetközi kapcsolatok	76
11.2. Hazai kapcsolatrendszer bővítése, együttműködési megállapodások	78
12. A Beregszászi Levéltár támogatására állományvédelmi segélyprogram megvalósítása	78
13. Közreműködés Európai Uniós pályázatokban: a CO:OP projekt.....	80
14. Kiemelkedő kulturális, közművelődési és tudományos rendezvényeink	86
14.1. Kiállítások.....	86
14.2. Rendezvények.....	88
14.3. Konferenciák, műhelybeszélgetések	91
14.4. Határon túli és egyházi levéltárosok továbbképzése	92
14.4. Gyakornoki programok.....	93
14.5. Levéltár-pedagógiai foglalkozások.....	93
Mellékletek.....	95

Vezetői összefoglaló

Az alábbiakban Budapest Főváros Levéltára 2017. évi munkabeszámolójának fontosabb elemeit kívánjuk összefoglalni:

A 2017. évi intézményi költségvetéssel és beruházásokkal összefüggő kérdések

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi költségvetése terv szinten 729.840 eFt az év során bevételi oldalon 902.175 eFt, kiadási oldalon 876.804 eFt-tal teljesült.

A BFL fő bevételi előirányzata 2017-ben 902.175eFt-ban realizálódott.

A fő bevételi előirányzaton belül a működési célú támogatás államháztartáson belül 45.534 eFt, intézményi működési bevétel 73.054 eFt (készletértékesítés, szolgáltatási bevétel, egyéb működési bevétel, kiszámlázott áfa és áfa visszatérítés), átvett pénzeszköz, működési célú támogatás államháztartáson kívülről 15.293 eFt.

A kiadások tekintetében a működési célra 793.242 eFt, felhalmozási célra 83.562 eFt-ot költöttünk. A személyi juttatások kiadási előirányzata 483.243 eFt, a járulékok előirányzata 115.848 eFt-tal teljesült 2017. évben. A dologi kiadások 2017. évben 194.151 eFt-ban realizálódtak. Céljelleggel támogatott intézményi beruházás, felújítás 65.571 eFt saját forrásból megvalósított beruházás és felújítás 17.991 eFt volt.

A fenntartó felé benyújtottunk egy 300.000 eFt értékű energiaracionalizálási tervet (napelem, épület klíma, felügyeleti és üzemeltetési rendszer energia-hatékony felújítása), amelyet a Fővárosi közgyűlés 2016. december 7-i ülésén elfogadott és a KEHOP-5.2.2. projekt keretében nevesített. A projekt megvalósítására 2017-ben még nem került sor.

Jogsabályi változások

2015 júniusától lépett hatályba a 10/2002. (XII.27.) NKÖM rendeletet felváltó 27/2015. (V. 27.) EMMI rendelet a közlevéltárak és a nyilvános magánlevéltárak tevékenységével összefüggő szakmai követelményekről. A jogszabály megalkotásában a BFL munkatársai aktívan részt vettek, így az intézményt alapjában nem érte váratlanul az új szakmai követelményrendszer. A BFL az eddigi magas követelményeknek megfelelő szakmai normáinak köszönhetően előreláthatólag nem kerül megoldhatatlan feladat elé az új követelmény-rendszer következtében, ugyanakkor bizonyos területeken 2016-ban felül kellett vizsgálnunk szakmai tevékenységünket és az új követelményekhez igazítani. (Az új rendelet pl. számos új követelményt fogalmaz meg a levéltári nyilvántartások elektronikus vezetésével illetve a nyilvántartási adatállományok Magyar Nemzeti Levéltár részére történő átadása kapcsán.) 2017-ben már az előző évi tapasztalatok alapján terveztük jogszabályban meghatározott szakmai feladatainkat.

2017-ben lépett életbe az elektronikus formában tárolt iratok közlevéltári átvételének eljárásrendjéről és műszaki követelményeiről szóló 34/2016. (XI.30.) EMMI rendelet, amelynek előkészítésében szintén aktív szerepet játszott intézményünk. A rendelet meghatározza, hogy a közfeladatot ellátó szervezeteknek milyen követelményeknek megfelelően kell átadniuk elektronikus irataikat a levéltárak részére. Az új rendelet alapjaiban figyelembe vette az e-levéltári EU-s projekt keretében létrejött, a BFL-ben aktívan működtetett e-levéltár szolgáltatásrendszer adottságait.

Szervezeti feltételek

A BFL jelenlegi SZMSZ-ét a fenntartó 2013 decemberében fogadta el. A módosítások jelentős része az új Alapító Okirathoz, illetve a jogszabályi előírásokhoz, valamint a 2013 októberében átadásra került és 2014 januárjától éles üzemben működő e-levéltári rendszer bevezetéséhez köthető. 2017-ben újlag felülvizsgáltuk az SZMSZ-t és az időközben szükségessé vált korrekciókat végrehajtottuk. A Fenntartó által 2018 februárjában jóváhagyott SZMSZ legfőbb szervezeti változása, hogy az Épületfenntartási osztály elnevezése Műszaki Osztályra változott és a gazdasági igazgató közvetlen irányítás alól a főigazgató-helyettes közvetlen irányítása alá kerül át. A vagyongazdálkodási feladatok változatlanul gazdasági igazgatói feladatkörben maradnak. Ezek a változások az SZMSZ jóváhagyásának elhúzódása miatt a 2017-es évet nem érintették.

A BFL jelenlegi létszáma 120 fő. A helyi közigazgatás átszervezésével jelentősen megnövekedtek a gyűjtőterületi munkák (pl. a járássok létrehozása 23 jelentős iratképző szervet jelent levéltári szempontból), emellett az e-levéltári rendszer működtetésével kapcsolatosan számos új szakmai feladat jelent meg. Budapest Főváros Önkormányzata a megnövekedett feladatellátásra tekintettel 5 fő létszámbővítést hagyott jóvá, biztosítva ennek forrását. A létszámbővítésre 2017-ben került sor.

Az E-levéltári feladatok

Intézményünk 2017. évi egyik legnagyobb szakmai feladata továbbra is az elektronikus levéltári rendszer hatékonyabb üzemeltetése, a rendszerszerű folyamatok kialakítása, dokumentálása.

A 2017. évi fő feladatokat az alábbiakban összegezhetjük:

- a beszerzésre került infrastruktúra, hardverek és szoftverek folyamatos üzemeltetése,
- a support és szoftverkövetési szerződés megújítása,
- scopeArchiv (a BFL Levéltári Nyilvántartó Rendszere, a továbbiakban: LNYR) üzemszerű működtetése, a levéltári leírások, raktári jegyzékek, a kutatói információk és a szervnyilvántartás naprakész vezetése, ezen belül konkrétan tervezett feladatok:
  - scopeArchiv-ba már migrált raktári jegyzékek újramigrálásának befejezése,
  - ügyiratszintű adatbázisok betöltése, migrálása az LNYR-be,
- e-levéltári folyamatokat (iratátvétel, archiválás, hozzáférés, elektronikus állományvédelem) támogató Tessella szoftver (SDB) esetében born digital iratok átvételének lebonyolítása,
- tömeges mikrofilm-digitalizálás folytatása,
- lapszkennerrel, könyvszkennerrel történő tömeges digitalizálás,
- a keletkező digitális állományok szakszerű archiválása.

A 2017-es év fejleménye volt, hogy az e-levéltári rendszert üzemeltető NISZ Zrt. végre megkötötte a 2017. év második felétől 2018 decemberéig érvényes support szerződést az e-levéltári rendszerre. Ezzel kapcsolatos feladat volt az év második felében a hibák újbóli áttekintése, illetve a scopeArchiv és az SDB-t váltó Preservica upgrade-jére való felkészülés, decemberben pedig a tesztelés is megkezdődött. Elindult továbbá a rendszer jövőbeni sorsát erősen érintő, az MNL és a NISZ által kezdeményezett KÖFOP-projekt, melynek projektgazdája az MNL.

A KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011 számú, „Közigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó levéltári szolgáltatás fejlesztése” megnevezésű projekt célja az állampolgárok és a közigazgatási intézményrendszer számára nyújtott szolgáltatások egyszerűsítése, elektronizálása és országos kiterjesztése. A Magyar Nemzeti Levéltár vezette konzorcium új fejlesztése olyan elektronikus szolgáltatáscsomagot alakít ki, amelynek a segítségével a hivatali ügyek intézéséhez automatikusan biztosítja a kérelmező vagy az ügyintéző szervek részére a szükséges igazoló iratanyagot.

A BFL a konzorciumnak nem tagja, munkatársai esetenként szakértőként részt vettek a közbeszerzési tárgyalásokon, több körben véleményezték a követelményjegyzéket és a rendszerterveket, javaslatokat tettek a követelmények pontosítására, illetve kibővítésére, a rendszerterv hiánylistájára.

Gyűjtőterületi munka, iratátvételek

A gyűjtőterületi munka továbbra is prioritást élvez, a levéltári „irat életciklus-menedzsment” a szerveknél kezdődik, a terület elhanyagolása irreverzibilis folyamatokat generálhat. Gyűjtőterületi munka keretében 99 szerv esetében 134 szervlátogatást terveztünk, végül 95 szerv esetében 153 szervlátogatás valósult meg. Ezek során felmértük a kint lévő iratanyag mennyiségét, az adott szerv iratkezelésének helyzetét, a selejtezésre ill. levéltári átadásra előkészített iratanyagot. A szervlátogatások nagy részénél állományvédelmi munkatárs is részt vett.

A Levéltár jogszabályi kötelezettségeinek eleget téve továbbra is értékelte és záradékolta a hozzá illetékességéből benyújtott selejtezési jegyzőkönyveket (116 szerv mindösszesen 518 db iratsejtezési jegyzőkönyvet küldött) és részt vettünk az iratkezelési szabályzatok véleményezésében. Jogszabályban biztosított egyetértési jogát 71 szerv esetében gyakorolta a levéltár. Ennek az illetékességi szervek száma a többszöröse, de nem minden esetben készül évente új szabályzat.

2017-ben a Levéltár 898 iratfolyóméternyi (ifm) iratanyag átvételével számolt, ténylegesen 799,12 ifm iratanyag átvételére került sor. Az iratátvételek mennyisége előre csak becsülhető, de az átvételek mennyisége a BFL 2018-ig elkészített három éves gyarapodási tervével nagyjából megegyező mértékű volt.

Az összefoglalóban ki kell emelnünk a volt BUVÁTI (Budapesti Városépítési Tervező Vállalat) tervtár anyaga átvételének kérdését. A tervanyag a BUVÁTI felszámolása során, a 1990-es évek végén magáncég tulajdonába került, azonban a BFL javaslatára védetté nyilvánították. A tervtár akut veszélybe került, mivel a tulajdonossal szemben, a raktár bérleti díjának nem fizetése miatt végrehajtást rendeltek el. A mindegy 850 polcfolyóméternyi pausz tervrajz és 300 ifm tervdokumentáció és nyilvántartás megmentése érdekében az intézményünk részéről szükséges intézkedéseket megtettük, a fenntartó főosztálya részére és az örökségvédelmi hatóság felé a helyzetet jeleztük. Sajnos a 2017-es év a helyben topogás jegyében telt, érdemi változás nem történt, az iratanyag állapota viszont folyamatosan romlott. Sajnos, a megnyugtató megoldás még nem körvonalazódott, az iratmentés költsége jelentős.

Restaurálás, mikrofilmezés, digitalizálás

A restaurátor műhely 813 fóliónyi szálás irat, valamint 23 db oklevél, 65 db tervrajz, 4 db kötet, 12 térkép és 79 db fotó restaurálását végezte el. Konzerválási, digitalizálásra előkészítési munkálatok 2752 fólió irat, 77 db kötet, 1170 db tervrajz, 261 db térkép, 519 fotó, 4 kötet, 2 plakát, 5 füzet esetében történtek. A kötészeti műhely 65 db kötet újrakötését és mikrofilmezési munkálatok előkészítése keretében 313 db kötet lapra szedését végezte el.

2016-ban készült el az intézmény középtávú digitalizálási és mikrofilmezési stratégiája, amelynek alapján terveztük és folytattuk a BFL ez irányú tevékenységét.

Továbbra is fontosnak tarjuk az állományvédelmi célú mikrofilmezés folytatását, a hazai közlevéltárak közt egyedülállóan, ezért a 16 és 35 mm-es mikrofilmkameráinkkal 324.530 felvételt készítettünk ebben az évben.

2017-ben 504 tekercs mikrofilm digitalizálása történt meg, ami 1.870.098 digitális képet eredményezett. Az A/1-es könyvszkenneren 208.310, az A/2-es könyvszkenneren 169.444 felvételt készítettünk.

Az A/0-s térképszkenneren 4.043 db tervet, térrajzot, térképet digitalizálunk. A dokumentumszkenneren 120.708, míg a fotószkenneren 3.315 felvétel készült el, valamint 382 analóg kazetta digitális rögzítése történt meg. A műhelyben rendelkezésre álló eszközökön 2.375.858 digitális felvételt készítettünk 2017-ben.

Rendezés, hagyományos és adatbázis alapú segédletkészítés

Az iratórző osztályok egyik fő szakmai feladata a levéltár őrizetében lévő iratanyag rendezése és segédletezése. A két munkafolyamat a gyakorlatban nemigen választható el egymástól, hiszen valamennyi rendezési munkát követve, illetve azzal párhuzamosan folyik az iratanyag segédlettel történő ellátása. Az iratórző osztályok 2017-ben 211,77 ifm-nyi anyagot alapszinten, 358,28 ifm-t középszinten (ügyirat-szinten), illetve 86,22 ifm-t tételszinten rendeztek; 150,72 ifm-nyi iratanyagot, 100 db plakátot, 1974 db térképet, 130 db térrajzot, 312 db tervet, 480 db fotót és 3927 db kazettát rendeztek darabszinten. Ellenőrző rendezést középszinten 280,04 ifm, darabszinten pedig 0,28 ifm iratanyag és 25.991 fájl esetében végeztünk. Mintaállványozást 2.567,75 ifm iratanyag és 3.286 db hangkazetta és 1974 db térkép esetében végeztünk.

Az iratórző osztályok 55,02 ifm-nyi anyagot készítettek elő mikrofilmezésre, 69,37 ifm iratanyagot, 584 térképet, 1054 db terv- és térrajzot, 13945 db fotót, 30 db fotó negatívot, 87 db fotóalbumot és 29 audiokazettát digitalizálásra készítettek elő. Ez a munkafolyamat az adott anyagok fizikai előkészítését (ragasztás, vasalás, paginálás), szabályzat szerinti metaadat-nyilvántartásának elkészítését foglalja magában.

Köttetésre 378 db sérült kötetet készítünk elő.

Az iratanyag segédletezése kapcsán kiemelt intézményi feladatnak tekintjük a nyilvántartási és kutatási célból egyaránt fontos *fond- és állagismertetések* írását és az LNYR-ben való rögzítését. A cél az, hogy középtávon valamennyi iratanyagunkról rendelkezünk ilyen segédlettel. Ebben az évben 33 fond, illetve állag esetében 400,63 ifm-nyi iratanyaghoz készült fond- és állagismertetés. Ügyiratszintű segédlet 37,48 ifm-nyi, tételszintű 57,2 ifm-nyi iratanyaghoz, 1974 db térképhez készült, darabszintű segédletet pedig 271,81 ifm-nyi irathoz készült.

A levéltári segédletezési munkálatok alapjait képező raktári nyilvántartásokból (régebbi nevén raktári jegyzékekből) 774,62 ifm iratanyag és 10.047 db kazetta esetében készült új raktári jegyzék. Új raktári jegyzékeket elsősorban az újonnan átvett, illetve átveendő iratok esetében tervezünk, a többi jegyzékelési munka a rendezési munkálatok következtében tervezett feladat. Az új, javított vagy

felülvizsgált raktári jegyzékeket (raktári nyilvántartásokat) az LNYR-ben kötelező rögzíteni.

Az adatbázis alapú elektronikus segédletkészítés immáron évtizedes erőssége Budapest Főváros Levéltárnak: 2017-ben 42 fondból ill. állagból összesen 193.393 db rekordot rögzítettünk.

Digitális szolgáltatásaink fejlesztése

Közreműködés a Magyar Levéltári Portál és a Hungaricana közgyűjteményi portál munkálataiban – a Budapest Időgép létrehozása

Intézményünk a Szolgáltató Levéltár stratégiai koncepció keretében évek óta több, központi szakmai feladat megvalósítására kapott megbízást az EMMI Közgyűjteményi Főosztályától, ami jelzi a Levéltár országos szinten kiemelkedő szakmai koordinációs szerepét. Az egyik fő feladatunk a Magyar Levéltári Portál (archivportal.hu) működtetése és továbbfejlesztése, amely portál mint on-line folyóirat a magyarországi levéltárakat és az azokban folyó munkát kívánja bemutatni, népszerűsíteni. Az MLP fontos szolgáltatása a levéltári adatbázisokhoz való hozzáférés biztosítása.

A korábbi önálló MLP-s adatbázisok 2015 óta a hungaricana.hu közgyűjteményi portál adatbázisrendszerébe integrálva érhetőek el. Az adatbázis-szolgáltatások elérését az MLP-n keresztül is biztosítjuk.

2017 legfontosabb feladata a Magyar Levéltárosok Egyesülete által fenntartott felület (www.leveltaros.hu) funkcionalitásának átvétele és az új adattartalmak elhelyezése, feltöltése, új struktúra kialakítása volt. A két weblap összeolvadásával a Magyar Levéltári Portál lett a magyar levéltárügy vezető, meghatározó és útmutató online oldala, ahol egy helyen fog koncentrálni a magyar levéltárügy összes kérdése, rendezvénye, információja. Az együttműködésen alapuló működés a hazai levéltárak ismertségének további emelkedését szolgálja, előtérbe helyezve az eddig némileg háttérbe szoruló funkciókat, adattartalmakat. Ebben a formában az érdeklődő nagyközönség is hozzájuthat olyan alapvető adatokhoz, amelyek eddig talán csak a levéltáros közösségen belül keringtek, de ezzel a fúzióval egy újabb ablakot sikerült nyitni az információs sztrádára. (<http://www.archivportal.hu/hu/magyar-leveltarosok-egyesulete/>)

Budapest Főváros Levéltára a hazai közgyűjteményi digitalizáció meghatározó intézménye. Levéltárunk 1998 óta folytatja tervszerűen digitalizálási programját, amelynek eredményeként a Levéltár ma 11 millió digitális felvétellel rendelkezik, ebből több mint 3 millió az interneten is kutatható. A Levéltár mindig törekedett arra, hogy minél nagyobb mennyiségben és minőségben tegye elérhetővé digitális tartalmait a világhálón: 2007 óta a Magyar Levéltári Portál portál-adatbázisaiban kezdte meg nagy mennyiségben tartalmi közzétételét. 2015-től az NKA által kezdeményezett és az Országgyűlési Könyvtár által fenntartott Hungaricana – Közgyűjteményi Portál (hungaricana.hu) egyik legnagyobb tartalomszolgáltatója. A Hungaricana közgyűjteményi portálszolgáltatást az Országgyűlési Könyvtár

szolgáltatja, a projektben a BFL levéltári területen integráló szerepkört lát el, hivatalosan is intézményi tagja vagyunk a portál szerkesztőbizottságának. A Hungaricana oldalait napi 8-10 ezer felhasználó látogatja.

A 2017-es év nagy médiavisszhangot kiváltó fejlesztése a Budapest Időgép (<https://hungaricana.hu/hu/budapest-idogep/>) volt, amelynek keretében több időmetszetről elkészült a 19. századi és 20. század eleji Budapestre vonatkozó legrészletesebb, legnagyobb felbontású várostérképek vektorizált változata és a rajtuk szereplő valamennyi elnevezést (utcák, középületek) tartalmazó, a különböző időmetszetekre történő egységes keresést biztosító adatbázis. Az időgép ugyanakkor egységes hozzáférést biztosít georeferált térképeken a BFL által publikált, helyhez (telekhez, geokódhoz) köthető adatokhoz, digitalizált forrásokhoz. Így nagy mennyiségben érhető el a budai és pesti belvárosi telkek telektörténeti adatai, az 1850/70-es évektől az 1920-as évek közepéig vezetett eredeti telekkönyvek iratai, a Pest sz. kir. Város Építőbizottmány tervanyaga és más tervek, az 1944-es – egy Kossuth téri ingatlan fala mögül előkerült – adatszolgáltatási ívek is megtekinthetők, ezen felül Budapest 1944-es légifelvételei és a az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozatainak térinformatikai adatbázisa is elérhető az új felületen.

Nemzetközi kapcsolatok

Budapest Főváros Levéltára továbbra is igyekszik széleskörű nemzetközi együttműködések kialakítására, folytatására, elsősorban a kárpát-medencei (városi) levéltárakkal, valamint Európai Unió-béli fontosabb városi levéltárakkal. Az előbbire példák a Kassai Városi Levéltárral, illetve az Újvidéki Történeti Levéltárral és Szabadkai Levéltárral, valamint a Boszniai Szerb Köztársaság Banja Luka-i levéltárával kötött együttműködési szerződések, amelyek értelmében több közös projektet, főként kiállításcsereket valósítottunk meg. A BFL-nek ugyanakkor jó kapcsolata van több nyugat-európai levéltárral is (pl. Bécs Város Levéltára). 2017-ben sikerült felvenni a kapcsolatot Prága Város Levéltárával is.

Az elmúlt években szakmai kapcsolatot építettünk ki a szentpétervári városi levéltárak felügyeleti szervével, a *Szentpétervári Városi Levéltári Bizottsággal*. A 2014. november végén Szentpéterváron aláírt együttműködési megállapodás értelmében kölcsönös delegáció-fogadásban és kiállításcsereben állapodtunk meg. Szakmai delegációcserék 2015 óta minden évben megvalósultak.

Elindult a konkrét együttműködés *Heidelberg Város Levéltárával*, 2017 május 3-án közreműködésükkel nyílt meg a budapesti holokausztról készített Széttépett esztendő című kiállításunk Heidelbergben. A heidelbergi levéltár sörtörténeti kiállításának megnyitására a Magyar Levéltárosok Egyesülete és Budapest Főváros Levéltára együttműködésében megrendezett **I. Levéltári Piknik** első napján került sor „*Prost Heidelberg! A heidelbergi sörfőzdék és sörözők története*” címmel, együtt a BFL rendezte a „*A pesti serfőzéstől a sörgyártásig*” című kiállítással.

„A Kárpát-medence története kutatásának új eszköze: a Hungaricana Közgyűjteményi Portál” címmel tartott előadást 2017. novemberében dr. Kenyeres István az Európa Kollégium dísztermében az Európa Alapítvány szervezésében, aki a

honlap részletes ismertetése mellett számos érdekes történetet osztott meg a hallgatósággal arról, hogy bizonyos iratok milyen kalandos úton kerültek a levéltárba és hogy kiknek volt a segítségére a honlap. Az előadókat és a közönséget Snejder-Sára Ildikó, az Európa Kollégium megbízott igazgatója köszöntötte.

A Beregszászi Levéltár támogatására állományvédelmi segélyprogram megvalósítása

A veszélyeztetett helyzetben lévő beregszászi levéltár anyagának megmentése érdekében Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma, valamint Budapest Főváros Önkormányzata támogatásával 2015-ben mintaprojektet indítottunk a beregszászi levéltár anyagának megmentésére.

Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma a projekt sikerére alapozva a projekt folytatása mellett döntött, a „Kárpátaljai Területi Állami Levéltár komplex állományvédelmi és látogatóbarát fejlesztése” megnevezésű projekt 2017. február 6-án aláírt szerződésében a projekt céljaira 35.271.400 Ft támogatást biztosított.

A projekt második ütemében egy sok szempontból kiemelkedően értékes és állományvédelmi szempontból is megmentendő irateggyüttes digitalizálására került sor. A korábbi projekt óta előtalált kataszteri térképek digitalizálásával az eddig meglévő térképek 20 új település térképeivel egészültek ki, ami 1300 negyedelt szelvény georeferálását jelentette.

A trianoni béke értelmében 12 656 km² került Csehszlovákiához, Ung, Bereg, Ugocsa vármegyék túlnyomó része. Kárpátalja területén ekkor kb. 185 ezer fős magyar közösség élt, amely a népesség 30%-át tette ki. A magyar lakosság száma a békekötés után nagymértékben csökkent. Az 1921-es csehszlovák népszámlálás csak 110 ezer magyart regisztrált Kárpátalja területén. A mostani projekt keretében sikerült a rendkívül veszélyeztetett állapotú magyar nyelven is vezetett 1921-es népszámlálási íveket digitalizálni mintegy 320.000 oldal terjedelemben.

A Beregszászon őrzött oklevelek kiemelkedő értékűek, a mostani alkalommal sor kerülhetett mintegy 250 db oklevél megtisztítására, konzerválására, részbeni restaurálására, megfelelő tárolóeszközben történő elhelyezésére és digitalizálására is.

A program keretében eszközök (raktári létrák, iratszállító kocsik) állományvédelmi eszközök (pára elszívó berendezések, lemezolló, szivacsok, radírok, vasaló, Neschen-szalagok) is kiszállításra kerültek.

A levéltár látogatóbarát fejlesztését segítő kiépítésre került egy korszerű belső hálózat, a kutatók számára wifi eléréssel, átadásra került hat db korszerű személyi számítógép, egy multifunkcionális nyomtató, a digitalizálást támogató fényképezőgép és a jövőbeni levéltár-pedagógiai foglalkozásokhoz projektor, vászonnal.

A projekt második ütemének eredeti célkitűzése volt a látogatóbarát fejlesztés céljai körében a kutatóterem bútorzatának a mai kor igényeinek megfelelő bútorzatra cserélése. Ez forráshiány miatt jelen ütemben nem valósulhatott meg, bízunk abban, hogy 2018-ban ennek a feladatnak a megvalósítására is sor kerülhet.

Közreműködés más Európai Unió pályázatokban

CO:OP project: *Community as Opportunity – The creative archives´and users´network* A közösség, mint lehetőség – A levéltárak és felhasználóik alkotói hálózata projekt folytatása.

Az Európai Unió 2014-től 2020-ig tartó időszakra hirdette meg a Kreatív Európa: az európai kulturális és alkotói (művészeti) szektorának támogatási programját, amelynek célja, – ahogy azt a program elnevezése is mutatja – az, hogy az európai polgárok alkotó, kreatív módon vegyenek részt Európa sorsának alakításában. E gondolat jegyében a CO:OP projekt fő célkitűzése a nagyközönség és a levéltárosi szakma közötti aktív alkotói kapcsolat kialakítása. E támogatási programon belül pályázott 2014 márciusában Budapest Főváros Levéltára 11 ország 16 intézményével együtt a CO:OP megnevezésű projekttel. A projekt vezetője a Hesseni Állami Levéltár (Marburg). Az eredményhirdetésre 2014 augusztusában került sor. A 75 beérkezett pályázatból 21 projekt nyert támogatást, ez utóbbiak közül a legjobb eredményt, a 100-ból 95 pontot a mi pályázatunk ért el. A projekt összeállítását, beadását a Bécsben székelő International Centre for Archival Research (ICARUS) végezte. A partnerintézmények között található a Magyar Nemzeti Levéltár, a Cseh Köztársaság Nemzeti Levéltára, a Horvát Állami Levéltár, a Svéd Nemzeti Levéltár, a Finn Nemzeti Levéltár, Észtország Nemzeti Levéltára, a Müncheni Levéltári Főigazgatóság, a St. Pölten-i Püspöki Levéltár (Ausztria), Biscay Történelmi Egyházi Levéltára, Madridi Egyetem, Nápolyi Egyetem, Grazi Egyetem, Kölni Egyetem, Balkán Intézet (Szerbia, Belgrád).

A projekt **összköltségvetése 3.984.039 Euro**, ebből a felek által főként saját munkával finanszírozandó **önköltség 1.993.961 Euro**, maga a **támogatás összege (grant) pedig 1.990.078 Euro**. **Budapest Főváros Levéltára** a projekt keretein belül **92.534 Euro (310 Ft-os árfolyamon számolva 28.685.540 Ft)** támogatásban részesül, a vállalt saját költsége **138.800 Euro** (a saját költségre a BFL munkatársai által a projekt keretében végzett munkájának munkabére számolható el, így ténylegesen, a BFL éves költségvetéséből elkülönített módon kifizetendő önköltségre nincs szükség).

A projekt megvalósítási időszaka: 2014. december 1. – 2018. november 30.

A projektben nyolc workpackage (munkacsomag) köré csoportosulnak a feladatok. **Budapest Főváros Levéltára a Topotheque munkacsomag** koordinációját végzi. A workpackage a személyes iratok, gyűjtemények, családi hagyatékok megőrzésének jelentőségére kívánja felhívni a figyelmet. Erre szolgál a Topotheque (www.topotheque.eu) elnevezésű informatikai platform, amely hozzáférhetőséget biztosít egy adott közösség múltjára vonatkozó személyes dokumentumaihoz, magánkézben őrzött forrásaihoz. A projekt keretében 5 + 1 magyarországi topotékát hoztunk létre, ebből hármat már 2016-ban elindítottunk (Berettyóújfalu, Városliget, Budafok). A projekt jellegéből adódóan kezdeményeztük együttműködést a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral a budapesti helyi (kerületi,

kerületrészi) topotékák létrehozására. 2017-ben az alábbi topotékák megnyitását végeztük el:

- 1) Solymár – a helyi önkormányzattal együttműködve
- 2) VIII. kerület (a FSZEK Budapest gyűjteményével közösen)
- 3) Székesfehérvár – ez az eredeti vállaláson felüli topotéka, a városi levéltárral és önkormányzattal együttműködve.

Kiemelkedő kulturális, közművelődési és tudományos rendezvényeink, projektjeink

A 2017. február 9-én Isztambulban a Balassi Intézet közreműködésével megnyitott **„Isztambul 100 – Kós Károly”** kiállítás egyaránt kívánt tisztelni a magyar építészet és az erdélyi magyarság kiemelkedő személyisége, Kós Károly előtt, illetve a rövid életű, mégis úttörő jelentőségű Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet megalapítói és ösztöndíjasai előtt. Mindezt három témakör segítségével tette: az első rész (The Architect) Kós Károly életútját és munkásságát mutatja be, a második (Stambul) Kós isztambuli tevékenységébe enged bepillantást, míg a harmadik (The Institution) a Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet másfél éves történetét hivatott bemutatni.

Az 1956-os emlékév keretében az 1956-os Emlékbizottság támogatásával az 1956-os forradalom és szabadságharc megtorlására vonatkozó levéltári forrásfeltárás, adatbázis-építés- és publikálás munkálatainak zárásaként, illetve az eredmények bemutatására március 30-án szerveztünk konferenciát **„az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlás – büntető iratok, mint a történelmi kutatás forrásai”** címmel.

2017. május 3-án nyílt meg Heidelberg-ben a helyi Városi levéltár közreműködésével a 2015-ben a BFL-ben bemutatott nagy sikerű, **„Széttépett esztendők”** című holokauszt kiállításunk.

Nagy sikerrel rendeztük meg a Nyitott Levéltárak 2017 országos programsorozat megnyitója keretében az **I. Levéltári Pikniket. A rendezvény első** (2017. június 9.) került sor a Heidelbergi Város Levéltár által létrehozott *„Prost Heidelberg! A heidelbergi sörfőzdék és sörözők története”* című és a BFL által rendezett a *„A pesti serfőzéstől a sörgyártásig”* című kiállítások megnyitására.

Az év kiemelt levéltári tudományos projektje a Városliget történetének feltárására indított tudományos kutatási projektünk. 2016-ban indítottuk a projekt keretében útjára a COOP projektből finanszírozott Városliget topotékát.

2017 októberében immár az ötödik határon túli és egyházi levéltáros továbbképzést tartottuk intézményünkben.

November közepén hatodik alkalommal rendeztük meg a Magyar Várostörténeti Konferenciát (november 14-16.) **„Város – liget – köztér – szórakozás”** címmel. A konferencián közel 50 előadás hangzott el a Kárpát-medencei városok közparkjairól és köztereiről. A konferencia 3. napját tlejes egészében a Városliget történetének szenteltük. A konferencia keretében nyitottuk meg a **„Liget egykor”** című kiállításunkat, amely a 18. század végétől napjainkig

vezeti látogatóit. A földszinti kronológiai tablók segítenek az egymást követő események időrendjének eligazodásában. Másik részük a gazdag múltat, a Liget szerkezetének formálódását tárja fel. Az első emeleti kiállítóterben eredeti dokumentumokkal találkozhatnak az érdeklődők.

Budapest Főváros Levéltárának 2017. évi részletes munkabeszámolója

Az intézmény munkabeszámolója a szakalkalmazottak egyéni munkatervei, a szervezeti egységek (I–IV. iratórész főosztály, az V. Tájékoztatási és közművelődési főosztály, az Állományvédelmi főosztály, az E-levéltári és Informatikai, valamint az Épület-fenntartási osztály) összesítő tervei alapján készült.

1. Költségvetés, (köz)beszerzések lebonyolítása, épületfenntartás

1.1. Költségvetés

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi költségvetése terv szinten 729.840 eFt volt, a terv az év során bevételi oldalon 902.175 eFt, kiadási oldalon 876.804 eFt-tal teljesült.

A BFL fő bevételi előirányzata 2017-ben 902.175 eFt-ban realizálódott. A fő bevételi előirányzaton belül a működési célú fenntartói támogatás 2017 -ben 705.996 eFt-ban teljesült , államháztartáson belül 45.534 eFt, intézményi működési bevétel 73.054 eFt (készletértékesítés, szolgáltatási bevétel, egyéb működési bevétel, kiszámlázott áfa és áfa visszatérítés), átvett pénzeszköz, működési célú támogatás államháztartáson kívülről 15.293 eFt.

A kiadások tekintetében a működési célra 793.242 eFt-ot, felhalmozási célra 83.562 eFt-ot költöttünk. A személyi juttatások kiadási előirányzata 483.243 eFt, a járulékok előirányzata 115.848 eFt összegben teljesült 2017-ben, a dologi kiadások pedig 194.151 eFt-ban realizálódtak. Céljelleggel támogatott intézményi beruházás, felújítás összege 65.571 eFt volt, míg a saját forrásból megvalósított beruházás és felújítás 17.991 eFt értékben történt meg

A 2017. évi bevételi előirányzat alakulása az előző évihez viszonyítva 18 %-kal magasabb volt (eFt-ban):

2016.		2017.	
eredeti előirányzat	teljesítés	eredeti előirányzat	teljesítés
622.730	767.751	729.840	902.175

A 2017. évi kiadási előirányzat alakulását az előző évihez viszonyítva az alábbi táblázat szemlélteti (eFt-ban):

2016.		2017.	
eredeti előirányzat	teljesítés	eredeti előirányzat	teljesítés
622.730	705.703	729.340	876.804

Amint az alábbi táblázat is szemlélteti, az intézmény fenntartói finanszírozásának volumene 2017-ben 22 %-kal magasabb volt (eFt):

2016.		2017.	
eredeti előirányzat	teljesítés	eredeti előirányzat	teljesítés
548.269	577.779	627.8396	705.996

A BFL engedélyezett létszámkerete 2010-ben 135 fő volt, ez csoportos létszámleépítéssel 115 főre csökkent, 2017. január 1-jétől immáron 120 fő. A közgyűlés által engedélyezett 5 fő létszámbővítés nagy segítséget jelent az intézmény egyre bővülő jogszabályi feladatellátásához.

A dologi költségek fedezésére kapott előirányzat igencsak szűkösnek tekinthető. Havonta, tervszinten 14.760 eFt-ból kell gazdálkodnia az intézménynek. Ez év közben emelkedik pályázati és egyéb források bevonásával, azonban ezek a címkézett feladatokra is fordítódnak, így ezekkel nem lehet számolni. A dologi kiadásoknál a megemelkedett minimál- és garantált bérminimum hatása jelentkezően jelentősen, a szolgáltatók azonnal áthárították a költségnövekedést és megemelték szolgáltatásaik árát. A szolgáltatási költségek nem várt növekedése miatt a fenntartóhoz fordultunk, amely akceptálta kérésünket és részben pótelőirányzat formájában megsegítette intézményünket. A havi, nagyságrendileg 15 millió forint dologi kiadásra fordítható forrás nem sok, ha figyelembe vesszük, hogy a gáz és a villany díja átlagosan havi 4.120 eFt, ehhez járulnak még hozzá a BFL egyéb üzemeltetési és fenntartási kiadásai, éves szinten közel 100.000 eFt-ot kitevő portás-recepció (épületőrző) szolgálat, telefon, internet, csatorna, víz, szemétszállítás díjai felvonók, gázkazánok, tűzjelző-rendszer, klímaberendezések stb. éves kötelező karbantartási költségei) és akkor még nem vettünk papírt a fénymásolóba, nyomtatóba, patronokat, írószert, könyvtári könyveket, folyóiratokat, épületgépészeti alkatrészeket, villanycsöveket stb.

Az intézményvezetés meghozta és a továbbiakban is meg fogja hozni valamennyi szükséges lépést a költségek csökkentése érdekében takarékos és átgondolt gazdálkodással. (Pl. ismét volt augusztusban egy hét kötelező szabadság, amely időszak alatt az épületet zárva tartottuk, amivel jelentős megtakarítást tudott az intézmény realizálni a takarítás lemondásával s a villanyáram megtakarításával). Fő prioritásunk, hogy a fenti takarékosági intézkedésekkel a Levéltár likviditását mindenképpen fenntartsuk és hogy ezek a nehézségek a szolgáltatás minőségén, mennyiségén ne látszódnak.

A 2013-ban sikeresen megvalósított e-levéltár projekt keretében jelentős szakmai feladatnövekedés történt. A projekt befejezése után azonban a fenntartási kiadások is megjelentek, majd folyamatosan növekedtek. Lényeges módosulás, hogy a sikeres E-levéltár projekt lezárását követően közgyűlési döntés (2557/2011.(08.31.) sz.) alapján a fenntartási időszakra előírt (2013.10.01. — 2018.09.30.) évi 25.000 eFt pluszforrást a fenntartó az intézmény rendelkezésére bocsátotta, ami lehetővé teszi, hogy a projekt keretében létrejött központi

infrastruktúra és a Levéltárba került több mint kétszáz millió Ft értékű hardver és szoftverrendszer fenntartási költségeit fedezni tudjuk.

A szakmai munkánk színvonalának elősegítése érdekében ebben az évben is törekedtünk maximálisan kihasználni a Nemzeti Kulturális Alap által kiírt, sajnos a korábbi évekhez képest sokkal szűkebb költségvetésű pályázatok adta lehetőségeket, illetve igyekeztünk más pályázati és finanszírozási forrásokat találni (ld. EU-s pályázatok, KÜKÜM, Városliget Zrt.).

Pályázatok, támogatások összesen (e Ft)

	2015	2016	2017
NKA	36 969	28 910	13 939
nem NKA	14 226	41 838	42 438
	51 195	70 748	56.177

Mint a táblázat is jól szemlélteti, míg 2015-ben pályázati összegeink 72,2%-a származott NKA támogatásokból, addig a nagyságrendileg ugyanannyi pályázati forrást felvonultató 2017-es évünkben az NKA mindössze 24,7%-át biztosította pályázati bevételeinknek, ugyanakkor az NKA-n kívüli bevételeink aránya 27,8%-ról 72,3%-ra növekedett!

A 2017. évi pályázati forrásainkat az alábbi táblázatban összegezhettük (Ft):

KKM . Beregszász projekt	28 000 000 Ft
Magyar Országos Közjegyzői Kamara adatbázisépítési támogatása	10 000 000 Ft
NKA Digitalizálási pályázat	5 400 000 Ft
NKA Könyvkiadási pályázatok	3 147 500 Ft
NKA Konferencia-támogatási pályázatok	3 585 720 Ft
NKA Magyar Levéltári Portál üzemeltetésére biztosított forrás	1 102 560 Ft
NKA 2016 évi elszámolás áthúzódó utalása 2017.01. hó	703 140 Ft
Co-op projekt	4 238.000 Ft
Összesen:	56 176 920 Ft

1.2. (Köz)beszerzések, épületfenntartás

A BFL 2017-ben az alábbi fontosabb beszerzéseket és az épületfenntartással kapcsolatos fontosabb feladatokat valósította meg:

Közbeszerzési és főbb beszerzési eljárások:

- Porta- és recepció szolgálat, (szerződés lejárt 2017. május 6.), becsült érték: 13.000.000 nettó Ft/év, 1+1 évre került megkötésre az új szerződés, közbeszerzési eljárással.
- Tömeges savtalanító berendezés és tartozékai beszerzése, 25.000.000 Ft nettó beszerzési áron, közbeszerzési eljárással, nemzeti eljárásrendben.
- „Gyártói garancia, support és szoftverkövetés meghosszabbítása” az elektronikus levéltár keretében beszerzett géptermi tárolóegységek, szalagos mentőegységek garanciális javítására, (szerződés lejár: 2018. július 20.), becsült érték kb. 10.878.516 Ft/év, a Kbt. nemzeti értékhatár emelése miatt ez 2017-ben beszerzés volt.
- Egy kis raktár ill. a kijelölt raktárterületek átalakítása fenntartói támogatással, nettó 14.956.500 értékben, mellyel megközelítőleg 800 ifm raktárkapacitás bővülés volt elérhető.
- Nyílászáró felújítás, fenntartói támogatással, 4.000.000 nettó értékben, beszerzéssel.
- A Főgáz Zrt. 2017. január végén váratlanul felmondta a 2016-ban 1+1 évre megkötött szerződést, a világpiaci áremelkedéssel indokolva. Ezért 2017-ben szükségessé vált az április 1. – december 31. közti időszakra egy új beszerzési eljárás. Ezen kívül év vége előtt, a következő évre beszerzési eljárást folytattunk le.
- A jogszabályi változások miatt (áthidalási idő egy órára növelése) és az épület működési költségeinek csökkentése (neonvilágítás helyett LED-es üzem) megkezdtük a vészvilágító lámpák cseréjének I. ütemét, 2017-ben 3.419.970 Ft nettó értékben kialakításra került az új vészvilágító központ és sor került 132 lámpa cseréjére is.

A fenntartó felé benyújtottunk egy 300.000 eFt értékű energiaracionalizálási tervet (napelem, épület klíma, felügyeleti és üzemeltetési rendszer energia-hatékony felújítása), amelyet a Fővárosi közgyűlés 2016. december 7-i ülésén elfogadott és a KEHOP-5.2.2. projekt keretében nevesített. A projekt 2017-ben tervezési, megvalósítási szakaszba nem került.

2017-ben a fenntartó részére elkészítettük a 2023-ig tartó felújítási és beruházási tervet, aminek során előre tervezhetővé váltak a karbantartási, nagyjavítási költségek, amelyek az épület 13 éves technológiai rendszereinek elavulása miatt jelentősek.

A fenntartó támogatásának köszönhetően 2017-ben több területen történt előrelépés:

1. *Kapacitásbővítés jogszabályban előírt iratátvételi kötelezettségek teljesítéséhez - Fix állványzatú irattári állványok mobil rendszerűvé átalakítása*

Budapest Főváros Levéltára (BFL) 2004-ben átadott épületében hét szinten 9.666 m² területen mindösszesen 30 iratraktár van, ezen kívül egy mikrofilm és egy könyvtári raktár. Az irattári raktáraknak két alaptípusa létezik az épületben: a Fsz., I., II., III. em. és a VI.-VII. emeleti raktárak („kis raktár”) minden irányból közlekedővel körülvettek, így kisebb befogadóképességűek. A IV. és V. emeleten nincsenek munkaszobák, így az ott elhelyezkedő raktárak az utcafrontig terjednek („nagy raktár”). Az átadáskor hivatalosan 6.059 polcfolyóméternyi modern, a raktárterületet optimálisan kihasználó gördülő (tömör) állványzat, valamint pénzügyi okokból 36.655 polcfolyóméternyi fix, statikus állványzat került beépítésre. A rendelkezésre álló állványzat átadáskor összesen 42.714 polcfolyómétert tett ki.

A BFL 2017. év végén 35.720 ifm iratanyagot őriz. A BFL az Levéltári tv. alapján kötelezően veszi át a maradandó értékű iratokat, éves szinten 600-700 ifm mennyiségben (de volt példa 1.000 ifm feletti éves iratgyarapodásra is). Mindez azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló raktárkapacitás optimális esetben is legfeljebb 8-9 évre volna elegendő.

A BFL a korábbi években saját költségvetése terhére három „kis raktárt” alakított át mobil állványzatúvá. Egy „kis raktár” mobil állványzatúvá történő átalakítása mintegy 800 ifm iratanyag (A/4-es szabvány dobozra számolva) kapacitásbővülést eredményez.

2016-ban és 2017-ben egy kis raktár átalakítása történt meg, fenntartói támogatásból, közbeszerzési eljárás keretében, ami nettó 15 millió forint forrásigénnyel bírt. A „nagy raktárak” átalakítása forrás-igényesebb (ezekben 52 állvány van, a „kis raktár” 36 állványával szemben), becsülten a nettó 20 millió forintos költséget is elérheti, 2018-2023 közt a fenntartó ehhez 22 millió nettó támogatást biztosít.

2. Splitklímák cseréje

2017-ben az R-22 hűtőközeggel működő klímák (portaszolgálat, kiállítóterem) cseréjét el kellett elvégezni, mivel a hatályos jogszabályok értelmében az R22 hűtőközeggel működő berendezésekre 2015. január 1-től kezdődően tilos R22 hűtőközeget tölteni, legyen az akár lefejtett, akár regenerált. A berendezések már nem működtek üzembiztosan és a jogszabályi előírás miatt is cseréjük indokolt. A csere 1.872.600 Ft. nettó összegbe került, a fenntartói támogatás 1.500.000 Ft nettó volt.

3. Az épület nyílászáróinak javítása

A 2004-ben átadott épületnél az eltelt több mint tíz év alatt a fa nyílászárók külső természeti hatásoknak kitett részei erősen károsodtak, ezért szükségessé vált a fa elemek kezelése és alumínium vízvetők felhelyezése. Fa nyílászárókat alumínium vízvető nélkül nem ajánlott felszerelni, 2004-ben ez mégis így történt, a javítás a nyílászárók élettartamának növelését biztosítja. A fenntartó 2016-2019 közti időszakra évente 3,1 millió Ft nettó forrást biztosított erre a feladatra. 2016-ban

megkezdtek a feladat megvalósítását, 2017-ben folytattuk a megkezdett munkát.

4. Vészvilágító rendszer korszerűsítése

A rendszer több mint tíz éves, a lámpatestek műanyag részei és elektronikája is el van öregedve, működésük bizonytalan. A jelenlegi Siemens lámpatestek működési zavar esetén történő egyenkénti cseréje nagyon költséges (cca. 100.000-120.000 Ft/db). Jelenleg az épületben 532 vészvilágítási lámpatest található, abból 218 az állandó, 314 a készenléti.

Az összesen 532 vészvilágító lámpa hét hurokban, egy központi egységhez van kiosztva, ezért hurkonkénti lebontásban, ütemezve, a jelenlegi kábelezés felhasználásával lehet cserélni a lámpákat és a központi egységet. A működtetés 2017-ben korszerűbb központi egységet kapott, valamint gazdaságosabb üzemeltetésű ledes, kedvezőbb bekerülési költségű lámpatesteket. Az új lámpatestek LED-es kivitelűek. 50.000 üzemórával rendelkeznek. Fogyasztásuk minimális. Maximum 6W/lámpatest (vészvilágító lámpa), 1W/lámpatest (folyamatos üzemű kijárat mutató lámpa). A hurkonként ütemezett cserélés előnye, hogy a lebontott lámpatestek a következő ütem kivitelezéséig karbantartási célra felhasználhatók. Az új rendszerben szabadon konfigurálhatók a lámpák, hogy melyek legyenek állandó, és melyek készenléti üzeműek, ezen kívül helyben, egy érintő panelről is leolvasható a lámpák aktuális állapota, ugyanakkor figyelemmel kísérhetők web-en keresztül és grafikus szoftveren keresztül is. Az új rendszer két központot tartalmazna a teljes kiépítésben, amivel akár 800 lámpát is vezérelni lehet. A rendszer nagy előnye, hogy a tápkábelben a kommunikáció is megvalósítható. A vészvilágító lámpák üzemeltetése egyre szigorodó jogszabályi előírás. Míg korábban áramszünet esetén fél óra áramkimaradást kellett a lámpákkal áthidalni, addig ma ez egy óra. Ezért a teljes rendszer cseréje indokolt, ennek bekerülési költsége 13 millió forint. 2017. évben a vészvilágító központ és 132 lámpatest cseréjét hajtottuk végre. Fenntartói támogatás az I. ütemre 4.000.000 Ft. (A csere lezárása 2018-ra húzódott át.)

5. Gépészeti rendszerek

13.000.000 Ft támogatás került betervezésre a fenntartótól a gépészeti rendszer felújítására. A CIAT hűtő generáljavítása ebből valósulhatott meg, a problémát később részletesen ismertetjük.

6. Bejárati ajtó felújítása

2.100.000 Ft támogatás került betervezésre a fenntartótól a bejárati ajtó felújítására. A BFL főbejárati ajtaja fából készült és az időjárás hatásainak erősen kitett, ami meg is látszik rajta. A felújítás során visszakaphatja régi fényét, mely méltó az épület színvonalához. beszerzési nehézségek miatt a feladat megvalósítása 2018-ra húzódott át, a megvalósításhoz érvényes szerződéssel rendelkezünk.

7. Informatikai fejlesztések

A kutatóteremben a megnövekedett igényeknek megfelelően a hálózatképzést bővíteni ill. módosítani kellett, a vírusvédelmi szoftverek is megújításra kerültek, valamint 20 db személyi számítógép is beszerzésre került az avulások pótlására.

2017-ben elvégzett további épület-fenntartási feladatok:

Az épület gazdaságos működtetéséhez és az energetikai korszerűsítési terv előkészítése érdekében tervbe vettük energia audit előkészítését, az auditra 2017 első negyedévében került sor.

A folyamatosan szigorodó tűzvédelmi előírások betartása érdekében 2017-ben az 54/2014. (XII.5.) BM rendelettel kiadott Országos Tűzvédelmi Szabályzatban foglalt gyakorisággal sor került a tűzgátló lezárások, valamint a hő és füst elleni védelem eszközeihez tartozó berendezések, valamint a vészvilágító rendszer vizsgálatára. A tűzoltó készülékek, fali tűzcsapok időszaki ellenőrzése is elvégzésre került.

A BFL épületének 2003 év végén történt átadása óta a folyamatos állagmegóvás érdekében eddig is sok karbantartási, javítási és felújítási feladatot végeztünk el, amivel a levéltári szolgáltatásaink magas szinten tartása biztosítható.

Az épület állagának fenntartása érdekében 2017-ben elvégzett munkálatok:

- Az épület mellékhelyiségei, valamint a teakonyhák tisztasági festését sikerült külső szakember igénybevételével 2015-ben elkezdni, a munka folytatódott 2016-ban is, a „B” és „C” épületrészekben kijelölt területek tisztasági festésével. 2017-ben a kijelölt munkaszobák festésére került sor.
- Az irodák, munkaszobák fan-coil berendezéseinek hűtőközeg csatlakozó szakaszai (gyenge minőségű, anyaghibás beépített vezeték szakaszok) ütemes szigetelésjavítása, cseréje folyamatos feladatot jelentett egész évben.
- Az „A” épületrész tetőterében lévő folyadékűtők, és légkezelő berendezések (ezekből a „B” épületben szintenként három üzemel) biztosítják az épület iratanyagok tárolására rendszeresített raktárainak – az Állományvédelmi Ajánlás szerinti – klimatikus feltételeit. A központi szabályozó egységek, kompresszorok, kondenzátorok, hűtőkörök, fan-coil berendezések párásítók belső tisztítása, (keringtető szivattyúk, párásítók, elzárók, páralecsapódás elleni szigetelések) javítása tervezetten megtörtént.
- Az épületet kiszolgáló fűtési és használati melegvizet előállító kazánok karbantartása a fűtési szezon után és főképp előtte egyaránt megtörtént.
- Biztonsági szempontból ugyancsak folyamatos feladat a tűzjelző és behatolás jelző, valamint a térfigyelő rendszer szakszerű üzemben tartása. A fő feladat a rendszer elhasználódott végződéseinek cseréje (hibás tápegységek, elöregedett akkumulátorok) volt.

A raktárklíma-rendszer problematikája

Budapest Főváros Levéltárában két nagyteljesítményű CIAT légkezelő található. (A CIAT név a gyártó francia cégre utal.) Üzembe helyezésük ideje: 2004. január 26. volt. Mindkettőben két hűtőkör van, az 1. a nagyobb teljesítményű, a 2. a kisebb teljesítményű. A CIAT 1 hűtőgép a raktári klímákat üzemelteti. A két hűtőkör értelme, hogy kisebb igénybevétel esetén (pl. télen) a kisebb hűtőkör is elegendő. A CIAT 2 hűtőgép nyáron üzemel, az „A” épület (kutatóterem, előadóterem, közös helyiségek) és a fan-coil hűtőket (irodák, tárgyalók) üzemelteti, itt is két hűtőkör van. A két CIAT hűtőgép nem redundáns kiépítésű, egymás helyettesítésére jelenleg nem alkalmazható, bár a két említett hűtőberendezés azonos teljesítményű (egyenként 129 kW.). A jelenlegi rendszer hosszabb távú fenntartása esetén megfontolandó lenne a két hűtőberendezésnek a hűtést szolgáltató (szekunder) vízkörének az egymás közötti átjárhatóságát biztosítani, ami azt jelentené, hogy bármelyik hűtőgép komolyabb, az üzemvitelt akadályozó meghibásodása esetén a még üzemelő másik berendezést minden további nélkül fel lehetne használni az elsődlegesen fontosnak ítélt paraméterek fenntartására. Ez mind az irattári, mind a komfort hűtésre vonatkozik. Ez a megoldás, ami a redundanciát biztosítaná, kimaradt a tervezés és a megvalósítás fázisában is a telepített megoldásból, ami, mint 2017-ben bebizonyosodott, jelentős üzemeltetési problémákhoz vezetett.

A CIAT 1 (raktári) hűtőberendezés mindkét köre 2017-re üzemképtelenné vált, ami alapján veszélyeztette az őrzött felbecsülhetetlen értékű iratanyagok fizikai állapotát. A raktárak hűtés-fűtése és klimatizálása az év nagyobb részében csupán a külső levegő szabályozott beáramoltásával volt biztosítható. Ez a szükségmegoldás a téli hónapokban viszonylagosan stabil értékeket eredményezett, még a megengedett határértékek belül. A tavaszi és nyári hónapokban a légnedvességi értékek szinten tartása az éjszakai légcserével sikerült, sajnos, a hőmérsékleti adatok a raktárakban az előírás szerinti optimális 20 °C-hoz képest a 25-27 °C fokot is elérték a legmelegebb időszakban.

A fenntartó vis maior keretének segítségével a raktárak klimatikus értékét biztosító mindkét – javíthatatlan – kompresszor kicserélésre kerülhetett, míg a munkaszobák és közforgalmú helyiségek klimatizálását biztosító CIAT 2 hűtőberendezés - jelentős anyagi ráfordítással ugyan -, de javíthatónak bizonyult.

A berendezések javításuk ill. cseréjük óta, azaz 2017. nyár végétől üzemszerűen és hibátlanul működnek.

Év közben tervezett egyéb fontos feladatok:

- Az épület üzemeltetése során folyamatos feladatot jelentett a megnövekedett számú kiállítások, rendezvények bonyolítása, mely teremrendezési és a stúdió üzemeltetési feladatokat is magában foglalt.
- Budapest Főváros Levéltára épületében a hatályos BM rendeletek (pl. Országos Tűzvédelmi Szabályzat) szerint került kialakításra a

biztonságvédelmi rendszer. Ennek részét képezik az épületbe telepített tűzoltó készülékek, tűzcsapómlők, felszálló vezetékek, melyeknek időszakos felülvizsgálatát, javítását, szükség szerinti cseréjét évente el kellett végezteni.

- Szelektív hulladékgyűjtés (papír külön gyűjtése) megvalósításával jelentősen mérsékelni lehetett a keletkező kommunális hulladék elszállítás után a fizetendő költségeit.
- Általános zár, ajtó, lakatos, asztalos, villanyszerelői karbantartói feladatok folyamatos ellátása.
- Az épület vészvilágítását rendkívül sok (532 db) lámpa biztosítja, ezek cseréje folyamatos feladat, különös tekintettel a vészvilágító már ismertetett rendszerére.
- A szállításokat ellátó gépjárművek szervizeinek, javításainak bonyolítása folyamatos feladatot jelentett.
- Párásító készülékek nagykarbantartása, előregedett alkatrészek cseréje szintén egész évben jelentkező feladat volt.
- A BFL 2016-ban új beléptető- és munkaidő nyilvántartó rendszer bevezetése mellett döntött, mivel a régi TipTime rendszer mind szoftveresen, mind hardveresen elavult, XP alapú volt. A korábban működő rendszer a megszűnő support miatt is cserélendő volt. Az új IDtech rendszer WIN7 alapú és virtualizált környezetben működtethető, magasabb műszaki színvonallal bír, főképp a munkaidő-nyilvántartás terén. 2016-ban megtörtént a rendszer beüzemelése, átvétele, 2017-ben már az IDtech használatával történt a munkaidő nyilvántartás, valamint a szabadság és egyéb távollét kérelmek intézése. A bevezetési nehézségek ellenére – mely minden új rendszer sajátja – egyértelmű, hogy az új rendszer bevált, hatékonyan működik.

2. Személyi ellátottság, munkaszervezés, szakmai szerepvállalások

2.1. Munkaszervezés, személyi ellátottság

A BFL engedélyezett létszámkerete 2017. január 1-jétől 120 fő. Intézményünkben 2010-ben 135 fő dolgozott, ez csoportos létszámleépítéssel 115 főre csökkent, a 2016. év végi fenntartói döntéssel emelkedett az engedélyezett létszám 5 fővel. A közgyűlés által engedélyezett létszám-bővítés nagy segítséget jelentett az intézmény egyre bővülő jogszabályi feladatellátásához. A korábbi évekhez képest jelentős jogszabályi feladatbővülés történt (kerületi kormányhivatalok létrehozása, új szakmai követelményrendszer hatályba lépése, e-levéltári, jogszabályban meghatározott feladatok megjelenése, az elektronikus iratkezelés egyre szélesebb körben történő elterjedése), egyúttal a BFL kutatóforgalma is jelentősen növekedett, míg 2010-ben 2316 regisztrált kutató fordult meg a

kutatóteremben, 2016-ban már 3314 fő, 2017-ben 3014 fő, ami több, mint 40%-os növekedést jelent.

Fenntartói vizsgálat következtében, de az időközben felmerült szakmai feladatbővülés okán is szükségessé vált 2017-ben az SZMSZ átdolgozása. A jóváhagyott, de csak 2018 februárja óta hatályos új SZMSZ legfőbb szervezeti változása, hogy – a vagyongazdálkodási feladatok változatlanul hagyásával – a főigazgató-helyettes közvetlen irányítása alá kerül az épületfenntartás, műszaki osztály néven.

A BFL 2017-ban az alábbi (fő)osztálykeretekben működött:

I. Iratőrző főosztály

I/A 1873 előtti iratok csoportja,
I/B 1873 utáni közigazgatási iratok csoportja;
I/C Terv- és térképtári, fotótári és gyűjteményi iratok csoportja

II. Iratőrző főosztály

II/A 1950 utáni közigazgatási iratok csoportja;
II/B Pártarchívumi iratok csoportja

III. Iratőrző főosztály

III/A 1945 előtti jogszolgáltatási és közjegyzői iratok csoportja;
III/B 1945 utáni jogszolgáltatási és büntetés-végrehajtási iratok csoportja;
III/C Rendszerteti szervek iratainak csoportja

IV. Iratőrző főosztály

IV/A Magániratok csoportja;
IV/B Intézetek, intézmények iratai csoportja;
IV/C Gazdasági iratok csoport

V. Tájékoztatási és közművelődési főosztály

V/A Kutatószolgálat
V/B Ügyfélszolgálat
V/C Könyvtár
V/D Mikrofilmtár

A főosztályon működik az intézményi tudományos titkár. A főosztály látja el a BFL központi iktató és irattári feladatait.

VI. *Állományvédelmi főosztály*

VI/A Restauráló és könyvkötő műhely

VI/B Fotó- és digitalizáló műhely

VII. *E-levéltári és Informatikai osztály*

VIII. *Pénzügyi és munkaügyi osztály*

IX. *Épület-fenntartási osztály*

Titkárság

Az intézmény működtetésében fontos szerepet játszik a Titkárság, amely mindhárom felső-vezető (főigazgató, főigazgató-helyettes, gazdasági igazgató) általános adminisztratív munkáját támogatja, emellett vezeti a jogszabály alapján kötelező levéltári nyilvántartásokat, közreműködik az iktatásban és a készletnyilvántartásban.

2.2. A BFL munkatársainak szerepvállalása a hazai levéltárügyben és tudományos életben

Intézményünk elismertségét jelzi, hogy vezetői közül többen is szerepet kapnak a szakmai testületekben, egyesületekben. Dr. Kenyeres István 2016 nyara óta tölti be a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöki tisztét, egyúttal 2014-től a Megyei és Városi Levéltárak Vezetőinek Tanácsa - amely 2017 októberétől a Magyar Levéltárvezetők Tanácsa nevet viseli - elnöke is, bár e tiszttől a tervek szerint 2018-ban le fog mondani. Kenyeres István és Haraszi Viktor tagja a kulturális miniszter levéltári területen működő tanácsadó testületének, a Levéltári kollégiumnak. Kenyeres István a Fons (Forráskutatás és Történeti Segédtudományok) folyóirat, valamint a BFL által kiadott Urbs. Magyar Várostörténeti Évkönyv főszerkesztője, egyúttal a legrégebbi magyar tudományos folyóirat, a Századok szerkesztője (kora újkori rovat). Horváth J. András a Levéltári Szemle főszerkesztője volt 2017. december 31-ig, Németh Ágnes szerkesztőként vett részt a Levéltári Szemle szerkesztőbizottsági munkájában. Koltai Gábor a Korall c. folyóirat szerkesztője. Sarusi Kiss Béla és Sipos András szerkesztői a Fons-nak. Sipos András levéltári szakfelügyelőként is dolgozik, emellett vezeti a Levéltári Kollégium Levéltári Módszertani és Szabványügyi Bizottságát. A Magyar Levéltárosok Egyesületének választmányának tagjai: választott tagként Haraszi Viktor, Kenyeres István, Sipos András; szekcióvezetőként P. Holl Adrien, Breinich Gábor, ellenőrző bizottsági tagként Hetényi Tiborné.

A több mint 150 közép-európai levéltárat és tudományos szervezetet tömörítő ICARUS (International Center for Archival Researches, Wien) elnökségében intézményünket Kenyeres István képviseli. Kenyeres István az Evangélikus Országos

Gyűjtemény igazgatótanácsának, valamint a Magyar Történelmi Társulat igazgatóválasztmányának is tagja. Az ELTE BTK oktatójaként levéltári szakmai tárgyak oktatásában vesz részt Kenyeres István, Haraszi Viktor, Sipos András, Horváth J. András, a BME-n a Műemlékvédelmi szakmérnöki képzés keretében tart levéltári vonatkozású előadásokat Kenyeres István.

3. Gyűjtőterületi munka, iratátvételek

Gyűjtőterületi munka keretében 99 szerv esetében 134 szervlátogatást terveztünk, végül 95 szerv esetében 153 szervlátogatás valósult meg. Ezek során felmértük a kint lévő iratanyag mennyiségét, az adott szerv iratkezelésének helyzetét, a selejtezésre ill. levéltári átadásra előkészített iratanyagot. A szervlátogatások nagy részénél állományvédelmi munkatárs is részt vett.

A Levéltár jogszabályi kötelezettségeinek eleget téve továbbra is elbírálta a hozzá illetékességből benyújtott selejtezési jegyzőkönyveket és részt vett az iratkezelési szabályzatok véleményezésében. Az előbbiek kapcsán ki kell emelnünk a jogszolgáltatási szervektől, ill. a rendőrségtől beérkezett nagyszámú selejtezési jegyzőkönyvet, amelyeket munkatársaink a legnagyobb körültekintéssel vizsgálták át, annak érdekében, hogy a maradandó (történeti) értékű iratok fennmaradjanak. Idén is fontos feladat volt az illetékességünkbe tartozó önkormányzatok, ill. az országos hatáskörű szervek egységes iratkezelési szabályzatait és irattári terveinek véleményezése. (A 2017-ben elvégzett szervlátogatásainkban szereplő szervek jegyzékét ld. a Mellékletben.). A szervlátogatásokra, selejtezésekre és egyéb szervnyilvántartási eseményekre vonatkozó adatok az Levéltári Nyilvántartó Rendszerben (LNYR), a scopeArchivban kerültek rögzítésre.

A Levéltár jogszabályi kötelezettségeinek eleget téve továbbra is elbírálta a hozzá illetékességből benyújtott selejtezési jegyzőkönyveket (116 szerv 518 db iratselejtezési jegyzőkönyve érkezett be) és részt vett az iratkezelési szabályzatok (71 db) véleményezésében, illetve gyakorolta egyetértési jogát.

2017-ben a Levéltár 898 iratfolyóméternyi iratanyag átvételével számolt, ténylegesen 783,22 ifm iratanyag átvételére került sor. Az iratátvételek mennyisége előre csak becsülhető, de az átvételek mennyisége a BFL 2018-ig elkészített három éves gyarapodási tervével nagyjából megegyező mértékű.

3.1. Az egyes osztályok gyűjtőterületi, iratátvételi feladatai

Az egyes osztályok által végzendő fontosabb gyűjtőterületi és iratátvételi munkálatokat az alábbiakban tudjuk összegezni:

- I. főosztály - Városegysítés előtti, valamint az 1873-1950 közötti fővárosi és peremkerületi iratok, térképek és tervek gyűjteménye

A legnagyobb volumenű gyarapodást a *Főpolgármesteri Hivatal volt Települési Értékvédelmi Ügyosztály* (jelenleg Városépítési Főosztály, Építészeti Értékvédelmi Csoport) 1991–2005. közötti iratainak átvétele jelentette mintegy 119 ifm. terjedelemben (XV.17.e.309) Az anyag nagyobb részének jellege lényegében megegyezik az elődszerv Budapesti Műemléki Felügyelőség már levéltárban őrzött sorozatáéval (XV.17.e.306). Legnagyobb része egyedi fővárosi épületek műemléki védelmével kapcsolatos terveket és iratokat tartalmaz, a többi a főváros műemlékvédelmére, városképére, városrendezésére vonatkozó tervezeteket, munkaanyagokat, határozatokat, ill. az ügyosztály nemzetközi kapcsolatainak dokumentumait, továbbá a műemlék-felújítási pályázatok anyagait.

Külön közgyűlési határozat alapján vettük át a *Vígszínház Nonprofit Kft.*-től a Pesti Színház rekonstrukciójának előkészítése során keletkezett és kapcsolódó terveket (1999-2004; 0,72 ifm), melyek a sajnálatos módon költségvetési hiány okán elmaradt rekonstrukció egyetlen mementói is. Az átvett iratanyag főleg tervpályázatokból és az elbírálásukhoz kapcsolódó adminisztratív iratokból áll.

Átvettük a *Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.* válogatott tervtári iratait (kb. 2 ifm, kb. 1960-1990). A fővárosi gyógyfürdők iratainak őrzési helyéül szolgáló Újpesti Gyógyfürdő és Uszoda tervezett (és azóta végre is hajtott) lebontása miatt az irattárnak költöznie kellett, melynek az iratképző a műszaki tervtárnak csak azt a részét vitte magával, melyet később digitalizálni szándékozik. A fennmaradó, főleg nagy formátumú tervpályázatokból és diákból álló iratanyagot a helyszínen szemrevételeztük és kiválogattuk.

Előkészítettük a *Főkert Nonprofit Zrt.* kb. 90–100 ifm terjedelmű, zömmel 1990 előtti tervdokumentációs anyagának átvételét, a tényleges átvételre csak 2018-ban kerül sor.

A volt *BUVÁTI* veszélyeztetett tervtári anyagának megmentésére a tőlünk telhető lépéseket megtettük. Az anyag levéltári elhelyezéséhez szükséges hatósági intézkedések megtételére és végrehajtásához az anyagi fedezet biztosítására a Miniszterelnökség és a Főpolgármesteri Hivatal részéről nem került sor. A december 18-án a tervtár őrzési helyén végrehajtott örökségvédelmi hatósági szemle megállapítása szerint a tervtár állapota az elmúlt egy év során is szemmel láthatóan romlott, egyes helyiségekben már veszélyes folyamatok indultak be, ha egy-két hónapon belül nem történik intézkedés az itt tárolt tervek elszállítására, akkor egy részük megmentésének lehetősége már kétségessé válik. Reményt keltő, hogy az intézkedéssel kapcsolatos hír már a kormányzati portálon is megjelent: <http://www.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/parlamenti-allamtitkar/hir/azonnali-intezkedest-rendelt-el-a-miniszterelnokseg>

Az osztály 2017. évi munkatervét csak kisebb mértékben érintette, de öröndetes tényként említést érdemel, hogy az osztály munkatársai által 2016-ban elkészített selejtezési útmutató és mintajegyzék alapján megkezdődött a Főpolgármesteri Hivatal központi irattárában a Fővárosi Tanács VB Városrendezési és Építészeti Főosztálya iratainak selejtezése és az 1964-1975. évi iratokat a II. főosztály már át is vette.

Vásárlás, ajándékozás

Vásárlás útján jutottunk hozzá *Vákár Tibor* építész életművének jelentős részéhez, mely a már levéltárban elhelyezett állományt egészíti ki (1930–2000., 3,7 ifm).

A tervezőktől, illetve hagyatékokból történt ajándékozások közül említést érdemel *Szabadi Imre építész*től átvett 9 ifm tervanyag (1960–2010), mely egy elmúlt évtizedekben működő magántervező jellegzetes munkáit dokumentálja a hivatali oldalon nem feltétlenül megjelenő tervfajtákkal is (XV.17.f.410)

Ugyanígy jutottunk hozzá *Róny István építész tervrajzaihoz* (1930–1962, XV.17.h.106), melyek értékes adalékok a korszak XI. kerületei fontosabb társasház építéseihez és *Csorba Veronika kertészeti terveihez* (1970–2007; 0,03 ifm, XV.17.f.411), amit már a Városliget-kiállításnál is hasznosítani tudtunk, és ami hivatali munkákon kívül a szerző magántervezői gyakorlatából is tartalmaz dokumentumokat.

A *Lőrinci Szalag - és Csipkegyár; Rothauser Dénes Rt. Gyárépületek terveinek* digitális másolatát is állományba vettük (1941-1956) 1376 MB terjedelemben, melyek a (XV.17.h.94; 95).

Ajándékként szereztük meg a *Csorba és Manno család digitális és digitalizált fotóinak* gyűjteményét, kb. 50.000 fotót 800 GB terjedelemben (XV.19.d.16). Az anyag különös értéke, hogy a képekhez kapcsolódó szöveges anyagokat, valamint az átadók által ppt formátumban összeállított, magyarázatokkal, értelmezéssel ellátott válogatásokat is tartalmaz e nagy múltú és a levéltár által jegyzett kiadványban már alaposan dokumentált budapesti família történetéről. Egyebek között különleges 1956-os képeket is tartalmaz. A duplázódások miatt az anyag még további szűrésre szorul, ami a jövő év feladata lesz.

Letét

A *Fortepan* projekttel való együttműködésünk keretében 3,27 ifm terjedelemben vettük át az általuk újabban összegyűjtött fotókat (negatív, papírkép, üvegnegatív, dia stb.).

Beke László művészettörténész letéti gyűjteményes irategyüttese 4,56 ifm anyaggal egészült ki.

II. Főosztály - Önkormányzatok, Kormányhivatal és járások, pártiratok

A tanácsi csoport 2017-ben mind a fővárosi, mind a kerületi önkormányzatoknál és járási hivataloknál tervezett szervlátogatásokat, amelynek során részletesen megterveztük az átadás-átvételt megelőző munkafolyamatokat (selejtezés, jegyzékelés, dobozolás stb.), illetve a technikai lebonyolítást (ennek keretében önkormányzati iratbeszállítási koncepció készül).

2016-ban megkezdődött a levéltárba bekerült, illetve az önkormányzatoknál még fellelhető lakásügyi iratok feltérképezése. Az eddigi munka során összegyűjtésre kerültek azok a fővárosi iratképzők, amelyek a lakásügyek gondozói voltak, felvázolásra került az ügyintézés menete, a korszakban alkalmazott irattározás és a

selejtezési eljárás. Megtörtént a levéltárba már bekerült lakásüggyel kapcsolatos iratok összegzése, valamint az önkormányzatoknál még fellelhető, 1990-előtti lakásügyi iratok felkutatása. Az összegyűjtött adatok alapján iratértékelési koncepció készült.

2016-ban és 2017-ben kiemelt projekt volt a kormányzati feladatok területi végrehajtása céljából, 2013. január 1-je óta működő kerületi kormányhivatalokkal (járási hivatalok) való kapcsolatfelvétel. A látogatások célja elsősorban a bemutatkozás, kapcsolatteremtés volt a hivatalokban dolgozókkal, illetve a hivatalok irattározási lehetőségeinek felmérése. E látogatások keretében tájékoztattuk a járási hivatalok munkatársait az irattári selejtezési eljárás és átadás-átvétel menetében felmerülő esetleges kérdésekről. A látogatások végén minden kormányhivatalt biztosítottunk arról, hogy a selejtezési eljárások során, valamint az iratkezelésben szívesen nyújtunk segítséget a felmerülő kérdések kapcsán.

2017-ben folytattuk az önkormányzati korszak iratainak átadás-átvételi koncepciójának kidolgozását.

A tanácsi referencián az előző évek gyakorlata szerint folytatódtak a képviselőtestületi, illetve bizottsági ülések hangfelvételeinek átvételei. Szeptember 30-ig illetékességéből levéltári beszállításra kerültek a 2016. évi II., III., IX., a X., és a XX. kerületi képviselő-testületi és bizottsági anyagok. hangfelvételei.

Átvételre kerültek továbbá Budapest Főváros Önkormányzata szakigazgatási és közgyűlési iratai, a Fővárosi Vagyonellenőrző Bizottság iratai, a Főjegyzői intézkedések, az Egészségügyi Ügyosztály iratai, az Utcanév-változások iratai a Közlekedési és Közmű Főosztály iratai, a MIÉP frakció levelezése, a Fővárosi Szlovák Önkormányzat üléseinek jegyzőkönyvei, levelezései, valamint a Fővárosi Közgyűlés bizottságai üléseinek hangfelvételei. Átvettük még a Fővárosi Vagyonátadó Bizottság iratait, az V. kerületi Önkormányzat képviselő-testület üléseit és polgármesteri levelezéseit valamint a XIV. kerületi önkormányzat képviselő-testületi és bizottsági üléseinek hangfelvételeit. A Fővárosi Tanács VB Városrendezési és Építészeti Főosztálya 1964-1975. évi iratai is beszállításra kerültek.

A pártanyagban 2017-ben végrehajtásra került a 2012. évi LXI. tv. 10.§-a által a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár vonatkozó iratanyagának államosítása. Ennek fővárosi vonatkozású része, körülbelül 210 ifm terjedelemben került be a BFL-be.

Nem valósult meg a III. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága gyámügyi iratainak, a IV. Kerületi Önkormányzattól a képviselő-testületi jegyzőkönyveknek (1990–1999) és a bizottsági ülések jegyzőkönyveinek (1999–2000), a VI. kerületi lakásügyi iratok (1970–1980), a VII. Kerületi Önkormányzattól a képviselő-testületi ülések jegyzőkönyveinek, a VIII. kerületi képviselő-testületi ülések jegyzőkönyveinek, a XI. kerülettől hadigondozási iratoknak, a XII. kerületi hadigondozási és szakigazgatási iratok, valamint képviselő-testületi és bizottsági jegyzőkönyveinek, a Fővárosi Vámhivatal humánpolitikai iratainak átvétele, valamint a XVIII. kerületből a hadigondozási, gyámügyi és igazgatási iratok kiegészítése is a következő évekre csúszott át.

2017-ben összesen 311,66 ifm iratot és 49 328,22 MB digitális hangfelvételt, illetve elektronikus iratot (DVD, CD), továbbá 243 hangkazettát, 734 mikrokazettát,

128 videokazettát vettünk át. Az iratátvételi koncepcióknak köszönhetően a tanácsi korszakból még az önkormányzatoknál, illetve Budapest Főváros Kormányhivatalánál őrzött iratok átvétele folyamatosan, tervszerűen halad.

III. főosztály – Jogszolgáltatási és rendészeti szervek

2017-ben a bíróságoktól vettük át a legtöbb iratanyagot. A legtöbbet év végén a Budai Központi Kerületi Bíróságtól, amely átadta az 1986-1987. évi büntető, valamint polgári peres és peren kívüli iratokat (összesen 45,64 ifm). Nagyobb mennyiséget vettünk át év közben a Pesti Központi Kerületi Bíróságtól (személyi iratok, 21,125 ifm) és a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságtól (1988-1989. évi büntető, valamint polgári peres és peren kívüli iratok, 21,5 ifm). A bíróságoktól beszállított iratok összterjedelme: 95,06 ifm. A Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet (FBI) folytatta a fogvatartotti iratok átadását, egy beszállítás történt (8,4 ifm), illetve átvettünk iratokat a Fővárosi Főügyészségtől és az annak alárendelt ügyészségektől (2,86 ifm). A FBI-tól továbbra is lassan halad az átadás, de ismerve a körülményeket, türelemmel kell lenni.

A 2016. évi az iratképzők részéről tapasztalható passzivitáshoz képest a rendészeti területen újra indultak az átvételek. A kerületi rendőrkapitányságoktól 230 dobozt, 27,6 ifm terjedelmű anyagot vettünk át az év során. A rendőrkapitányságok az év végére befejezték az átadásokat. A központi szervek iratképzői iratainak rendezése és jegyzékelése is megkezdődött. Ezek közül a központi bűnügyi szervek 115 dobozt (13,8 ifm) át is adtak. Az FKI is megkezdte az évek óta halogatott polgári védelmi iratok (Ferihegyi úti objektum) átadását (41 doboz, 4,92 ifm).

Az összesen beszállított irat mennyisége: 153,79 ifm.

IV. főosztály – Gazdasági és társadalmi szervek, intézmények, magániratok

A levéltár illetékességi körébe tartozó közel 1800 élő szervből a IV. Főosztályhoz körülbelül 1600 tartozik (89%), amelyek közül legalább 700-zal állandó kapcsolatot kell fenntartani, illetve kiépíteni. De a fennmaradó 900 szerv is illetékességi körbe tartozván bármikor kapcsolatot kezdeményezhet a levéltárral. Ez a főosztály foglalkozik tehát magasan a legtöbb szervvel a BFL-ben. 2017-ben mind a főosztály vezetőinek, mind a munkatársaknak ez a terület jelentette a legtöbb munkát. Mivel 2016 novembere óta új vezetője van a főosztálynak, ezért a gyűjtőterületi munkánk fontos részét képezte a szervekkel való kapcsolatok újrafelvétele, az úgynevezett bemutatkozó szervlátogatások kivitelezése. Ennek jegyében e-mailben, telefonon, illetve személyes találkozások alkalmával alakítottunk ki új kapcsolatokat, illetve elevenítettünk fel régiakat. A szervlátogatásokon a főosztályvezető vagy/és helyettese majd' minden alkalommal részt vett.

A 2017. év gyűjtőterületi feladatokat illető legfontosabb tapasztalata az, hogy a maradandó értékű iratokat érintő kintlévőség mindmáig tetemes, sok probléma áll fenn a szervek iratkezelési és irattározási szokásait tekintve, rengeteg a fertőzött iratanyag – főként az egészségügyi területen. Bár a gyűjtőterületi munkának a hatalmas iratképző-mennyiség, egyes területek évtizedes elhanyagoltsága, illetve a

kis osztálylétszám miatt komoly hátránnyal vágtunk neki, egyértelműen pozitívan értékelhető a főosztály munkatársainak tevékenysége. A kapcsolatépítési kísérletek az esetek döntő többségében sikerrel jártak, jelentős a szervek felől érkező telefonos és e-mailes érdeklődések száma, ami mutatja a bizalmat a főosztályon végzett munka iránt.

A szervekkel való kapcsolattartás, az iratátvételek szervezése, a selejtezések és iratkezelési szabályzatok ellenőrzése, a szervnyilvántartás naprakész vezetése, a felszámolások nyomon követése intézményi szinten is meghatározó és fontos feladat. Ahhoz, hogy ezt a munkát megfelelő színvonalon és korszerű felfogásban végezhessük, egyrészt elkezdtük a papíralapú és az elektronikus szervnyilvántartás revízióját, ami fontos feladata volt mindhárom referenciacsoportnak. Másrészt folytattuk az egyes szervtípusokra és az általuk keletkeztetett iratokra kidolgozott új, társadalomtörténeti megközelítésű gyűjtőterületi koncepciók készítését. 2017 elején elfogadásra került a maradandó értékű oktatási-nevelési iratok feltárását célzó koncepció, az év végén pedig a civil szervezetek maradandó értékű iratainak feltárását megcélzó koncepciónk, amelyek meghatározzák a következő évek e területekre vonatkozó munkáját. Utóbbihoz kapcsolódik és szintén intézményi elfogadást nyert az úgynevezett „CivilArchiv projekt”, ami a BFL vonatkozó iratgyűjtését hivatott széles társadalmi körben népszerűsíteni. A projekt keretében készült és kiküldött szórólapok, valamint más anyagok nyomán máris jelentkeztek iratátadók. Az egészségügyi iratokra vonatkozó koncepciót az idei szervlátogatások tanulságai alapján fogjuk 2018-ban befejezni. Megkezdjük a gazdasági gyűjtőterületi koncepció megalkotásához szükséges alapinformációk összegyűjtését.

A gyűjtőterületi munka folyamánként a főosztály minden tagja részt vett egy gyűjtőterületi problémakatalógus készítésében és az azzal kapcsolatban tartott megbeszéléseken.

Szintén elkezdtük a szervek számára sillabuszokat készíteni a gyűjtőterületi munkával kapcsolatban. Ennek során készítettünk selejtezési ismertetőket, az iratkezelési szabályzatok és irattári tervek legfontosabb ismérveit tartalmazó anyagot, az ezekhez kapcsolódó hatályos jogszabályok listáját, valamint a levéltári átadás-átvétel szabályairól szóló ismertetőt.

Magániratgyűjtés és ahhoz kapcsolódó iratértékelés:

2017-ben – a korábbi évek gyakorlatától eltérően, az NKA források jelentős besűkülése okán - a levéltár saját költségvetési kerete (1 millió forint összegben) biztosított lehetőséget magániratok vásárlására. Az év során tíz esetben került sor iratvásárlásra, hét esetben pedig ajándékozásra. Tekintettel arra, hogy a személyes magániratok megőrzése, fennmaradása, további sorsa teljes mértékben az iratbirtokosok akaratától függ, ezen iratok gyarapítása nagymértékben esetlegességek függvénye. Az alábbi iratgyarapítási forráslehetőségek adódtak:

- A már meglévő *antikvárium* kapcsolatra épülő iratvásárlás (Fekete Holló Antikvárium, Európa Antikvárium – 5 irategyüttes esetében).
- A *munkatársak* tájékozódása, illetve ismeretségi köre alapján adódó iratgyarapításra 9 esetben nyílt lehetőség.

- Jelentőséggel bír a korábbi iratátvételek során az *iratbirtokosokkal fennálló kapcsolat* révén adódó további iratátvételi lehetőség. Ez többnyire a már meglévő fondok kiegészítését jelentette (3 esetben).

Értékelésre és szerződéskötésre vár tucatnyi, már beszállított irategyüttes, illetve több esetben megkezdődött a tárgyalás az iratátvételekről. Mindezek mellett az online antikváriumi forgalomba került Gerlóczy-féle családi iratok védetté nyilvánítása ügyében eljárást kezdeményezése ügyében konzultáció zajlott a leszármazottal.

A magánirat-gyűjtési iratátvételek közül kiemelendő, hogy sikerült szert tenni Maléter Pál és családja irataira is, ami komoly iratátvételi siker, a tényleges gyarapodás jövő év elején zajlik le. A magániratgyűjtéssel kapcsolatos kiszállások – amelyek magában foglalják a családi, személyi és civil szervezetek irataival kapcsolatos látogatásokat – és kapcsolatfelvételek száma megközelítőleg **50** volt.

Szervtípusonkénti gyűjtőterületi munka, szervlátogatás, kapcsolatfelvétel:

Oktatás- és nevelésügyi szervek – az oktatásügyi iratokra vonatkozó koncepció elfogadása után kidolgoztunk egy kérdőíves felmérési anyagot (kitöltési útmutatóval), ami a szervek iratkezelési, irattározási rendszerének megismerését, illetve a még kint lévő maradandó értékű iratok felkutatását szolgálja. A 2017. év egyik súlyponti feladata e kérdőívek kiküldése, feldolgozásának megkezdése, illetve az oktatási-nevelési szervek megkeresése volt. Fontos idei eredményünk a fővárosi tankerületi központokkal való kapcsolatfelvétel és intenzív kapcsolattartás, amelynek révén a tankerületi központok többsége vállalta, hogy kiküldi kérdőívünket a hozzájuk tartozó iskoláknak. 2017 során a **338-ból 221 intézmény** (65,38%) küldte vissza a kitöltött kérdőívünket mind a kilenc tankerületi központból, ami igen komoly eredmény. A visszaküldött kérdőívek feldolgozása zömében megtörtént. Előzetes terveinknek megfelelően – részint iratmentési célzattal – azokat az iskolákat kerestük meg első körben, amelyeknél tudtuk – vagy a kérdőív visszaküldése után tudtuk meg –, hogy elemi és polgári iskolai anyakönyveket és iratokat őriznek, illetve azokat, ahol az iskola költözését jelezték. A szervlátogatások fontosságát jelzi, hogy több esetben is előkerültek olyan régi iratok, amelyeket egyetlen jegyzék sem tartalmazott. Egy-két példa erről:

Budapesti I. Kerületi Kosztolányi Dezső Gimnázium (I. Attila út 135–137.)

A gimnázium szerepelt a 2017-es szervlátogatási tervünkben. A látogatásnál jelen voltak a Közép-Budai Tankerületi Központ munkatársai is, így személyesen tudtuk tájékoztatni őket a BFL iskolákkal kapcsolatos terveiről, a kérdőívek kiküldéséről, a szervlátogatásokról, a hiteles másolatok kiadásáról, illetve a későbbi iratátvételekről. A látogatásról a helyszínen jegyzőkönyv készült. Az iskola több, már megszűnt oktatási intézmény iratait tárolta. Az 1912–1967 közötti időszakból 6 ifm anyakönyvet beszállítottunk a BFL-be.

Kós Károly Általános Iskola (XIX. Hungária út 28.)

Az iskola selejtezési jegyzőkönyvet küldött a BFL-be. A szervdossziéból kiderült, hogy jelentős mennyiségű iratanyagot őriznek a jogelőd iskoláktól, így indokolt volt

a szervlátogatás. Érdekes, hogy az iskola vezetősége először elzárkózott attól, hogy iratokat adjanak át, de szerencsére hamar sikerült meggyőznünk őket arról, hogy a BFL-ben sokkal alkalmasabbak a körülmények a tárolásra. A jogelőd iskolák anyakönyvein kívül 1922-től kezdődően iktatott iratokat és segédkönyveket is találtunk, így összesen 5,50 ifm irat került beszállításra.

Sashegyi Arany János Általános Iskola és Gimnázium (XII. Meredek u. 1.)

Az intézmény visszaküldte a kérdőívünket, amelyben jelezték, hogy iratokat adnának át a levéltárnak. A XII. Kerületi Önkormányzat 2010-ben több, már megszűnt iskola iratanyagát szállította a gimnáziumba. A jegyzék szerint a legrégebbi anyakönyv 1908-ból származik. A beszállítás során derült ki, hogy az egyik anyakönyv a Tabáni Elemi Iskola 1860-tól kezdődő kötete, ami igazi ritkaságnak számít! Az átvett iratok mennyisége 3,60 ifm volt.

Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Szakiskolája, Készségfejlesztő Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Kollégiuma és Gyermekotthona (XIV. Ajtósi Dürer sor 39.)

Az év – talán levéltári szinten is – legjelentősebb iratátvételének számít a Vakok Óvodája és Általános Iskolájából november végén beszállított kb. 10 ifm iratanyag. Az iktatott iratok ugyanis az 1825-ös alapítástól kezdve napjainkig megmaradtak (ráadásul a többségük kiváló állapotban). Az iratanyag rendezése a 2018. év egyik fontos feladata lesz.

József Attila Általános Iskola (IX. Mester u. 67.)

Szintén kiemelendő az oktatási gyarapodások közül a József Attila Általános Iskolából átvett iratanyag, ami számos megszűnt intézet iratait jelenti, köztük olyanokat is, amelyekben József Attila is szerepel elemi iskolai tanulóként.

További iskolák, amelyek iratanyagát már átvettük, de a rendezés/gyarapítás áthúzódik 2018-ra: Jelky András Iparművészeti Szakgimnázium, Lakatos Menyhért Általános Iskola és Gimnázium, Vajda Péter Általános Iskola, Németh László Általános Iskola. Utóbbi esetében a jelentős mennyiségű iratanyagot a pincében tárolták, így tulajdonképpen iratmentést végeztünk.

2017-ben 19 oktatási intézménybe jutottunk el 41 alkalommal. Bár az idénre tervezett 25 oktatási intézmény közül csak hathoz jutottunk el, de a kérdőíves felmérés okán indokoltnak mutatkozott a terv módosítása azon iskolák irányába, amelyek jelezték az átadási szándékukat, illetve régi iratokkal rendelkeztek. Fontos megjegyezni, hogy a meglátogatott intézmények esetében az iratanyag átvétele is megtörtént. A látogatások jelentősen elősegítették az iratselejtezéssel kapcsolatos problémák tisztázását is, hiszen minden intézmény jelezte, hogy a közeljövőben selejtezést fog végezni.

A jelenleg szünetelő Montessori Erzsébetvárosi Gimnázium 2015 óta húzódó ügye helyszíni szemlét igényelt az iratok jelenlegi tartózkodási helyén, ahol az iratértékelés folyamán elkülönítettük a tovább őrzendő, selejtezhető, illetve a levéltárnak átadandó anyagot. Ez az átadás a mai napig nem történt meg, és az eset bonyolultsága miatt a közeljövőben várhatóan nem kerül pont az ügy végére. Alapvető problémát jelez ez az eset a megszűnő alapítvány iskolák kapcsán (sok a megkeresés az igazolások kiadása ügyében, a jogszabályok eltérő értelmezése megakasztja az ügymenetet), ennek hatására, illetve a jövőben várható további

alapítványi iskolai megkeresések miatt állásfoglalást kértünk az Oktatási Hivataltól, amelyben a jelenleg fennálló helyzetet ismertetik, azonban a Hivatal is szükségesnek tartja a probléma jelzését a jogalkotó felé.

A Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium Schola Graphidis Művészeti Gyűjteményének védetté nyilvánítási eljárása kapcsán a levéltárát főosztályunk képviselte. Több ízben látogatást tettünk, amelynek során felmértük az anyakönyv-állományukat és az információk összegyűjtését követően elkészítettük a fotódokumentációval ellátott védetté nyilvánítási véleményt. Megjegyzendő, hogy bár a gyűjteménynél lévő iratanyag jól kiegészíti a levéltárban található iratanyagot, átadásban a feldolgozás befejezéséig nem gondolkodnak.

Az **egészségügyi szerveknél** 2017-ben folytattuk a tavaly év végén megkezdett munkát a Fővárosi Önkormányzat fenntartásába korábban tartozó – egykor, illetve ma is működő – intézmények felkeresése, iratkezelésének és irattározásának ellenőrzése ügyében. Az intézmények döntő többsége segítőkészen és az együttműködést nem kizárva fogadott minket. Különösen igaz ez a Szent János Kórházra (és a hozzá tartozó Budai Gyermekkórházra), hiszen képviselőik előzetesen eljöttek megbeszélésre, s egyúttal a BFL-ben lévő irataikat is megtekintették. Az állományvédelmi munkatársak részvételével lezajlott látogatások a Péterfy Sándor Utcai Kórház–Rendelőintézetet, a Nyírő Gyula Kórház–Országos Pszichiátriai és Addiktológiai Intézetet, az Uzsoki Utcai Kórházat, a Szent Imre Egyetemi Oktatókórházat, a Szent Margit Kórházat, a Szent János Kórház és Észak-budai Egyesített Kórházakat, a Bajcsy-Zsilinszky Kórház és Rendelőintézetet, a Jahn Ferenc Dél-Pesti Kórház és Rendelőintézetet, valamint a Heim Pál Gyermekkórházat érintették.

Iratselejtezés bejelentése miatt felvettük a kapcsolatot az IMS Nemzetközi Gyógyászati Szerviz Kft.-vel, akik magánintézményként közfeladatot látnak el. Az Egyesített Szent István és Szent László Kórház–Rendelőintézetben kényszerselejtezések, illetve levéltári átvétel okán több alkalommal jártunk ugyan, de a valamennyi telephelyre kiterjedő, átfogó és a problémákat részleteiben is feltáró szervlátogatást 2018-ban tervezzük. Sikerült felderíteni, hogy a megszűnt Schöpf-Merei Ágost Kórház egészségügyi dokumentációját Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztálya őrzi, így szervlátogatást tettünk náluk, illetve saját irattárukat is megtekintettük. A Schöpf-Merei kórház működési iratait, valamint a Balassa János Kórház 1985-ig terjedő iratait őrző Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala Központi Irattárát is felkerestük. Minden látogatásunkról szakmai és állományvédelmi feljegyzés készült, valamint a fentebb hivatkozott összefoglaló táblázatot is folyamatosan aktualizáltuk.

Sajnos a 2017-es tervünkben szereplő Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ nem reagált megkeresésünkre, a Károlyi Sándor Kórház pedig megtagadta fogadásunkat és fenntartójához tanácsolt minket. Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ állásfoglalása szerint a kórház nem zárkozhat el az illetékes levéltár ellenőrzésétől, ezért 2018 elején ismét megkeressük őket.

Kulturális és szociális szervek – E területen sok éves adósság felszámolása kezdődött meg azzal, hogy elindult e szervek nyilvántartásának revíziója, a szervlátogatások megkezdése, illetve az elmúlt években megindult kapcsolatok

folytatása. Látogatást tettünk a Fővárosi Állat- és Növénykertben, a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatnál, valamint a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeiben. Ez utóbbi két szervtől jelentős iratátvétel is várható lehetőségeik függvényében a következő évben.

A jövőbeni gyűjtőterületi munkát nagyban segítő teljes és aktuális szervnyilvántartás készítése fontos feladat volt az év második felében. Ennek befejezése, finomhangolása és a konzekvenciák leszűrése a következő évre is átnyúlik. A megszűnt kulturális szervek (Fővárosi Oktatástechnológiai Központ, FŐSZINFORM, Petőfi Csarnok) selejtezése miatt szervlátogatást tettünk a Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala Központi Irattárában. Ennek során feltártuk, hogy további kulturális és oktatási szervek maradandó értékű iratanyagát őrzik itt (például: Trafó, Fővárosi Tanács Óvodája és Bölcsődéje), amelyek átvétele megtörtént. Helyszíni szemle során megtekintettük a megszűnt Budapesti Kamaraszínház iratanyagát is, azonban csak helyben, az alapító okiratok alapján sikerült megnyugtatóan tisztázni, hogy az az MNL OL illetékességéhez tartozik. Egy fővárosi közgyűlési határozat kapcsán a Vígszínházzal is megtörtént a kapcsolatfelvétel, helyszíni szemle során az I. Főosztállyal együttműködve megtörtént az iratok egy részének felmérése.

Társadalmi és civil szervezetek – Az év végén elfogadásra került gyűjtőterületi koncepció elkészültéig, mivel a civil szféra szereplőit semmilyen jogszabály nem kötelezi arra, hogy maradandó értékűnek ítélt irataikat saját költségük terhére a levéltáraknak átadják, összeállítottuk a civil szervezetekkel kapcsolatos gyűjtőterületi munka alapelveit, amely immár a végleges koncepció mellékletét képezi. A koncepció véglegesítése előtt főként ad hoc megkeresések kapcsán vette fel a referens a kapcsolatot a TIT-tel, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával, a Múltunk Öröksége Alapítvánnyal, a Magyar Úttörő Szövetséggel és a Rákóczi Szövetséggel. Folytattuk továbbá a partneri kapcsolatokból fakadó együttműködést az FTC-vel és a Ferenczi Sándor Egyesülettel. A II. félévben jelentős értékű úttörő-történeti iratanyag érkezett be a levéltárba (Záhonyi Ede és Várad István iratai) a Múltunk Öröksége Alapítvánnyal való előremutató kapcsolat jóvoltából. Emellett több, végelszámolás alá vont civil szervezet esetében is bejelentettük iratátvételi szándékunkat a végelszámolónál.

Gazdasági szervek – a gyűjtőterületi tevékenységet e téren elsősorban a fővárosi közműcégekkel való kapcsolatfelvétel/-tartás határozta meg. Ezt részben mi, részben a cégek selejtezési jegyzőkönyv vagy iratkezelési szabályzat megküldésével – kezdeményezték. Megkezdjük a fővárosi és a kerületi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságokról fellelhető információk összegyűjtését az illetékességi kérdések tisztázása, valamint a jövőben történő kapcsolatfelvételek megtervezése végett.

Részt vettünk a XIII. Kerületi Önkormányzatnál szervlátogatáson a kerületi IKV-iratok kapcsán, meglátogattuk UV Újpesti Vagyonkezelő Zrt.-t is, szintén IKV-s iratok felkutatása végett. Utóbbi két szervlátogatás annak a munkának a része, amely során a volt ingatlankezelő vállalatok megszűnésével, átalakulásával, valamint irataikkal kapcsolatos információk feltárását kívánjuk elvégezni.

2017-ben 12 gazdasági szervet látogattuk meg, összesen 20 alkalommal,

közülük külön kiemelendő a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt.-nél tett négy látogatásunk, amelyek elsősorban a cég selejtezésének ellenőrzésére és a levéltári átadásra szánt iratok felmérésére irányultak.

Hasonlóan élénk kapcsolat alakult ki az FKF Zrt.-vel, ahol 2017 folyamán öt alkalommal jártunk és a cég olyan külső irattáraiba is eljutottunk, ahol 2004 óta nem volt levéltári ellenőrzés.

2017 folyamán a IV. Főosztály munkatársai **57 szervet** látogattak meg **97 alkalommal**, ami jóval több a tavalyi kiszállások számánál (31 szerv 47 alkalom) és jelzi a gyűjtőterületi munka fontosságát, illetve egyúttal erősödését.

4. Állományvédelmi feladatok, mikrofilmezés, digitalizálás

4.1. Az iratórzó főosztályok állományvédelmi feladatai

Az iratórzó osztályok előkészítő, ellenőrző munkája az alábbiak szerint alakult 2017-ben. Kiemelendő, hogy az előkészítő munkálatokat követő állományvédelmi beavatkozások realizálódtak 2017-ben, az . ellenőrzések esetében pedig a korábbi évek eredményeinek ellenőrzése történik.

Az **I. főosztály** munkatársai a következő iratokat készítették elő digitalizálásra, az osztályon őrzött iratok közül speciális feladat a tervrajzok, tervlapok előkészítése: a *II.1.a. Fővárosi Közmunkák Tanácsának iratai, Tanácsülési jegyzőkönyvek* (1870–1944, 78 kötet, 5,00 ifm) köteteinek digitalizálásra előkészítése – a sorrend ellenőrzése és ideális sorrendben történő paginálás – elkészült (közfoglalkoztatottak és gyakornokok közreműködésével). Az 1870–1883 és 1895. évi jegyzőkönyvekről nem ellenőrzött gépelt szöveg áll rendelkezésre, amelyet adatbázisba szervezve a digitalizált kötetanyaghoz keresési lehetőség biztosítható. Megkezdődött a közzétételhez adatbázisként szolgáló napirendi jegyzék készítése is, ami jelenleg 1876. évnél tart. A *IV.1002.a. Buda város tanácsülési jegyzőkönyvei* (1831–1855 – 16,35 ifm) állag fennmaradó része az állományvédelmi terv szerint 2018-ra elkészül, a még nem paginált részek előkészítését közfoglalkoztatottak végezték 109 kötet (49.000 p.) terjedelemben. A *IV.1319. Pest város Tanácsának iratai – Elnöki iratok*, (1863–1868 – 2,66 ifm) állagban 2016-ban megkezdett munka folytatása, befejezése (12 nd.) 2018-ra húzódik, és az állományvédelmi terv szerint a digitalizálás is megkezdődik. A *IV.1207.b. Pest város Szépítő Bizottmányának iratai, bizottmányi iratok* (1808–1860 – 10,78 ifm) előkészítése is befejeződött. Az állományvédelmi terv szerint jövő évben sor kerül a digitalizálásra. A tervtári anyag már digitalizált, adatbázis-építése megkezdett többéves munka, az iratok digitalizálása esetén – az 1861 utáni Építő Bizottmányhoz hasonlóan – lehetővé válik majd a tervek és iratok egy adatbázisban történő közzététele. A *XV.16 Térképtár* (1753–1991) anyagából 517 db térkép lett konzerválásra, 584 db pedig digitalizálásra átadva, az újonnan átvett, ill. tervtári sorozatokból kiemelt térképek egy részének konzerválása (elkészült 259) és digitalizálása (elkészült 358) is

folyamatos volt. A *XV.17.b.314 Pest szabad királyi város tervei (1786–1873)* sorozatból elkészült 111 tervről a hátoldalakkal együtt 119 digitális felvétel. A *XV.17.d.329. Építési Ügyosztályok Tervtára (1873–2006)* anyagából 830 db, a Nagykörúti épületek terveinek konzerválásának és digitalizálásának befejezése az idei évre húzódott át, majd az év folyamán fokozatosan bővült a kutatók által az utóbbi időben erősen „amortizált” eredeti építési engedélyezési tervek konzerválásra és digitalizálásra történő előkészítésével. Előkészületek folytak az NKA Örökségvédelmi Kollégiumhoz benyújtott pályázat keretében 2018-ban megvalósítandó projektre, melynek keretében az várhatóan mintegy 10.000 tervlap (a városegysítés és az I. világháború közötti veszélyeztetett állapotú tervek) konzerválása, digitalizálása és közzététele valósul meg a Budapest Időgépen is.

A *XV.17.b.323., XV.17.e.308. Fővárosi Ingatlanrendezési iroda térrajzai (1900–1980)* anyagából 113 db, a legkényesebb állapotú feltekerceselve tárolt térrajz konzerválásának és digitalizálásának folytatása történt meg.

A *XV.17.d.1514. Fővárosi Kertészet terveiből (1893–1918)* 100 db, míg a *XV.17.f.360. Főkert kertészeti terveiből (1930–1990)* 29 db konzerválás történt meg.

A *XV.17.f.351 BUVÁTI pausz tervei (1949–1954)* kapcsán előkészületek folytak a Lechner Tudásközponttal közös projekt megtervezésére, mely a mintegy 40.000 tervlapot felölelő sorozat digitalizálására irányulna. Ennek keretében 263 db terv próba konzerválására is sor került.

A *XV.37.c. Pesti telekkönyvi betétek esetében (1878–1926 – 8,40 ifm)* a Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Mintaprogram keretében a kiemelten veszélyeztetett állapotú és erősen kutatott 1878–1926 közötti pesti telekkönyvi betétek digitalizálására előkészítése befejeződött. A 8500–15.000 közötti számú betéteket ez évben közzétettük a Hungaricana-n. A digitalizálás 18.500 tbsz-ig jutott el, ennek ellenőrzését és a szükséges pótlásokat 2018. február végéig, a jelen közfoglalkoztatási program futamideje alatt be kell fejezni. A 2018. év elejére az utolsó 3000 betét szkennelése marad.

A *XV.37.d. Budapesti telekkönyvi betétek* esetében az 1970-es évekbeli tulajdoni lap tervezetek közül a IV. kerületi betétekből mintegy 40.000 felvétel készült, az állapotuk miatt tömeges szkennelés szempontjából problémás I. kerületi betétekből pedig tesztekre került sor.

A **II. főosztály** folytatta az Állományvédelmi Főosztály által elkészített digitalizált mikrofilmes állományok ellenőrzését, illetve ezt megelőzően a JPG-fájlok mappázását. Befejeződött a Budapest II., a III. és a XVIII. Kerületi Tanács VB Műszaki Osztálya névmutatóinak felvétel-ellenőrzése. Ezen állományok már ki is kerültek a kutatótermi számítógépekre, melyek a kutatók számára beiratkozást követően azonnal elérhetők. Befejeződött továbbá az I. és az V. kerületi Tanács 1950-1990. évi tanácsülési jegyzőkönyveinek digitalizálás-ellenőrzése is.

Ellenőrzésre, pótlásra kerültek az 1954. évi választói névjegyzékek digitalizált állományai. A XII. Kerületi Tanács VB Műszaki Osztálya segédkönyveit a későbbi digitalizálás, restaurálás, köttetés céljából rendeztük, pagináltuk.

A Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlése 2001–2004. évi üléseiről készült hangfelvételek digitalizálása is megtörtént 2017-ben (összesen 315 darab hangkazetta).

A pártiratok tekintetében 2017-ben is elsősorban az újonnan digitalizált mikrofilmes állományok ellenőrzését (mappázás, JPG-, ill PDF ellenőrzés) végeztük. E munkák közül befejeződött az MDP XI - XXII. Kerületi Bizottsága vezető testületi ülések iratai digitalizálásának ellenőrzése (mappázás, JPG ellenőrzés), illetve a már mappázott állományok készült PDF fájlok ellenőrzése is. Ezeket a munkákat befejeztük az MSZMP VI. és VIII. Kerületi Bizottsága vezető testületi ülések irataival is. Mikrofilmről való digitalizálás által elkészült az MSZMP X - XIV. Kerületi Bizottság vezető testületi iratainak digitális anyaga, a felvételek ellenőrzése a jövő év feladata. A korábban digitalizált állományok ellenőrzése során 2017-ben az következő digitalizált iratanyagokat és a belőlük készült OCR-ezett PDF-eket ellenőriztük darabszinten: Ellenőrzésre került a Budapest Fővárosi Választókerületi Választási Bizottság iratai (I., II., III., IV., V., VI., XI., XII., XIV., XV., XVI., XIX., XX., XXI. Kerületek), a Budapest I., II., V. Kerületi Tanács tanácsülési jegyzőkönyvei, a Budapest I., II. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei, a Budapest II., III., XVIII. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottság Műszaki Osztálya iktatókönyvei, az MDP XI., XII., XIII., XIV., XV., XVI., XVII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXII. Kerületi Bizottság, valamint az MSZMP VI., VIII., XII., XIII. Kerületi Bizottság vezető testületi üléseinek jegyzőkönyvei. Az ellenőrzött mennyiség **522.652 oldal** volt.

A **III. főosztály** esetében a sorozatos **Magyar Országos Közjegyzői Kamara által támogatott** pályázatokhoz kapcsolódóan folytatódott a közjegyzői okiratok digitalizálása (**114718 felvétel**). Az NKA adatbázis-építési pályázattal összefüggően szkennelésre került Budapesti Országos Kir. Gyűjtőfogház fogolytörzskönyvei (VII.101.e.) – az adatbázis javításával párhuzamosan ellenőriztük (88780 felvétel), valamint a kispesti- és pesterzsébeti járásbírói fogházakhoz kapcsolódó fogolytörzskönyvi állományok (VII.108., VII.109.) ellenőrzését, javítását is elvégeztük. (**2959 felvétel**). Az utólag előkerült, mikrofilmezett, majd digitalizált törvényszéki (VII.2.c.) válópereket ellenőriztük és mappáztuk (1683 felvétel).

A 2017. évben nagy súlyt helyeztünk a Pesti Központi Kerületi Bíróságtól átvett mikrofilmek (XXV.44.c) bedigitalizált tekerceinek mappásítására (azaz a mikrofilm készítése során létrehozott egységeket digitalizálás után az eredeti anyag leírasi egységéhez rendeljük) erre elsősorban a gyakori ügyfeles (főként válóperes) megkeresések miatt volt szükség, mivel ez az iratanyag csak mikrofilmen maradt fenn, a papíralapú eredetit a bíróságon kiselejtezték- 254 tekercs, **kb. egymillió felvétel**. Folytatódott a Budapesti Népbíróság bedigitalizált büntetőperes mikrofilmjeinek (XXV.1.a) mappásítása is (120 tekercs, kb. **300.000 felvétel**). A nagymennyiségű bedigitalizált mikrofilm miatt helyhiány állt elő a TAS/film mappában, így végül az éves tervben leírtnál jóval több időt fordítottunk erre, ezért más munkákra (leginkább a BFB adatbázisára) a tervezettnél kevesebb idő jutott. Az *összes ellenőrzött digitális állomány tehát: 1.580140 felvétel (Ez kb. 120 ifm-nek felelne meg)*. A járásbírói polgári peres és perenkívüli iratok (VII.12.b.) rendezése

kapcsán a szokásos állományvédelmi teendőket (vasalás, ragasztás stb.), is elvégeztük (**12,36 ifm**).

A **IV. főosztály** esetében a magániratok tekintetében digitalizálásra előkészítés történt a Varju család iratai (XIII.40) között fellelhető két I. világháborús fényképalbumba tartozó 84 db felvétel, illetve az id. Sándy (Schwingshaki) Hugó és családja iratai között (XIV.194) található 210 db fényképnegatív esetében, ezek digitalizálása 2017-ben meg is történt.

A civil szervezetek iratait érintő digitalizálási előkészítési feladatok a Ferenczi Sándor Egyesület iratait, valamint a Ferencvárosi Torna Club fotóit (X.269), illetve a Duna Kör Egyesület (X.7) audiokazettáit érintették. A digitalizálás, illetve a digitalizálás-ellenőrzés mindhárom esetben megtörtént.

A CO:OP-projekt Városligeti Topotheka munkálataihoz kapcsolódóan a főosztály előkészítette digitalizálásra a Budapesti Vidám Park Vállalat (Zrt.) 480 fotóját, illetve a Petőfi Csarnok fotóit (1500 db) és plakátjait (100 db), amelyeknek a digitalizálását az Állományvédelmi Főosztály elvégezte, de a digitalizált anyag ellenőrzése és a tartós, ún. dtar-ba való áthelyezése még nem történt meg. A Petőfi Csarnok fényképeinek, plakátjainak elkezdett rendezésével, digitalizálásával a főváros egyik egykori, jelentős kulturális ifjúsági közösségi tere történetének a feldolgozása kezdődött el.

Ugyancsak elkészült az Irgalmas Rend Nyilvános Jellegű Budapesti Kórházának halotti anyakönyveinek (VIII.1115, 1856–1920, 19–23. kötet) 2017-re tervezett digitalizálása, az anyag ellenőrzése és dtar-ba való áthelyezése 2018-ra marad.

Az osztályok mikrofilmezési előkészítő és ellenőrző tevékenységét az alábbiakban tudjuk összegezni:

Az **I. főosztály** befejezte a *IV.1402.b. Budapest Székesfőváros Főpolgármesterének iratai, általános iratok* filmezésének előkészítését, majd az elkészült filmek ellenőrzését az 1938–1945. évekkel – 8,58 ifm terjedelemben, 59159 felvétel. Ugyancsak előkészítették a *XXXIII.1.b Állami anyakönyvek. Utólagos bejegyzések iratait* kb. 0,72 ifm terjedelemben mikrofilmezésre.

Az év során befejeződött a 2014. évvel lezárult utólagos bejegyzések bevezetése. Ezt követően a VI. kerületig terjedő, korábban már nagyrészt mikrofilmezésre előkészített sorozathoz hozzárendeltük a 2011–2014. évek utóbejegyzéseit, aminek véglegesítését gátolja, hogy néhány kerület még mindig adós a kért hibajegyzékek alapján kért javítások visszaküldésével.

A **II. főosztály** vezető testületi iratanyagainak tervezett digitalizálása kapcsán az Állományvédelmi Főosztály munkatársaival történt egyeztetések során a főosztály munkatársai arra jutottak, hogy az erősen savas, vékony, esetenként rongálódott papírok nem teszik lehetővé a tömeges iratdigitalizálást, ezért a már korábban elkészült mikrofilmek digitalizálása, illetve a további mikrofilmezések, s az új mikrofilmek digitalizálása mellett döntöttek. Ez azt jelenti, hogy nem digitalizálásra, hanem mikrofilmezésre készítik elő az iratokat a továbbiakban is.

Az előző években megkezdett mikrofilmezést előkészítő munkálatok idén is folytatódtak tovább. A tanácsi referencián mikrofilmezésre előkészítettük a VI.

Kerületi Tanács 1955–1976. évi végrehajtó bizottsági üléseinek, a VIII. Kerületi Tanács 1950–1960. évi végrehajtó bizottsági üléseinek, a IX. Kerületi Tanács 1963–1990. évi végrehajtó bizottsági üléseinek, a X. Kerületi Tanács 1957–1961. évi tanácsüléseinek és 1957–1958, valamint 1960–1981. évi végrehajtó bizottsági üléseinek, a XI. Kerületi Tanács 1959–1964. évi tanácsüléseinek, valamint 1968–1990. évi végrehajtó bizottsági üléseinek, a XII. Kerületi Tanács 1950–1989. évi tanácsüléseinek, valamint 1950–1965. évi végrehajtó bizottsági üléseinek, a XIII. kerületi Tanács 1950–1990. évi tanácsüléseinek, a XVI. Kerületi Tanács 1957–1958. évi tanács- és végrehajtó bizottsági üléseinek, a XVIII. Kerületi Tanács 1957–1958. évi tanács- és végrehajtó bizottsági üléseinek, a XIX. Kerületi Tanács 1957–1958. évi tanács- és végrehajtó bizottsági üléseinek, a XX. Kerületi Tanács 1957–1958. évi tanács- és végrehajtó bizottsági üléseinek, a XXII. Kerületi Tanács 1957–1958. évi tanács- és végrehajtó bizottsági üléseinek jegyzőkönyveit.

A pártiratokban 2015-ben befejeződött MDP kerületi bizottsági vezető testületi iratok mikrofilmezésre történő előkészítése után az MSZMP-iratok előkészítését folytatták. Befejezték az MSZMP XVIII., XIX., XX. Kerületi Bizottság vezető testületi jegyzőkönyveinek előkészítését és megkezdték a XXI. Kerületi Bizottság vezető testületi jegyzőkönyveinek mikrofilmezésre történő előkészítését. A munka része az iratok rendezése, továbbá a lapszámozás, a kapcsok eltávolítása és a palliumozás, valamint darabszintű jegyzék készítése is.

2017-ben – a 2016. évihez képest másfélszer több, – 41,94 ifm irat mikrofilmre való elkészítése történt meg a főosztályon. A **III. és a IV. főosztály** irataiból mikrofilmezésre történő előkészítés 2017-ben nem történt.

4.2. Állományvédelmi feladatok részletes bemutatása

A Levéltár továbbra is fontosnak tartja a preventív állományvédelmet, tehát az iratok védelméről már az irattárakban kell gondoskodni, megfelelve az irat-életciklus menedzsment elvárásainak, így a gyűjtőterületi munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk az irattárak és maradandó értékű iratok fizikai állapotának felmérésére. Ennek érdekében a szervellenőrzéseken részt vesznek a levéltár állományvédelmi munkatársai is. Szükség esetén felhívjuk az iratörző szervek figyelmét az iratörzés körülményeinek javítására. Hozzá kell tennünk, hogy mivel a levéltárnak nincs hatósági jogköre, csak kérhetjük az illetékes vezetőket, hogy fordítsanak nagyobb gondot intézményeik irattárának állapotára.

Budapest Főváros Levéltárában az elmúlt öt évben nőtt az elvégzett állományvédelmi feladatok mennyisége és egyre több a külsős/kutatói restaurálási és digitalizálási munka. Az összetett digitalizálási, restaurálási munkák mögött magas szakmai követelményeknek megfelelő digitalizáló géppark és az ehhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakemberek állnak rendelkezésre.

2012-2013-ban beszerzésre került az E-levéltár projekt révén két darab könyvszkenner, egy-egy darab mikrofilmszkenner, dokumentumszkenner és széles formátumú nyomtató és egy audiovizuális munkaállomás, melyek azóta folyamatosan üzemben vannak, nagyobb meghibásodások nélkül. Avulásuk ugyanakkor

folyamatos, így tervezni kell az avuló berendezések pótlását, cseréjét. A professzionális digitalizáló eszközök működtetése és az ehhez kapcsolódó előkészítő, restaurátori munka teszi ki az éves állományvédelmi munkánk nagy részét. A térképek, tervrajzok és kutatói megrendelések digitalizálását és a kiállítások, rendezvények installációinak tervezését végezzük, működtetjük az audiovizuális labort és stúdiót. Bár csökkentett mértékben, de tovább folyik a tervszerű, állományvédelmi célú mikrofilmezés. Az A/1-es és az A/2-es könyvszkennereken napi 1.000-1.100 digitális felvételt készítünk. A mikrofilmszkennerral folyamatosan digitalizáljuk mikrofilm-gyűjteményünket, folyamatos a munka nagy teljesítményű dokumentumszkennereken is. Két A/0-s térképszkennereken digitalizáljuk a nagy méretű dokumentumokat és egy speciális fotó digitalizáló eszközzel a fénykép felvételeket. Az belső állományvédelmi és külső megrendelésre történő mikrofilmezést 16 mm-es és 35 mm-es kamerákon végezzük, 2017-ben mindösszesen 324.530 felvétel készült.

A 2017-es év nagy eredménye egy tömeges savtalanításra alkalmas berendezés és tartozékainak beszerzése, melynek üzemszerű működésére 2018-ban kerülhet sor.

4.3. Restaurálás, kötészet

A restaurátor-könyvkötő műhely dolgozói az éves tervben kitűzött feladatokat valósították meg, több évközi, előre nem tervezhető feladattal kiegészítve. A restaurátorok feladata volt a raktárak klimatikus viszonyainak heti rendszerességgel történő mérése, dokumentálása. Az üzemeltetési költségek jelentős emelkedése miatt szükségessé vált a raktárklíma üzemeltetési gyakorlatának felülvizsgálata. Ennek következményeképp a levéltár külön téli és nyári klíma beállítással szabályozza a raktárak hőmérséklet és páraértékeit. A klimatikus rendszer számítógép vezérelt, de az automatikus számítógépes raktári mérések mellett fontos heti rendszerességgel ellenőrizni a raktárak klimatikus viszonyait, hiszen a raktárakban található mérőfejek, nem a mikroklímák (zárt sarkok) helyén vannak elhelyezve és a 10-20%-os klimatikus eltérések dokumentumokra gyakorolt változásait fontos az állományvédelmi szakembereknek figyelemmel kísérni. Sajnos 2017. évben a hűtőgépek meghibásodása és leállása miatt szükségessé vált a heti mérések helyett a napi raktári méréseket és a folyamatos állományvédelmi ellenőrzéseket bevezetni. Az üzemszerű működés visszaállításával az év utolsó harmadára a heti mérésekre vissza tudtunk állni.

Mivel az állományvédelem legfontosabb feladata az iratanyag hosszú távú megőrzése, ezért kiemelten kezeltük a raktárak klímaállapotát és az iratanyagok károsodásainak vizsgálatát, 2017-ben is elvégezték a restaurátor munkatársak a raktárak állományvédelmi szempontú értékelését, különös tekintettel a kötetek, térképek, tervrajzok szabályos tárolására. A restaurátorok a tömeges irat- és tervrajzkonzerválást is végzik. A tervezett kiállítások megvalósítását, a nagyméretű tervrajzok és térképek restaurálása, az oldószeres kezelések is feladatkörükbe tartoztak. A restaurátorok az iratőrző osztályok kérésére állományvédelmi szemlét tartanak az iratképző szerveknél, 2017-ben erre 24 alkalommal került sor, főképp kórházakban, önkormányzatoknál. A helyzetkép vegyes, de sajnos az irattárolásban – főképp a kórházaknál – inkább negatív tendenciák érvényesülnek. Szükség esetén

a főosztályvezető a BFL kémiai laborjában mikrobiológiai vizsgálatokat végez az iratanyag károsodási mértékének meghatározására.

A kötéseti műhely munkatársai a kötéseti munkák mellett konzerválási (digitalizálásra történő előkészítési) munkákat is végeztek. A megnövekedett digitalizálási feladatok miatt háttérbe szorult az új kötések készítése. A kollegák a BFL könyvtárának is végeztek eseti könyvkötegeti munkákat. Az iratórző osztályok munkájához szükséges palliumok is a kötéseten kerültek felvágásra.

Az állományvédelmi főosztály kiemelt feladata volt a Beregszászi állományvédelmi projekt állományvédelmi oldali megvalósítása. A restaurátorok mintegy 130 munkanapot töltöttek Beregszászon, segítségükkel megtörtént 300 db Beregszászi levéltárban őrzött oklevél konzerválása, részbeni restaurálása és digitalizálása, illetve hozzájárultak mintegy 320.000 oldalnyi 1921-es csehszlovák népszámlálási irat digitalizációra történő előkészítéséhez.

A tervmunkák közül előnyt élveztek a folyamatos, korábbi évekről áthúzódó munkák, így a XV.17.d.328 Közületi Tervtár 414 fotójának előkészítése digitalizálásra és az osztályon mikrofilmezendő vagy digitalizálandó állagok restaurálása és kötetése. Emellett arra is ügyeltünk, főleg a félbőr kötéseknel, hogy az újrakötésre szétszedett köteteknel a kötés előtt digitalizáljuk a kötetet.

Folytattuk a XV.17.e.308 Fővárosi Ingatlanrendezési Iroda térrajzainak konzerválását, mintegy 75 db tervrajz konzerválása és digitalizálása készült el. Kiemeltük a kutatótermi forgalomból a XV.17.d.329. Építési Ügyosztályok Tervtárában (1873–2006) őrzött 417 db, a Nagykörút házainak a kutatók által az utóbbi időben erősen „amortizált” eredeti építési engedélyezési terveit, melyeket konzerváltuk és digitalizáltuk, és örvendetes, hogy már csak elektronikusan kutatható a továbbiakban ez az irat együttes.

A kötéseti munkákat jelenleg egy ember látja el az osztályon, ezért a korábbiaknál kevesebb, összesen 65 kötet kötetése készült el. A restaurátor-könyvkötő műhelyben előnyt élveznek a határidőre vállalt külsős megrendelések, konzerválási (digitalizálás előkészítési) feladatok és a kiállításokhoz kapcsolódó restaurálási és installálási feladatok. Ez esetben is igaz, hogy minden kollega többféle munkafolyamatot végez és összehangolt csapatmunka szükséges a tervezett és nem tervezett feladatok magas szintű megvalósításához.

Az illetékességi körben található nagy mértékű iratfertőzések, penészedések (pl. ügyészség, rendőrség stb. irattáraiban) problematikájának kezelése érdekében felmerült irat-fertőtlenítő rendszer, kapacitás kiépítésének igénye, mivel a hazai lehetőségek beszűkültek.

4.4. Mikrofilmezés, digitalizálás

Mikrofilmezési áthúzódó munka volt Budapest Székesfőváros Főpolgármestere iratainak (1940-1945) mikrofilmezése 59.159 felvétellel, melyet az év elején befejeztünk. Utána folytattuk XXIII.205.a.2 Budapest V. Kerület Tanács végrehajtó bizottsági ülései jegyzőkönyveinek filmezését 10.341 felvétellel, majd a XIV., XV. és XVI. kerületi Tanács végrehajtó bizottság ülései jegyzőkönyveivel (109.735 felvétel.) Jelenős mennyiséget eredményezett a Budapesti Királyi Törvényszék iratainak

felvételezése, 141.095 felvételt. Mindösszesen 2017-ben 324.530 mikrofilm felvétel készült el.

2012 októberében elkezdtek a mikrofilmek tömeges digitalizálását Zeuschel mikrofilmszkennerrel, több éves ütemterv alapján. Az állományvédelmi osztályon öt ember dolgozik a mikrofilmek digitalizálásán. Munkánkat nagyban segíti, hogy két szerkesztő munkaállomáson dolgozzuk fel a bedigitalizált mikrofilmeket. A mikrofilm digitalizáló szerkesztő szoftvere segítségével a gyengébb minőségű, rosszul olvasható egyházi anyakönyvek képminőségét is tudtuk javítani, a manuális beállítások alkalmazásával. A BFL munkafolyamat szabályozása alapján nem a beépített automatizmusokat használjuk a szerkesztéshez, hanem minden egyes rosszul olvasható kép, tekercs esetében változtatjuk a fehérséget, szaturációt vagy a kép élességet. Az aprólékos szerkesztő munka mellett mikrofilmellenőr végzi a digitális állományok technikai, tartalmi ellenőrzést. A korábbi évről áthúzódó munka volt a XXV.47.c Pesti Központi Kerületi Bíróság mikrofilmtekercs digitalizálásának befejezése, 350 tekercs digitalizálásával. A Pesti Központi Kerületi Bíróságon készült mikrofilmek mellett több kerületi tanács végrehajtó bizottsága ülései jegyzőkönyvei mikrofilmjei digitalizálására is sor került (169 tekercs). A XXV.4.a Fővárosi Bíróság büntetőperes iratainak 150 tekercsnyi mikrofilmje digitalizálása is befejeződött. Összességében 564 tekercs, 1.870.098 mikrofilm-felvétel digitalizálása történt meg 2017-ben.

A BFL digitalizálási programjának erős bástyái a könyvszkennerek. Az A/1-es könyvszkenneren 208.310 felvétel készült el, míg „kisebb testvérén”, az A/2-es könyvszkenneren 169. 444 felvétel. Befejeztük a 2017. évben terven felül – állományvédelmi okokból – előresorolt XXIII.203.e III. Kerületi Műszaki Osztály Mutatókönyveinek digitalizálását 10.906 felvétellel. Az A/1-es szkenneren az egyik legjelentősebb feladat a IV.1002.a. Buda város tanácsa jegyzőkönyveinek digitalizálása volt, 56.513 felvétel készült el, a másik a VII.101.e., Budapesti Királyi Országos Gyűjtőfogház Fogolytörzskönyveinek digitalizálása, 88.800 elkészült felvétellel.

Az A/2-es szkenneren két nagyobb fond iratai kerültek digitalizálásra. Az egyik a XV.37.c. Pesti telekkönyvi betétek iratanyagának feldolgozása volt, 76.570 felvétel készült el. A digitalizálás pontos fájl elnevezés és tagolás nélkül történik, majd a MANDA-s közfoglalkoztatott kollegák végezték a pontos fájlnev és struktúra kialakítását. A telekkönyvi betétek digitalizálása után került sor a folyamatos feladatot adó közjegyzői okiratok digitalizálására, 89.395 felvétel készült el. Az A/2-es szkenneren mindösszesen 169.444 felvétel készült.

A térképszkenneren (A/0) folytatódott a XV.17.d.1514 Fővárosi Kertészet terveinek, valamint a XV.17.e.308 Fővárosi Ingatlanrendezési Iroda térrajzainak digitalizálása, valamint a XV.17.d.329 Építési ügyosztályok tervtára iratainak digitalizálása. A térképszkenneren az év során 4043 db tervrajz, térkép digitalizálása történt meg.

Dokumentumszkenneren folytatódott a XV.37.d. Budapesti telekkönyvi betétek, tulajdoni lap tervezetek digitalizálása 10.235 felvétellel. A tulajdoni lapok összefűzött, kétrétegű PDF állományként váltak hozzáférhetővé belső felhasználóknak, adatvédelmi okokból korlátozott módon.

A 2016-ban megkezdett, X.270 Ferenczi Sándor Egyesület Ferenczi Archívuma anyagának 9.856 felvételét is dokumentumszkenner segítségével digitalizáltuk. A Budapesti Rendőr-főkapitányság irataiból, 1919-1951 évekből 47.362 lap került digitalizálásra, a Választási Bizottság iratainak sorozatából pedig 26426 lap digitalizálása készült el. A dokumentum-szkenneren mindösszesen 120.708 felvétel digitalizálása történt meg.

Az Epson Pro fotószkenneren 2017-ben 3315 fotó került digitalizálásra. Kiemelendő, hogy ezen az eszközön nagyon lassan, komoly szakmai tudással megfelelő fotókeretek alkalmazásával lehet csak dolgozni. Folytattuk a múlt évről áthúzódó XV.17.d.328 Közületi Tervtár fotóinak digitalizálását, valamint kiállításainkhoz kötődően a Petőfi Csarnok és a Budapesti Vidám Park fényképfelvételeinek digitalizálását. A Városliget topotékára feltöltött fotók digitalizálása egész évben igény szerint történt. Külsős megkeresésre a PMBP Piarista Rend Magyar Tartománya Központi Levéltárának üvegnegatívjait digitalizáltuk, 137 db-ot, melyet 2017-ben nyílt kiállításukon meg is tekinthettünk.

A 2017. évben 382 db hangkazettát sikerült digitalizálni és biztonságosan tisztított, vágott MP3 formátumban letárolni szerverünkön.

A 2017. évi kiállításaink installációs anyagait, média grafikus kollegánk tervezte és az állományvédelmi műhelyben lévő Epson Pro 9890 nyomtatóval a szükséges nyomtatási feladatok is elvégezhetőek voltak. Év elején került szerkesztésre a „Széttépett esztendő” Heidelbergben bemutatásra kerülő 22 db német nyelvű tablója.

Az intézményünk közművelődési tevékenységéhez szükséges médiák: meghívók, prospektusok, továbbképzések füzetei, plakátok – mind az állományvédelmi főosztályon készültek el, megfelelő minőségben és mennyiségben, ezáltal az intézményi költségeket is csökkenteni tudtuk. Továbbra is szem előtt tartjuk a kiállításokhoz használt installációk újrafelhasználhatóságát, mobilitását és költséghatékonyságát.

4.5. Az állományvédelmi műhely 2017. évi teljesítményének összegzése

A restaurátor műhely 813 fóliónyi szálás irat, valamint 23 db oklevél, 65 db tervrajz, 4 db kötet, 12 térkép és 79 db fotó restaurálását végezte el. Konzerválási, digitalizálásra előkészítési munkálatok 2752 fólió irat, 77 db kötet, 1170 db tervrajz, 261 db térkép, 519 fotó, 4 kötet, 2 plakát, 5 füzet esetében történtek. A kötészeti műhely 65 db kötet újrakötését és mikrofilmmezési munkálatok előkészítése keretében 313 db kötet lapra szedését végezte el.

2016-ban készült el az intézmény középtávú digitalizálási és mikrofilmmezési stratégiája, amelynek alapján folytattuk a BFL ez irányú tevékenységét. A 16 és 35 mm-es mikrofilmkameráinkkal 324.530 felvételt készítettünk és továbbra is fontosnak tarjuk az állományvédelmi célú mikrofilmmezés folytatását, a hazai közlevéltárak közt egyedülállóan.

2017-ben 504 tekercs mikrofilm digitalizálása történt meg, ami 1.870.098 digitális képet eredményezett. Az A/1-es könyvszkenneren 208.310, az A/2-es könyvszkenneren 169.444 felvételt készítettünk.

Az A/0-s térképszkenneren 4.043 db tervet, térrajzot, térképet digitalizálunk. A dokumentumszkenneren 120.708, míg a fotószkenneren 3.315 felvétel készült el, valamint 382 analóg kazetta digitális rögzítése történt meg.

5. Az iratanyagok rendezése és segédletezése, adatbázis-építés, levéltári nyilvántartások vezetése

Az iratórző osztályok egyik fő szakmai feladata a levéltár őrizetében lévő iratanyag rendezése és segédletezése. A két munkafolyamat a gyakorlatban nemigen választható el egymástól, hiszen valamennyi rendezési munkát követve, illetve azzal párhuzamosan folyik az iratanyag segédlettel történő ellátása. Az iratórző osztályok 2017-ben 211,77 ifm-nyi anyagot alapszinten, 358,28 ifm-t középszinten (ügyirat-szinten), illetve 86,22 ifm-t tételszinten, 150,72 imf-nyi iratanyagot, 100 db plakátot, 1974 db térképet, 130 db térrajzot, 312 db tervet, 480 db fotót és 3927 db kazettát rendeztek darabszinten. Ellenőrző rendezést középszinten 280,04 ifm, darabszinten pedig 0,28 ifm iratanyag és 25991 fájl esetében végeztük el. Mintaállványozást 2.567,75 ifm iratanyag és 3.286 db hangkazetta és 1974 db térkép esetében végeztünk.

Az iratórző osztályok 55,02 ifm-nyi anyagot mikrofilmezésre, 69,37 ifm iratanyagot, 584 térképet, 1054 db terv- és térrajzot, 13945 db fotót, 30 db fotó negatívot, 87 db fotóalbumot és 29 audiokazettát digitalizálásra készítettek elő. Ez a munkafolyamat az adott anyagok fizikai előkészítését (ragasztás, vasalás, paginálás), szabályzat szerinti metaadat-nyilvántartásának elkészítését foglalja magában. Köttetésre 378 db sérült kötetet készítünk elő.

Az iratanyag segédletezése kapcsán kiemelt intézményi feladatnak tekintjük a nyilvántartási és kutatási célból egyaránt fontos *fond- és állagismertetések* írását és az LNYR-ben való rögzítését. A cél az, hogy középtávon valamennyi iratanyagunkról rendelkezünk ilyen segédlettel. Ebben az évben 33 fond, illetve állag esetében 400,63 ifm-nyi iratanyaghoz készült fond- és állagismertetés. Ügyiratszintű segédlet 37,48 ifm-nyi, 7263 rekord, tételszintű 57,2 ifm-nyi iratanyaghoz, 1974 db térképhez készült, darabszintű segédletet pedig 271,81 ifm-nyi irathoz készült.

A levéltári segédletezési munkálatok alapjait képező raktári nyilvántartásokból (régebbi nevén raktári jegyzékekből) 774,62 ifm iratanyag és 10.047 db kazetta esetében készült új raktári jegyzék. Új raktári jegyzékeket elsősorban az újonnan átvett, illetve átveendő iratok esetében tervezünk, a többi jegyzékelési munka a rendezési munkálatok következtében tervezett feladat. Az új, javított vagy felülvizsgált raktári jegyzékeket (raktári nyilvántartásokat) az LNYR-ben kötelező rögzíteni.

Az adatbázis alapú elektronikus segédletkészítés immáron évtizedes erőssége Budapest Főváros Levéltárnak: 2017-ben 42 fondból ill. állagból összesen 193.393 db rekordot rögzítettünk.

5.1. Az iratórző osztályok fontosabb rendezési feladatai

Az egyes osztályok által végzendő jelentősebb rendezési munkálatok:

I. főosztály - - Városegysítés előtti, valamint az 1873-1950 közötti fővárosi és peremkerületi iratok, térképek és tervek gyűjteménye

A rendezési munkák általában szorosan kapcsolódnak a digitalizálási, mikrofilmmezési és adatbázis-építési projektekhez, részben pedig a kutató- és ügyfélszolgálati munka támogatása szempontjából fontosak. A régebben állományban lévő közigazgatási és testületi iratok körében már viszonylag kevés az olyan irategyüttes, melynek középszintű rendezettsége nem kielégítő, ezen a téren inkább a mélyebb szintű segédletkészítés, adatbázis-építés, illetve mikrofilmzés és digitalizálás esetén a darabszintű rendezés jelentkezik teendőként. A régebbi, de kielégítő középszintű rendezettséget még el nem ért fondok rendezettségének megfelelő szintre hozását szolgálja a Pesti Kávés Testület (IX.1), Kispest város (V.274) iratainak rendezése. Részben ide tartozik a Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatal 1945. évi népösszeírási anyagában folyt ellenőrző rendezés, ahol egyes lakóházak helytelen besorolása a napi kutatószolgálatban is állandó gondot okoz. E munkák körébe kell sorolni Buda és Pest városok levéltárai mellett régebben felhalmozódott lymbus anyag besorolását. Az utóbbi években több forrásból (Földhivatal, Főpolgármesteri Hivatal) nagyságrendekkel gyarapodott a Térképtár (XV.16) állománya, melyeknek a térképtár struktúrájába való beillesztése, elhelyezése továbbra is kiemelt feladatok közé tartozott. A tervtárban munkaterven felül jelentkezett a Főpolgármesteri Hivataltól újonnan átvett Települési Értékvédelmi Ügyosztály iratainak ellenőrző rendezése, valamint az egyéb tervtári átvételekből adódó munkák.

Az év közbeni nem várt személyi és szervezési változások, így két nagy tapasztalatú kolléga távozása, az álláshelyek átmeneti üresedése és új emberek betanulása miatt több tervezett feladat törlésre került a munkatervből: a Típustervező Intézet terveinek rendezése, városegysítés előtti tanácsi iratokból feltárt építészeti tervek beosztását a tervtárba, a Műemléki Felügyelőség tekerics formában tárolt anyagainak rendezése és nem haladt a budai lymbus anyag felszámolása sem. Elmaradt továbbá a Tanácsi ügyosztályok központi irattára digitalizált mutatókönyveinek mappásítása, Budapesti Műemléki Felügyelőség fényképei kiemelésének megkezdése.

A tervezettnél nagyobb feladatot adott a raktárrendezés: csak a raktár átalakítással (mobilizálással) összefüggésben mintegy 1200 ifm iratot kellett megmozgatni.

Középszintű, tételszintű rendezés az alábbi fondokban történt:

IX.24. A Pesti Polgári Kávéfőző Társaság (Kávés Testület), 1872-től Pesti Kávés Ipartársulat, 1875-től Budapesti Kávés Ipartársulat iratai, 1835–1922 – 1,58 ifm.,

egy korábban megkezdett munka befejezése. *XIV.210 Padányi Gulyás Gyula és Walleshausen Éva iratai*, 20. sz. – 6 ifm

Időközben a IV. osztályhoz került anyagban korábban elkezdett rendezés befejezése. *XV.17.f.410 Szabadi Imre építész tervei*, 1960-2010 – 9,00 ifm, Az tervezőtől ajándékként átvett iratanyag tételszintű rendezésre került. *XV.19.f Fortepan projekt fotógyűjteménye*, 1900–2000 – 5,00 ifm

Az újonnan átvett képanyag tételekbe sorolása és elhelyezése.

Középszintű ellenőrző rendezés 3 fondot érintett:

V.274.c,g. Kispest m. város iratai; Általános közigi iratok és vegyes iratok, 1914-1949 – 93,13 ifm (a több éve folyó rendezés és átdobozolás befejezése). *IV.1419.j,n. Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatalának iratai*, 1941. évi népszámlálás és 1945. évi népösszeírás lakásívei, I. és V. ker. 1941, 1945 – 7,84+7,80 = 15,64 ifm.

Az 1945. évi népösszeírás ívein nincs feltüntetve a számlálójárás, így a korábbi rendezés során sok ház nem ugyanabba a számlálójárásba lett besorolva, mint 1941-ben (pl. peres jelű megosztott számlálójárások össze lettek vonva az 1945-ös dobozokban, sok ház lakásívei nem a megfelelő számlálójárás palliumaiba kerültek), így kutatói kérés esetén csak időigényes utánajárással találhatók meg. Az ellenőrző rendezés során a két állag rendjének összehangolása mellett az 1941. évi házjegyzékek alapján a Scope-ba tölthető lakóház-szintű jegyzék készült, ami lehetővé fogja tenni, hogy mindkét népszámlálásból önálló leírási egységként is kikérhetőek legyenek az egyes házak anyagai. *XV.17.e.309.a. Főpolgármesteri Hivatal, Települési Értékvédelmi Ügyosztály tervei, általános iratok*, 1991-2010 – 53,96 ifm
Az újonnan átvett anyag teljes átnézése, portalanítása, a vegyes címmel ellátott anyagok beosztása kerület és cím szerint, a *XV.17.e.306 Budapesti Műemléki Felügyelőség* időkorébe illeszkedő iratok átsorolása. Az ideiglenes jegyzék pontosítása és véglegesítése áthúzódik 2018-ra.

Darabszintű rendezés az alábbi fondokat érintette:

Buda város levéltárába tartozó iratokat felölelő régi lymbus anyag felszámolása – 0,24 ifm, Beazonosítás, reponálás vagy besorolás, egyedi iratszintű vizsgálatot igénylő feladat. *IV.1319. Pest város Tanácsának iratai – Elnöki iratok*, 1863–1868 – 2,66 ifm. Digitalizálás előkészítésével együtt. *XV.16 – Térképtár*, 1950–2000 – 1974 db, a Fővárosi Ingatlanrendezési Iroda, ill. Főpolgármesteri Hivatal Városrendezési Ügyosztály irataival együtt bekerült térképek rendezése és végleges raktári helyükön történő elhelyezése. *XV.17.d.329. Építési Ügyosztályok Tervtára*, 1873–2006 – kb. 21 ifm. A kutatók által kikért, még rendezetlen tételek darabszintű rendezése. *XV.17.b.323., XV.17.e.308. Fővárosi Ingatlanrendezési iroda térrajzai*, 1900–1980 – 130 db.

XV.17.f.360. Főkert Zrt. kertészeti tervei, 1950–1980 – 312 db. A korábban megkezdett rendezés folytatása a IX–XI. kerületi tervekkel. *XV.17.f.411. Csorba Veronika kertészeti tervei*, 1970–2007 – 0,03 ifm., *XV.17.h.106 Róny István építész tervrajzai*, 1930-1962 – 0,24. ifm., ajándékként újonnan átvett anyagok.

Darabszintű ellenőrző rendezésre két fondban került sor:

IV. 1202.rr. Pest v. Tanácsának iratai, Miscellanea, 1804-1806 – 0,14 ifm., Az ügyiratszintű segédlet készítésével párhuzamosan. *XV.16. Térképtár* 1705–2010 – Az

SDB-ből exportált adatbázis darabszintű összevetése az archív képállománnyal, a hibák és hiányok megállapítása, a dtar-ba töltés előkészítése (a munka megkezdése) – 2000 fájl

A raktárrendezés, mintaállványozás komoly feladatot jelentett a 2017-es évben:

IV.1407.b. Budapest Székesfőváros Tanácsának iratai, Tanácsi ügyosztályok központi irattára 1874–1906 – 500 ifm., átdobozolás folytatása. IV.1413. Budapest Székesfőváros Számvevőségének iratai, 1833–1950 – 386,95 ifm., A B623 raktárban a mobilizálási munkálatokkal párhuzamosan haladva kellett áttelepíteni, ami csak a közfoglalkoztatottak hathatós közreműködésével sikerülhetett, a gondos tervezése folytán közel 10 állványméterrel kevesebb helyen sikerült elhelyezni az iratokat, ami kisdobozokra számolva 57,6 ifm megtakarítást jelent. V.274.c. Kispest megyei város általános közigazgatási iratai, 1934–1949 – 86,00 ifm., V.274.g. Kispest megyei város iratai, vegyes iratok, 1914–1949 – 7,13 ifm. A több éve folyó ellenőrző rendezés és átdobozolás befejezése. VI. és XXIV. A közigazgatás területi szakszervei – 19–20. sz. – 85 ifm., Raktármobilizálás miatt áttelepítés és végleges elhelyezés kialakítása a B633 sz. raktárban. IX.1–48. Céhek, ipartársulatok iratai, 17–19. század – 18,88 ifm. Állományrevízió és a raktári rend felülvizsgálata, módosítása., XV.16 Térképtár, 20. század – 1974 db. A Terv- és térképtár három raktárában az elmúlt néhány évben különféle iratátvételekkel beérkezett, egyelőre ideiglenes elhelyezésben található iratanyag besorolása, végleges elhelyezése prioritás volt az ez évi munkákban, mely kb. 70%-ban készült el. XV.17. Tervtár, 19–20. sz. – 706 ifm., A dobozolt tervtári anyag új elhelyezésének kialakítása az újonnan mobilizált B224 raktárban, ennek során nagyobb részét a VI. emeleti ideiglenes tárolóhelyekről kellett leköltöztetni.

Szintén évek óta húzódó feladat, a terv- és térképtári raktárakban őrzött kiállítási anyagok (tablók, reprodukciók, kinyomtatott másolatok) megfelelő elhelyezése, melyek mára már a maradandó értékű újabban átvett tervek és térképek számára szükséges helyet foglalják el. Az Épületfenntartási osztály és az iratőrző osztályok hathatós együttműködésével sikerült kialakítani egy helyiséget az alagsorban, ahová a 2018. év elején lekerülnek ezek az anyagok, melyek a IV. főosztállyal történt megállapodás értelmében a BFL levéltári anyagába kerülnek besorolásra.

II. főosztály– Önkormányzatok, Kormányhivatal és járások, pártiratok

A tanácsi iratok közül a Budapest XII. Kerületi Tanács tanácsülési jegyzőkönyvei, a Budapest IX. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei és a XXII. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága műszaki iratai kerültek mintaállványozásra.

Az önkormányzati iratok közül a Budapest XI. Kerület Önkormányzata Képviselőtestülete üléseinek, közmeghallgatásainak, bizottságainak és kisebbségi önkormányzatai üléseinek hangfelvételei, a pártiratok referencián az MSZMP XVIII., XIX., XX. kerületi vezető testületek, a Budapesti Rendőr-főkapitányság, valamint az MNL OL-ból átvett MSZMP Budapesti Bizottsága személyi anyagai kerültek mintaállványozásra, összesen **167,52** ifm és **3286** darab hangkazetta.

A legtöbb anyagmozgatás a pártiratokat érintette, mivel 2017-ben végrehajtásra került a 2012. évi LXI. tv. 10.§-a által a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár vonatkozó iratanyagának államosítása. Ennek fővárosi vonatkozású része került a BFL-be.

Az MNL OL-ból történő beszállítás után az iratok rendezetlenül kerültek levéltárunkba. A Magyar Kommunista Párt Budapesti Bizottsága, a Magyar Forradalmi Ifjúsági Szövetség Budapesti Bizottsága, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Budapesti Bizottsága, a Magyar Úttörők Szövetsége Budapesti Bizottságának és az MSZMP Budapesti Bizottsága személyi anyagai – 210 ifm terjedelemben – elsőként **alapszinten** kerültek rendezésre.

Középszintű rendezés (tétel- és ügyiratszintű) esetében 2017-ben folytatódott a Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Igazgatási Osztály Jogi Csoportja (korábbi Tiszti Ügyészség) peres iratainak ügyiratszintű rendezése (1965. évi iratok, folyamatban). Ügyiratszintű rendezés alá estek továbbá a Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Egyeztető Bizottságának 1954–1963. évi iratai, a Budapest I. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága Műszaki Osztályának 1950–1990. évi iratai (folyamatban), a Budapest V. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága Igazgatási Osztály budapesti I. fokú kisajátításokkal foglalkozó kijelölt csoportjának 1966-1992. évi iratai (folyamatban), valamint a Budapest XXII. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága szakigazgatási szerveinek 1950–1978. évi iratai. A BRFK MSZMP Bizottsága iratainak középszintű-tételszintű rendezése is elkészült, az elvégzett munka 9 ifm, amellyel együtt mintaállványozás és raktárrendezése is folyt. Egyetemi kurzus keretein belül a hallgatókkal együtt Budapest Fővárosi Tanács VB Egyeztető Bizottsága iratainak ügyiratszintű rendezését elvégeztük.

Ügyiratszinten **258,78 ifm**, tételszinten **9 ifm** iratot, összesen **267,78 ifm** iratot rendezése történt meg.

Szintén egyetemi kurzus keretein belül középszinten (tétel) ellenőrző rendezés alá estek a Színházi Propaganda Iroda iratai.

Darabszintű rendezés:

Darabszintű rendezés alá estek a VI. (1950–1990), a VIII. (1950–1960), a IX. (1963–1990) Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága, továbbá a X. kerületi Tanács (1957–1961) és Végrehajtó Bizottsága (1957–1981), a XI. kerületi Tanács (1959–1964) és Végrehajtó Bizottsága (1968-1990), a XII. Kerületi Tanács (1950-1989) és Végrehajtó Bizottsága (1950–1965), valamint a XIII. Kerületi Tanács (1950-1990) és Végrehajtó Bizottsága (1950–1952, 1956–1958) üléseinek jegyzőkönyvei. Továbbá darabszintű rendezésre kerültek a XVI., a XVIII., a XX. és a XXII. kerületi Tanács és Végrehajtó Bizottsága 1957–1958. évi üléseinek jegyzőkönyvei. A munkálatok során elkészült a jegyzőkönyvek megfelelő szerkezeti kialakítása, palliumozása és paginálása.

Mindezek mellett Budapest Főváros X. Kerületi Önkormányzat képviselő-testülete bizottságainak hanganyagaiból 3927 db hangkazetta került feliratozásra, jegyzékelésre.

2017-ben befejeztük az MSZMP XVII., XVIII., XIX., XX., kerületi bizottságok, és megkezdtek a XXI. kerületi bizottság vezető testületeinek darabszintű rendezését.

A munka ezeknél a kerületeknél is rendkívül időigényes, ugyanis az 1984–1989 közötti vegyes iratokhoz ebben a kerületben nem készült jegyzék, így dobozonként kellett átnézni a vegyes iratanyagot a vezető testületi jegyzőkönyvek kiegészítéséhez.

Darabszinten összesen **53,76 ifm** iratot és **3927 darab hangkazettát** rendeztünk.

III. főosztály– Jogszolgáltatási és rendészeti szervek

Darabszintű rendezés: járásbírósi peres és perenkívüli iratok (VII.12.b. 12,36 ifm, BFB (XXV.101.b 6 ifm), valamint a Budapesti Katonai Ügyészség 1957-es anyagában (XXV.97, 0,12 ifm) történt. A BRFK anyagában VI.34.a BRFK XVII. kerületi Rendőrkapitányság iratai esetében, darabszinten 2,04 ifm terjedelmű iratanyagot rendeztünk.

Reponálás mint **középszintű ellenőrző rendezés**, a közjegyzői referenciától kapott reponenda legnagyobb részének szétválogatása azonosítása – a megfelelő iratok adatbázisba történő felvitele, mikrofilmzésre/szkennelésre való előkészítése – végül az idegen, más levéltárak gyűjtőkörébe tartozó iratok elkülönítése megtörtént (1,24 ifm), ugyancsak a beazonosított ügyészségi (VII.18.d.) kötetek reponálása (1,5 ifm), valamint vegyes közjegyzői iratok beazonosítása és reponálása. VII-XXV. fondok, 1900-1975. (1 ifm), és a Közjegyzői Kamara anyagából előkerült reponenda felszámolása. Középszintű ellenőrző rendezés FBI tavaly átadott irataiban (XXV.102) került sor (13,2 ifm), valamint a IV. és XV. Kerületi Bíróság idén átvett büntető és polgári anyagában (XXV.47.a és b, 4,8 és 14,48 ifm). A BRFK anyagában VI.14.c kb. 36 ifm iratot az új beszállítás következtében vagyis **összesen: kb. 72,48 ifm terjedelemben**.

A rendezés területén a BFB alapszintű rendezésével nem tudtunk érdemben előre jutni, amit az iratanyag igazgatási részének jelentéktelensége ill. a BVOP hozzá állása magyaráz.

IV. főosztály – Gazdasági és társadalmi szervek, intézmények, magániratok

2017-ben elkezdtük a IV. Főosztály iratanyagának tételes állományrevízióját és a fondossziék ellenőrzését. Ennek jegyében elvégeztük a X. fondfőcsoport általános állapotára (nyilvántartások, rendezettség, állapot stb.) irányuló felmérést, ami során összevetettük a fondossziékat az érintett iratanyaggal. Folytatódott a felmérés a XIII. és XIV. fondfőcsoport esetében is, illetve megkezdődött a gazdasági iratok tekintetében.

Raktárrendezés, mintaállványozás:

A különböző beszállítások, illetve a mobilpolcozási munkálatok miatti raktárrendezések gyakori feladatot adtak. A VII.2.e állagba tartozó – korábban mikrofilmzés miatt szétvágott és fektetve tárolt – cégbírósi egyéni és társas cégköteteket korábbi helyükre visszakerültek. Az 503-as raktárban folytatódott a mobil polcok felszerelése, ami szintén iratanyag-pakolással járt. Az iratgyarapodások

és különféle raktári átalakítások következtében **141,84 ifm** terjedelmű iratanyagot érintett a raktárrendezési, illetve mintaállványozási munka.

Alapszintű rendezés:

Alapszinten rendeztük a Fővárosi Önkormányzat Szent István Kórház 2017-ben beszállított iratait (1,77 ifm).

Darabszintű, darabszintű ellenőrző rendezés:

Az iskolai iratanyag terén folytattuk a korábbi években elkezdett, de időközben félbehagyott munkát, ami a szakmunkásképzők hallgatói törzslapjainak rendezésére irányult, ezzel is kihasználva az iskolai iratok raktárában lévő üres iratszekrények rendelkezésünkre álló kapacitását. Az ipari tanulók anyakönyvi lapjainak szoros abc-be rendezése 2017-ben összesen **11,79 ifm** terjedelmű anyagot érintett (A= 0,98 ifm, B= 4,97 ifm, C= 0,36 ifm, Cs= 1,14 ifm, D= 1,46 ifm, E= 0,61 ifm, F=2.27 ifm).

Elkészült Pesterzsébet Város Szülő- és Nőbeteg Otthona 3,00 ifm terjedelmű iratanyagát darabszintű rendezése, a fondban található szülészeti, nőgyógyászati (és csecsemő) kórlapok időrendben leszámozva, 69 kötetben maradtak fent az 1945, 1946, 1954 és 1956-os évekből. A Bodoky-Biberauer család levelezésének darabszintű rendezése is megtörtént (2,64 ifm).

A digitalizálásra történő előkészítés részeként darabszinten rendeztük a Budapesti Vidám Park Vállalat (Zrt.) 480 fotóját, továbbá a Petőfi Csarnok egyes plakátjait (100 db). Utóbbi esetében az 1997–2010 közötti plakátoknak a darabszintű ellenőrző rendezését kellett elvégezni, ami 342 db plakátot jelentett.

Elektronikus iratok darabszintű rendezése során elvégeztük a dtar/TAS – Budapest Főváros Levéltára irataiban található fotóanyagának ellenőrző rendezését. Felülvizsgáltuk és összehangoltuk azokat a XV.19.d.12 jelzet alatt található fotótári anyaggal.

A IV. Főosztály által elvégzett **darabszintű rendezések** összesen **17,43 ifm, 442 plakátot, 480 fotót és 23.991 fájlt** érintettek.

Középszintű és középszintű ellenőrző rendezés (tétel- és ügyiratszintű):

A középszintű rendezések elsősorban a beszállított iskolai, illetve magániratokat érintették. Az év során a Guttmann (Gyenes)-Grosz-Wohlmuth-Fischel (Ferenczi) család iratai, a Grün-Schaller-Gerényi-Hagenthurm családok, a Sallak, a Csiszár-Patasi-Perédi családok, illetve a Pátkai család iratainak középszintű rendezése, továbbá az Osskó család iratai gyarapodásaként beérkezett új anyagának, Kiss József iratainak fondba történt beillesztése és rendezése történt meg.

Az év második felében átfogó rendezésre került sor a legösszetettebb családi irategyüttes, a Bodoky-Biberauer család fondja esetében, ami csakis a 82 éves letévő aktív közreműködésével valósulhatott meg, ami jó példa a levéltár aktív társadalmi szerepvállalására. A munkával sor került az évek folyamán több részletben átvett, mechanikusan időrendben elhelyezett terjedelmes levelezési sorozatok családtagok, azon belül küldők szerinti tételes rendezésére. A fond fősorozatai és tételei részint irattípus szerinti, részint tárgyi-tematikus egységes rendszerben lettek rendezve.

Az iskolai iratok rendezése során az „a” állagba tartozó ügyviteli iratok rendezését, valamint a „b” állagba tartozó anyakönyvek és tanulói nyilvántartások

időrendbe rakását párhuzamosan teljesítettük. A rendezések során az elsődleges feladat a jogelőd iskolák iratanyagának szétválasztása volt, majd az időrend, illetve a nagyobb tematikus csoportok kialakítása. Az Ágoston Művészeti Óvoda átvett iratanyagában is megtörtént a középszintű rendezés, valamint megtörtént a Budapest XX. Kerületi Bőr- és Nemibeteg-gondozó Intézet iratainak középszintű rendezése.

A vállalati iratanyagban középszinten, tételszinten rendeztük az újonnan bekerült AUTÓ-HÍD Rt. iratait, az ELEGANT Május 1. Ruhagyár iratainak középszintű, tételszintű rendezése is folytatódott. A 2017-es év egyik főbb rendezési feladatának tekintett Budapesti Székesfővárosi Közlekedési Rt. iratainak rendezési munkálatainak előkészítése megtörtént, elkészült a rendezési terv, amelyhez rövid – az elkészítendő fondismertető alapját jelentő – szervtörténet is készült. Az ellenőrző rendezés munkálatai a gazdasági referenciacsoport minden tagját érintette, azonban a munkatársak egyéb feladatai ellátása végett csak XXIX.1519.k, n, r, és az s állag egynegyedének középszintű ellenőrző rendezése történt meg.

Összesen **58,83 ifm** terjedelmű irat **középszintű** és **46,61 ifm középszintű ellenőrző rendezése** történt meg 2017 folyamán.

5.2. Az iratórző főosztályok fontosabb segédletkészítési feladatai

Az iratórző osztályok segédletkészítési feladatai a szakmai rendeletnek és a kialakult gyakorlatnak megfelelően igen összetettek. Az egyik legfontosabb feladat a raktári nyilvántartások (raktári jegyzékek) folyamatos készítése, felülvizsgálata és LNYR-be való betöltése. Emellett az iratanyag részletesebb leírása érdekében készítenek ügyirat-, tétel, valamint darabszintű segédleteket is. A BFL-ben évek óta hangsúlyos feladat az iratanyagokat egyedi szempontok alapján feldolgozó adatbázis alapú segédletek (röviden: adatbázisok) építése is. Ezek sok esetben átfedésben vannak az ügyirat- ill. darabszintű segédletekkel, de számos esetben annál mélyebb és más típusú információk is rögzítésre kerülnek. Ezek az adatbázisok szervesen beépülnek a scopeArchiv-ba, vagy már az új rendszerbe kerülnek rögzítésre az adatok, vagy pedig irodai szoftvercsomagokkal (főként MS Excel és MS Access) készülnek, majd pedig a Scope Transfer Assistent modulja segítségével migrálásra kerülnek az LNYR-be, így egységesen férhetők majd hozzá. Meg kell jegyezni, hogy a Scope rendszerben nagymértékben elmosódik a különbség az adatbázisok és az egyéb segédlettípusok között.

I. főosztály- Városegyesítés előtti, valamint az 1873-1950 közötti fővárosi és peremkerületi iratok, térképek és tervek gyűjteménye

A segédletkészítés az esetek többségében közvetlenül kapcsolódik a korábban ismertetett rendezési munkákhoz, más esetekben pedig kiemelkedő várostörténeti források digitalizálásához és tervezett on-line közzétételéhez. Ebben az évben a telekkönyvi betétek korábban elkezdett közzététele a Hungaricana-n eljutott a

15.000. betétig, Pest tanácsülési jegyzőkönyveinek közzétételei pedig 1848-ig. A Budapest Időgép létrehozásával döntő lépés történt annak a régi célkitűzésnek a megvalósítására, hogy az egyes földrajzi pontokhoz köthető különféle levéltári források és adatok találkozzanak és együttesen kereshetővé váljanak georeferált térképeken.

Az osztályon történt személyi és munkaköri változások miatt év közben több feladatot töröltünk a munkatervből, így elmaradt a Szépítő Bizottmány adatbázis-építésének folytatása, a Gerle-hagyatékban található, a Vágó József életművét dokumentáló fényképalbumok leírása, a térrajzok rendezésének folytatása. Mérsékeltebben haladtak a városegysítés előtti anyagban tervezett ügyiratszintű segédletek.

Fondismertető két fondhoz készült:

IV.1321–1330. Pest város levéltárába tartozó bizottmányi és hivatali fondok, 1849–1873 – 66,50 ifm., és XIV.210. Padányi Gulyás Gyula és Walleshausen Éva iratai, 20. sz. –6 ifm

Ügyiratszintű segédlet az alábbi fondokhoz készült:

IV.1002.j. Buda város Tanácsának iratai. Tanácsi levelezés (Correspondentiae magistratuales), 1700–1706, 1714–1716 – 0,60 ifm. Megkezdett munka folytatása.

IV.1002.ff. Buda város Tanácsának iratai. Országgyűlési iratok, 1717–1734 – 0,24 ifm

IV.1002.q. Buda város tanácsának iratai. Vegyes gyámügyi iratok 1727–1858 – 0,10 ifm

IV.1202.rr. Pest város Tanácsának iratai, Miscellanea, 1804–1806 – 0,14 ifm

IV.1319. Pest város Tanácsának iratai – Elnöki iratok, 1863–1868 – 2,66 ifm
Digitalizálás előkészítésével párhuzamosan az ügyiratok lelőhelyének, tételbe sorolásának, ill. hiányainak rögzítése.

IV.1402.b. Budapest Székesfőváros Főpolgármesterének iratai, 1874–1880, 1885 – 4,20 ifm

A korábbi évek mikrofilmezés-előkészítési munkái során készült jegyzékek alapján, ezek tárgymegjelöléseinek felülvizsgálatával és szükség szerinti módosításával, kiegészítésével ügyiratszintű jegyzék készítése. Az első évfolyamok alapul szolgáló régi jegyzékei olyan rossz minőségűek, hogy minden ügyiratot újra elő kell venni. A személyi és munkakör-változások, valamint a vártnál több módosítást igénylő aprólékosabb munka miatt a tervezettnél jóval kevesebb készült el.

IV.1419.j,n. Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatalának iratai, 1941. évi népszámlálás és 1945. évi népösszeírás lakásívei, 1941, 1945 – 15,64 ifm
Lakóházsintű jegyzék, a rendezéssel párhuzamosan.

Tételszintű segédlet az alábbi iratokhoz készült:

XV.16. Térképtár, 19–21. sz. – 1974 db.

Az elmúlt néhány évben különféle iratátvételekkel (INGRI, Főpolgármesteri Hivatal Városrendezési Ügyosztály) beérkezett, ill. tervtári sorozatokból kiemelt térképek besorolása, leírása.

XV.17.f.410 Szabadi Imre építész tervei, 1960-2010 – 9 ifm

Az építész tervezőtől ajándékként átvett iratanyag jegyzéke készült el.

XV.19.e. Budapesti Városvédő Egyesület fényképei, 1983-2010 – 22,66 ifm

A BVE fővárosi épületfotóiról készülő segédlet scopeArchiv-ba töltése után minden dokumentált épület címe kereshető lesz a levéltári nyilvántartásban.

Tételszintű segédlet – módosítás – 1000 db

XV.16. Térképtár, 18-21. sz.

Az SDB-ből Excel-formátumban exportáltuk a térképtári adatbázis adatállományát a régi térképleírások revíziója és előkészítése és a Scope-ba való betöltése, valamint a Folio-s adatbázissla való összevetése érdekében.

Darabszintű segédlet, adatbázis

II.1.a. Fővárosi Közmunkák Tanácsának iratai, Tanácsülési jegyzőkönyvek, 1870-1875, 0,60 ifm

Az 1870-1883. és 1895. évi jegyzőkönyvekről nem ellenőrzött gépelt szöveg áll rendelkezésünkre, 2017-ben ennek adatbázisba szervezése kezdődött meg, hogy a digitalizált kötetanyaghoz keresési lehetőséget nyújtó napirendi adatbázisként szolgáljon.

IV.1202.a. Pest város tanácsülési jegyzőkönyvei, 1848-1849. évek regesztázásának folytatása – 0,10 ifm

IV.1202.a. Pest város tanácsának jegyzőkönyvei 1839-1848 – 120 kötet 14,00 ifm
NKA pályázat keretében a digitalizált anyag közzétételéhez az egyes ülések adatait és a hozzájuk tartozó kötetbeli oldalakat tartalmazó adatbázis, közzétéve a Hungaricana-n – kb. 2140 rekord

XV.17.f.360. Főkert Zrt. kertészeti tervei, 1950-1980 – 312 db

IX-XI. kerületi, ez évben rendezett tervek.

XV.17.f.411. Csorba Veronika kertészeti tervei, 1970-2007 – 0,03 ifm

XV.17.h.106 Róny István építész tervrajzai, 1930-1962 – 0,24

Ajándékként újonnan átvett anyagok.

XV.37.a. Budai telekkönyvi betétek, 1854-1921 – 17,08 ifm, 69585 mikrofilm felvétel, 11855 rekord

A digitalizált mikrofilmek közzétételre előkészítése során az egyes betétek mai helyrajzi számának megállapítása. A közfoglalkoztatási program keretében február végére elkészül, ezt követően közzétehető lesz a Hungaricana-n, az időgépen is.

XV.37.c. Pesti telekkönyvi betétek, 1878-1926 – 8,26 ifm, 13000 rekord

A közfoglalkoztatási program keretében a digitalizálás előkészítésével az egyes betétek mai helyrajzi számának megállapítása volt a feladat. A 8500-15000 közötti számú betéteket már közzétettük a Hungaricana-n és az időgép egyik meghatározó tartalmát alkotja. A nagyobb telektömbök parcellázásával létrejött telkek adatainak megadásához az Arcanum Kft-vel együttműködve újszerű térinformatikai alkalmazást

használtunk fel, ami a jövőben a Budapest Időgéppel kapcsolatos egyéb munkákhoz is hasznos lehet.

Raktári jegyzékek módosultak a rendezési munkáknak megfelelően szükség szerint. Fontos lépés, hogy megvalósult az *Építési ügyosztályok tervtára (XV.17.d.329)* helyrajzi szám szintű teljes jegyzékének Scope-kompatibilissé tétele és betöltése, így a most már a teljes állomány valamennyi tétele önálló leírási egységként kérhető ki a nyilvánartató rendszer útján.

II. főosztály- Önkormányzatok, Kormányhivatal és járások, pártiratok

Az elvégzett rendezési munkáknál korábban ismertetett mikrofilmezésre előkészítési, illetve a darabszintű rendezési munkák során napirendi jegyzékek is készültek a főosztályon, melyek egy későbbi elektronikus publikálás alapjait képez(het)ik majd.

A 2017. év során elkészült a Budapest Fővárosi Választókerületi Választási Bizottság 1954. évi választói névjegyzékeinek XIX–XXII. kerületi mutatója. Egykorú segédkönyv hiányában megkezdtük a névmutató pótlását a Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Személyzeti Főosztályának irataihoz (1976–1983). Folytattuk továbbá a tanácsi vezető testületi ülések napirendi jegyzékeinek készítését, így 2017-ben a VIII. (1950–1960), IX. (1963–1970) és XI. (1968–1990) kerületi tanács végrehajtó bizottsági ülések, a XII. kerületi tanácsülések (1950–1989), valamint a X. Kerületi Tanács (1957–1961) és Végrehajtó Bizottság, és a XIII. Kerületi Tanács (1950–1990) és Végrehajtó Bizottság (1950–1952, 1956–1958) üléseinek jegyzőkönyvei kerültek sorra.

Összesen **14,54 ifm** anyaghoz készítettünk darabszintű segédletet és a munka során több mint 55 000 rekordot vittünk fel.

Ügyiratszintű segédlet készült a Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Igazgatási Osztály Jogi Csoportja 1965. évi peres irataihoz, és a Budapest XII. Kerületi Tanács Végrehajtó Bizottsága Műszaki Osztályának 1952–1963. évi irataihoz.

Összesen 2,88 ifm anyaghoz készítettünk ügyiratjegyzéket 2017-ben.

Tételszintű segédlet készült a Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Elnöki Ellenőrzési Osztály 1973 és 1983 közötti irataihoz, illetve a Fővárosi Tanács Üdültetési Igazgatósága 1951 és 1990 közötti irataihoz összesen 6,72 ifm terjedelemben.

A rendezési, mikrofilm-előkészítési, digitalizálási munkákban érintett iratanyagokról új raktári jegyzékeket készítünk, illetve ahol szükséges, ott módosítjuk a korábbiakat. Az új raktári jegyzékeket pedig elkészítésük után azonnal betöltjük a scopeArchivba.

Ez a munka 2017-ben 109,77 ifm irat és 10 047 kazetta raktári jegyzékben rögzítését jelentette. Összesen 105 raktári jegyzéket (12 626 sor) töltöttünk be a Scope-ba.

A tanácsi referencián a kerületi testületi ülések jegyzőkönyveihez, továbbá a

szakigazgatási szervek irataihoz készült fond- és állagismertető (XIII., XIV. és XXII. kerületek, összesen 356,13 ifm) készült.

A II. Főosztályon készülő **adatbázisok**ba, amelyek megegyeznek az előzőekben felsorolt darab- és ügyiratszintű segédleteinkkel, 2017-ben összesen **62.404 rekordot** vittünk fel.

III. főosztály – Jogszolgáltatási és rendészeti szervek

Raktári jegyzék-készítés és -ellenőrzés:

A bírósági elnöki állagok raktári jegyzéke 840 sornyi új leírással gyarapodott. Adatbázis-építés terén a 2016-2017-ben végzett fogolytörzskönyvi (VII.101.e.) adatbázis-építés ellenőrzése, MOKK-os közjegyzői adatbázis-építés kapcsán szükséges hasonló teendők (ellenőrzés, átadás, utólagos javítások) történtek meg. A törvényszéki polgári perek (VII.2.c.), esetében a 2016-2017. években darabszinten rendezett 1919-1925 közötti anyagrészhöz elkészült összesen 18.159 rekord. Fogolynyilvántartások esetében az adatfelvitel az idén csupán két kisebb fondra (VII.108., VII.109.) irányult, ami 105, illetve 1021 rekordot eredményezett. Közjegyzői MOKK-pályázat „foghíjainak” (VII.159.a., illetve a VII.179.a. állagot érintően) felszámolása során összesen 518 rekord készült el; Stamberger Ferenc közjegyző okiratainak esetében 5062 rekord.

Excelben, illetve Accessben a Budapesti Fegyház és Börtön fogvatartotti anyagaihoz (XXV.101.b), 5741 rekord készült el. Budapesti Fegyház és Börtön egészségügyi nyilvántartási lapjainak (XXV.101.c) felvitele is megkezdődött Excelbe, 2000 rekord készült el. Folytatódott a holtányilvántartási adatbázis a II., XI. és XII. Kerületi Bíróság (XXV.46.b) anyagának befejezésével – ehhez át kellett nézni a fenti állag összes 1958-1962 közötti dobozát (82 rekord). **Összesen 32.688 rekord rögzítése történt meg.**

Ügyiratszintű jegyzék készült Excelben, illetve a Scope-ban rögzítve a Budapesti Népbíróság elnöki irataihoz (XXV.1.d, 5548 rekord) és a Budapesti Népügyészség elnöki irataihoz (XXV.2.a, 1715 rekord), **tételszintű** - csak az alsorozatok (dossziék) szintjéig lehatoló - jegyzék pedig a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnöki irataihoz (XXV.44.a, 129 rekord). Az ügyiratszintű elnöki jegyzékek a tervezettnél jóval több időt vettek igénybe, mert a későbbi bírósági-ügyészségi elnöki iratoktól eltérően itt egy ügyirat jellemzően csak 1-3 pagina összesen, így egy dobozban 3-500 ügyirat is lehetett, aminek feldolgozása több napi munkát igényelt. Kézírtas ügyiratszintű jegyzék készült a Budapesti Fegyház és Börtön fogvatartotti anyagának (XXV.101.b.2) 28 kisdobozához (3,36 ifm).

Raktári jegyzék a 2017-es iratátvételek miatt a Pesti Központi Kerületi Bíróság elnöki irataihoz (XXV.44.a, 18,12 ifm), valamint a IV. és XV. Kerületi Bíróság büntető, illetve polgári irataihoz (XXV.47.a és b, 38,28 és 103,63 ifm) készült.

IV. főosztály – Gazdasági és társadalmi szervek, intézmények, magániratok

Darabszintű segédlet készült a Pesterzsébet Város Szülő- és Nőbeteg

Otthona iratanyagáról, illetve az Irgalmas Rend Nyilvános Jellegű Budapesti Kórházának halotti anyakönyveinek digitalizált részéről.

Középszintű rendezés során új segédlet készült a Guttmann (Gyenes)-Grosz-Wohlmuth-Fischel (Ferenczi) család, a Grün-Schaller-Gerényi-Hagenthurm család, a Sallak, a Csiszár-Patasi-Perédi család, valamint a Pátkai család iratai fondokhoz. A meglévő segédletek módosítása történt meg a Varju család iratai és az Osskó család iratai fondok esetében.

A rendezésekben érintett fondokról raktári jegyzékek készültek, illetve módosítottuk azokat, ahol arra szükség volt. Folytattuk továbbá a már elkészült, de be nem töltött raktári jegyzékek átalakítását, illetve scopeArchivba való betöltését. A tervezett 269 fond vagy állag raktári jegyzékéből 169 készült végül el.

A rendezési munkákban érintett iratanyagokról a továbbiakban is ISAD(g) alapú fondismertetőket készítettünk, amiket a scopeArchivba is betöltöttünk. Folytattuk az oktatási adattár építését az I–II. kerületi iskolákkal, amit a továbbiakban a szervnyilvántartás adatainak frissítésével, illetve az iskolai kérdőívek feldolgozásával együtt vezetünk. Az adattár immár 2300 adatsorból áll, kb. 70% az olyan sorok száma, amelyben már rövid iskolatörténet is szerepel. A kérdőívek adatainak rögzítésén túl a szakképzési centrumok iskoláinak számbavétele, illetve a változások átvezetése is megtörtént.

A magániratok esetében megkezdődtek egy majdani „levéltári leltár” munkálatai, ennek részeként a XIII. fondfőcsoportban használatos fondismertető leírási szempontjainak kiegészítésével és egységesítésével.

Adatbázis-tervezés és adatbázis-építés esetében kiegészítettük a cégbírósági adatbázist a cégbírósági egyéni és társas jegyzékek adataival, oly módon, hogy a digitalizált jegyzékek képfájljainak azonosítói (fájlnevei) összekötésre kerüljenek az adatbázis rekordjaival. Ezáltal lehetővé válhat a digitalizált jegyzékek internetes közlése.

5.3. Kötelező nyilvántartások vezetése

A 2014-ben bevezetett scopeArchiv egységesen kezeli a levéltári nyilvántartásokat, leírásokat, iratszintű egyedi adatbázisokat.

A 27/2015. (V. 27.) EMMI rendelet értelmében az alábbi nyilvántartásokat vezettük 2017-ben is:

- gyarapodási napló,
- fogyatéki napló,
- kölcsönzési napló,
- átmeneti napló,
- letéti napló,
- törzskönyv,
- raktári jegyzékek/nyilvántartás.

A BFL a fenti, jogszabály által előírt nyilvántartást a Magyar Nemzeti Levéltár által is használt scopeArchiv-ban vezeti, amely megfelel a rendeletben foglalt követelményeknek.

A rendelet által előírt feladatként 2017. február 28-ig át kellett adnunk a törzskönyvi és szervnyilvántartási adatokat az MNL-nek az általa meghatározott adatszerkezetben és módon. 2017-ben már a törzskönyvi állományt is az elvárásoknak megfelelő módon tudtuk átadni az MNL-nek. A szervnyilvántartási adatállományokat már 2016-ban is az előírásoknak megfelelően bocsátottuk rendelkezésre.

6. Kutató- és ügyfélszolgálat, mikrofilmtár és könyvtár

6.1. Kutatószolgálat

A Kutatószolgálaton az elmúlt időszak folyamán érezhető minőségi javulás történt minden munkafolyamat terén. A rotációs szisztéma nyújtotta regenerálódás lehetősége garancia arra, hogy a kollégák nem állnak folyamatos idegi terhelés alatt és ebből kifolyólag az esetleges kiégés veszélye is csökken. 2017-ben tizenkét munkatárs látta el vetésforgóban a Nagy kutatóterem felügyeletét.

A kutatók száma 2016-ban 3314 fő volt, 2017-ben pedig 3080 kutató iratkozott be levéltárunkba, akik nagy többségben magyar állampolgárok voltak. Külföldről 77 kutató érkezett hozzánk a tárgyév folyamán. A két kutatóteremben 2016-ban összesen 6459 kutatási esetet regisztráltak, míg 2017-ben 6006 alkalommal jegyezték be magukat a kutatók a kutató naplókba. 2016-ban összesen 15.845 kérést rögzítettek a Kutatószolgálat munkatársai a scopeArchivban, amelyből 5647 érkezett elektronikus úton. 2017-ben 14.014 kérést fogadtunk, amelyből 5846 jött a ScopeQuery által nyújtott on-line kikérési lehetőséget kihasználva.

A két részleg együttesen 5668 A/4 és 3339 A/3 méretű másolatot készített, vagy készíttetett az év folyamán. Ehhez kapcsolódik még a BFL gyűjteményéből kért másolatok száma is, amely 2017-ben 325 fekete-fehér és 644 színes felvételt takar (a fekete-fehér terminus a mikrofilmek digitalizálását követően előálló állományt takarja). Az anonimizált másolat készítések száma 2017-ben 79 oldal volt. A Tervtári kutatóteremben összesen 314,9 m² tervnek rendelték meg a szkennelését, digitalizálását, a Nagy-kutatóteremben pedig összesen 290 db másolatot adtunk ki, mint új digitalizálás.

A meglévő adatbázisok digitális állományainak (terv, térkép, fotó) másolására 405 fájl mennyiségben kapott megrendelést az állandó Kutatószolgálat. A kiadott fotójegyek száma 2017-ben az alábbiak szerint alakult: 1788 db 4 órás fotójegy, 43 db napi fotójegy, 1 db havi fotójegy, 1 db éves fotójegy.

2017-ben is az I. főosztály kizárólagos feladata volt a Tervtári Kutató működtetése, amelynek forgalma a kiadott tételek számát tekintve (4590 az előző évi 4902-al szemben) némileg csökkent, de 2013-hoz képest (3886) ez is 700 tétellel több, és rendszeressé váltak a fokozott szervezettséget és odafigyelést igénylő

tömeges kutatások. A tervtári kutatóban történő kiszolgálás, ill. az iratok rendezése, előkészítése jelenleg összességében az I. főosztály tekintetében 2 munkatárs szinte teljes munkaidejét, valamint 2 fő munkaidejének közel felét veszi igénybe. A személyi ellátottság tehát kb. megfelel annak, amivel a kutatóterem működése egy évtizeddel ezelőtt, jóval kisebb kutatóforgalom mellett megindult.

A tervtári kutató ügyeleti szolgálatában az I. főosztály valamennyi munkatársa részt vett, beleértve az állandó kutatószolgálatosokat is, ez alól felmentést csak a Nagykutató keretének tagjai élveznek, akik az ottani ügyeletben is érintettek. Az év során megtörténtek az előkészületek a kutatószolgálatok összevonására, aminek előzetes begyakorlására egyelőre októbertől csak ügyeleti időben került sor, mivel a rendes nyitvatartási időben erre a fizikai feltételek sem álltak még rendelkezésre.

A tanácsi iratanyagra 2017-ben 1202 kutatói kérés érkezett, a pártanyagra pedig 367. (Összesen 1569 kérés.) Az előző évek adataival összevetve a kutatói érdeklődés folyamatos emelkedése figyelhető meg a II. főosztály által őrzött iratanyag tekintetében. (2015-ben 1013 kérés érkezett a tanácsi referencia által őrzött iratanyagra, 2016-ban pedig már 1147. A pártanyagra 223 kérést adtak be 2015-ben, míg 2016-ban 246-ot.) A kutatószolgálati kérések növekedése egyrészt a folyamatos rendezési munkáknak, ennél fogva a segédletek elérhetőségének, másrészt a digitalizációnak köszönhető.

A III. főosztály esetében a megkeresések jelentős hányada a nemrégiben átvett Budai és Pesti Központi Kerületi Bírósági anyagból történt, ezért a mikrofilmen átadott iratok soron kívüli digitalizálása kiemelt feladata volt az Állományvédelmi Főosztálynak. Továbbra is nagy problémát jelent, hogy a kért ügyek egy jelentős része PKKB-s megkeresés azokból az évekből, amelyek iratai csak mikrofilmen vannak meg. Ezért bár a tekercek digitalizálása megtörtént, a digitalizált állományok III. főosztály illetékes munkatársai által történő ellenőrzése még 4-5 évig eltarthat, így ezzel a nehézséggel addig még számolnunk kell. Másfelől problémát jelentenek a közgyámi ügyek. (Idén több ilyen megkeresés is volt.) Ezekben általában iratot nem, de a megfelelő feltételek teljesülése esetén adatokat kiadunk.

A kutató kikérések nagyon nagy részét az új kutatóintézetek (elsősorban a NEB) által küldött kutatók adták be. Az ügyfeles megkeresések mennyisége is nagyon jelentős, magánosok és hivatalok részéről egyaránt, elsősorban továbbra is válópereket és gondnoksági ügyeket kérnek.

A IV. főosztály anyagához 861 kérés érkezett, melyek nagyobb részt VII., XI. és XXIX. fondfőcsoport irataira irányultak.

A számok alapján azt mondhatnánk, hogy a beszámoló évében könnyebb dolga volt a kutatótermi részlegekben szolgálatot teljesítő munkatársaknak. A számok azonban csalókéak, egyes elemek negatív, egyes elemek pozitív irányba mozdultak el. Az új adatok nem formálják át teljes mértékben a kutatószolgálati munkafolyamatokról alkotott véleményünket, nem is formálhatják, hiszen a 3000-et meghaladó látogatói létszám önmagáért beszél. Itt már nem igazán az számít, hogy 3000 vagy 3200 kutató keresi fel levéltárunkat, hanem a tíz év alatt megduplázódó kutatói létszám. A kutatóteremben 2017-ben sem igazán voltak üresjáratok és erre 2018-tól bizonyosan nem is lehet számítani, a tervtári kutatóterem és az ún. Nagykutató összevonása még intenzívebbé teszi a kutatói jelenlétet. A kutatótermi

csapat összetétele szerencsére nem változott, évről évre ugyanazok teljesítenek szolgálatot, megteremtve a professzionális ügyintézés lehetőségét.

A forgalomnövekedés miatt a Nagy-kutatóteremben kutatók részére átszervezéssel, átalakítással növeltük meg a rendelkezésre álló helyet. A könyvtári olvasóterembe helyeztük át az a négy számítógépet, ahol kizárólag adatbázisokból dolgoznak elsősorban a családkutatók. A mikrofilmek java része digitalizálásra került, így a mikrofilm olvasókról a digitális kutatásra terelődött át a hangsúly. Ide is elhelyeztünk további számítógépeket, így további helyet felszabadítva a nagy kutatóteremben.

Hangsúlyoznunk kell, hogy ma a BFL Magyarország legkutatottabb levéltára, a kutatókat nyugat-európai körülmények között és színvonalon igyekszünk kiszolgálni.

6.1.1. Adatvédelmi hatósági eljárás – a Kiss László ügy

A kutatószolgálat feladatai ellátása során sok esetben jelentkeznek problémás ügyek, előfordulnak meg nem értések, viták, de ezeket mindig a jogszerűség talaján maradván intézzük el. A hazai levéltártörténetben egyedülálló módon egy kutatási esetből adatvédelmi hatósági eljárás született: a NAIH-tól 2016. április 11-én végzés érkezett Budapest Főváros Levéltárhoz, mely adatvédelmi hatósági eljárás megindításáról szólt, Kiss László bűnügyi személyes adatai megsértése ügyében. A Hatóság egy konkrét levéltári kutatást vizsgált, mely során egy magyar állampolgár élve a levéltári törvényben biztosított jogával anonimizált másolatot kért és kapott egy 1961-es büntetőügyben született két ítéletről, ill. azok 13 oldaláról. A Hatóság csupán a rendelkezésére álló adatok és egy rövid, a BFL-el folytatott levélváltás alapján arra a következtetésre jutott, hogy a Levéltár a kutatás során jogellenes adattovábbítást, adatkezelést végzett és ezért NAIH/2016/2504/27/H. sz. határozatában 3 millió forint bírsággal sújtotta és kötelezte a kutatás szabályoknak a Hivatal szempontjai szerinti átdolgozására. Mivel a határozat jogerős volt, így a BFL nem tehetett mást, átalakította a kutatási szabályokat oly módon, hogy amennyiben valaki konkrét személyre ad be kérelmet (azaz tudatában van annak, kit keres) és a keresett irat védett személyes (különleges) adatokat tartalmaz, úgy a kért irat nem adható ki. A kutató tudattartalmának vizsgálatára vonatkozóan a Levéltári törvény nem ad felhatalmazást, így a Levéltár a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz fordult a határozat felülvizsgálata, a határozatban foglalt jogszabály-ellenességének megállapítása végett.

A Bíróság két ülésben tárgyalta az esetet és 2017. június 21-én hozott ítéletében megállapította: „A bíróság megállapította, hogy az alperes (a Hatóság) az Ltv. 24. § (2) bekezdés a) pontjának helytelen értelmezése és a rendelkezésre bocsátott iratok (1962-es ítélet helyett két ítéletet érintő 13 anonimizált oldal) tekintetében helytelenül megállapított tényállás alapján jutott arra a következtetésre, hogy a felperes (a BFL) a konkrét kutató konkrét kérelme kapcsán jogalap nélkül biztosított hozzáférést harmadik személy számára az 1962-es ítélethez.”

A Bíróság ítélete – a BFL-nek igazat adva – a NAIH határozatát hatályon kívül helyezte, megsemmisítette. A korábban érvénybe léptetett

kutatási korlátozásokat a BFL hatályon kívül helyezte, a befizetett bírságot a Hivatal visszafizette.

Az ügy mégsem zárult le teljesen, mivel a NAIH a Kúria előtt a Bíróság ítéletének felülvizsgálatát kezdeményezte. A Kúria döntésére jelenleg nem ismert időpontban, 2018-ban kerülhet sor.

6.2. Ügyfélszolgálat

Az Ügyfélszolgálat a hozzárendelt feladatokon kívül a levéltár iktatási tevékenységében is aktív szerepet tölt be. Az Ügyfélszolgálat és az iratórző főosztályok évek óta mintegy 1200 aktát dolgoznak fel évente. Ez a számadat megszilárdulni látszik, tapasztalataink szerint a várt/várható új ügykörök megjelenése, illetve iratátvételtől adódó érdeklődések nagy ügyrobbanások (hadi kárpótlás, PKKB iratanyag bekerülése) nem igazán okoztak érzékelhető mennyiségbeli változást. 2016 óta immáron három főből áll az ügyfélszolgálati csoport, ami lehetővé teszi a gördülékeny ügymenetet. Míg 2016-ban 1239 akta került rögzítésre, addig 2017-ben pedig **1036** ügygel foglalkoztak a munkatársak. Ebből 622-re sikerült érdemleges választ adni (60%), míg nemleges válasz 414 esetben született (40%).

Az Ügyfélszolgálat 2017-ben 4383 oldal másolatot adott ki, amelyből 3568 hiteles, 815 oldal pedig egyszerű másolat formájában került átadásra az ügyfelek részére, 6726 iktatási munkafolyamat került végigvitelre.

2017-ben közérdekű adatigényléssel kapcsolatos beadvány, kérelem, megkeresés nem érkezett levéltárunkhoz.

6.3. Mikrofilmtár

A levéltár Mikrofilmtárának kutatóforgalma a folyamatos digitalizálás és publikálás következtében jelentősen csökkent. A korábbi 18-20%-os kutatói kéresterány 2014 óta folyamatosan 10%-ra esett vissza.

A Mikrofilmtár 2017-ben a 13620 leadott kérésből 68 alkalommal szedett ki, 112 tekercset leltározott be, illetve helyezett el a raktárban. Összesen 28.800 beletárolt mikrofilmtekercs található a BFL Mikrofilmtárában.

	Negatív	Pozitív	Összesen
Tekercsszám	15077	13723	28800
Felvételszám	15739048	10201177	25940225

Az Állományvédelmi Főosztály által előállított éves mikrofilmállomány (kb. 350-400 saját használatra készülő tekercs) feldolgozására fordított munkaidő csupán töredéke az évekkorábban erre a munkafolyamatra rendelt munkaidőmennyiségnek.

A digitalizálás területén 2017 végére kerültek szkennelésre azok a mikrofilmállományok, amelyek bekerültek a digitalizálási ütemtervbe. (Az ütemterv elsősorban a PKKB-től időközben beszállításra került mikrofilmek miatt került átdolgozásra.)

6.4. Szakkönyvtár

A magas szintű levéltári munkához elengedhetetlen a megfelelő összetételű állománnyal rendelkező és jól működő szakkönyvtár. A könyvtári feladatokat a tárgyévben is az új dokumentumok beszerzése és a hiányok pótlása, azok állományba vétele, a törlés, a feldolgozás, a kölcsönzés, a sajtófigyelés, köttetés, a raktári rend fenntartása és a tájékoztatás jelentették. Továbbra is közreműködtünk a közel 20 könyvtár részvételével folyó közös folyóirat-tartalomjegyzék, a MATARKA néven futó adatbázis építésében.

A könyvek, a bekötött folyóiratok, a térképek, szabványok, disszertációk és a nem hagyományos dokumentumok (CD, DVD, adatbázis) nyilvántartása – szakmai szabályok szerint – csoportos leltárkönyvben, a folyamatosan beérkező, még nem bekötött folyóiratoké (és a szórványoké) pedig cardexlapokon történik.

Valamennyi folyóiratunk és közlönyünk *teljes körű* feldolgozása megtörtént, így most már az egyes folyóiratszámokra vonatkozóan is van pontos információ. A frissen beérkező folyóiratszámokat folyamatosan nyilvántartásba vettük, a hiányokat reklamáltuk.

A beszámoló évében több kolléga is hozott iratanyagban talált nyomtatott dokumentumot, amelyeket feldolgozás után visszaadtunk a megfelelő iratórzó osztálynak. Ezek a könyvtári adatbázisba úgy kerülnek be, hogy raktári helyként az Irat megnevezés, raktári jelzetként pedig a kollégák által megadott irattári jelzet van megadva. 2017-ben 22 db ilyen leírás került a könyvtári adatbázisba. Ennek elsődleges jelentősége a könyvtári állomány gyarapításánál van, hogy a könyvtárnak ne kelljen olyan dokumentumot beszereznie, ami már valahol valamelyik levéltári anyagban megtalálható.

A 2017. 01.1-12.08. közti időszakban 1116 dokumentumot vettünk állományba és dolgoztunk fel 2.782.697,- Ft értékben.

A szakkönyvtár gyarapodása kiadványok típusa szerint 2017-ben:

Dokumentum típusa	db	Leltár szerinti érték
Könyv	881	1.833.487,- Ft
Folyóirat	190	779.434,- Ft
CD	30	44.180,- Ft
DVD	14	125.396,- Ft
Térkép	1	200,- Ft
Összesen	1116	2.782.697,- Ft

2017-ben a könyvtár állományából 268 dokumentumot töröltünk 485.858,- Ft értékben. 1. jegyzék: 81 számítástechnikai könyv és 4 CD elavulás miatt törölve. 2. jegyzék: 156 duplum könyv törölve. 3. jegyzék: 27 nyelvkönyv ill. könyvtári szakirodalom elavulás miatt törölve.

7. Anyakönyvi másodpéldányok vezetése

Az új anyakönyvi törvény értelmében 2014 közepétől nem kapunk utólagos bejegyzéseket, csak a papír alapú anyakönyvben szereplő bejegyzések lezárásáról szóló értesítéseket, így az anyakönyvi utólagos bejegyzések vezetése kifutó feladat volt. A hátralékos 2014. évi utólagos bejegyzések bevezetése megtörtént (4655 db), ugyanakkor a VI., XVII. és XVIII. kerület még mindig nem küldött 2014. 1. félévi jegyzéket többszöri sürgetés ellenére sem. Több kezdeményezéssel ez irányban nem tervezünk élni, a jövő évi munkatervben ezekkel már nem számolunk, amennyiben mégis beérkezik, annak bevezetését el fogjuk végezni.

Továbbra is adott feladatot a 2012–2014. évi jegyzékekkel kapcsolatban írásban kért javítások bevezetése, de több kerület még ezzel is adós. A legutóbb kiküldött írásbeli felszólítások után több kezdeményezést ezzel kapcsolatban sem tervezünk.

Budapest Főváros Kormányhivatala a papíralapú anyakönyvi bejegyzések lezárására és az elektronikus anyakönyvi rendszerbe történő átvezetésére vonatkozó 2016. évi listák átadására vonatkozó kötelezettségének azzal vélt megfelelni, hogy a II. főosztály vezetőjének személyes e-mail címére átküldött egy excel-formátumú jegyzéket, mindenféle metaadat, az adatmezők leírása és hivatalos kísérőlevél nélkül. A hiányosságok korrigálására vonatkozó kérésnek nem tettek eleget. Ebben a formában a jegyzék elektronikus iratként nem vehető állományba. Mivel a levéltár számára hasznosítható adatokat ez nem tartalmaz, csak a papír alapú anyakönyv bejegyzésének formális lezárást dokumentálja, ez irányban sem szándékozunk további kezdeményezéssel élni.

8. E-levéltári és informatikai feladatok

8.1. Elektronikus levéltári feladatok

Intézményünkben 2017. évi egyik legnagyobb szakmai feladata az elektronikus levéltári rendszer hatékonyabb üzemeltetése, a rendszerszerű folyamatok kialakítása, dokumentálása volt.

A 2017. évi fő feladatokat az alábbiakban összegezhetjük:

- az e-levéltári infrastruktúra, hardverek és szoftverek folyamatos üzemeltetése,
- scopeArchiv (a BFL Levéltári Nyilvántartó Rendszere, LNYR) üzemszerű működtetése, a levéltári leírások, raktári jegyzékek, a kutatói információk és a szervnyilvántartás naprakész vezetése, ezen belül konkrétan tervezett feladatok:
  - scopeArchiv-ba már migrált raktári jegyzékek újramigrálásának befejezése,
  - ügyiratszintű adatbázisok folyamatos betöltése, migrálása az LNYR-be,
- e-levéltári folyamatokat (iratátvétel, archiválás, hozzáférés, elektronikus állományvédelem) támogató Tessella szoftver esetében born digital iratok átvételének lebonyolítása,
- tömeges mikrofilm-digitalizálás folytatása,
- lapszkennerrel, könyvszkennerrel történő tömeges digitalizálás,
- a keletkező digitális állományok szakszerű archiválása,
- papír-alapú, mikrofilm és analóg állományokról készült digitális másolatok nyilvántartásának folyamatos vezetése a levéltár törzskönyvében,
- az elektronikus iratok levéltárba adásának eljárásrendjét szabályozó 34/2016. (XI. 30.) EMMI-rendelet 2017. január 1-jei hatálybalépése következtében elvégzendő fejlesztési feladatok felmérése, javaslattétel új eljárásrendre,
- felkészülés az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 2018. január 1-jén hatályba lépő rendelkezéseinek hatására.

Hangsúlyoznunk kell, hogy az e-levéltári rendszer bevezetése és működtetése jelentős költség- és munkaidő-ráfordítást követel az intézmény egészétől.

Végre megtörtént a Tessella és a Scope Ag. szoftvergyártó cégekkel a projekt eredetileg öt éves fenntartási időszakának zavartalanságát biztosító support szerződések megkötése, igaz jócskán megkésve. A support szerződés nélkül a fennálló és keletkező garanciális hibák kijavítása is nehézkes, azonban a nem garanciális, gyártói hibajavítások, frissítések hiánya a rendszer működésének egészére nézve kockázatot jelent. A Levéltár – mivel a rendszer alapvető tulajdonosa NISZ Zrt. - egymagában nem köthetett ilyen szerződéseket, ezért van szükség a NISZ Zrt. közreműködésére. S bár a felelősség a NISZ Zrt.-t terheli, a következmények elsősorban a Levéltárat sújtják. Mindezeket a korábbi beszámolóokban is leírtuk, a helyzet azóta sem változott, a jelenlegi fejlemények kivételével.

Az e-levéltári rendszer 2013. év végi beüzemelését követő időszak tapasztalatai azt mutatták, hogy szükséges az Informatikai osztály átalakítása, így került sor 2015-ben az E-levéltári és informatikai osztály létrehozására. Az osztály vezetését e-

levéltári projektben komoly gyakorlatot szerző és e-levéltári kérdésekben járatos levéltáros látja el. A korábban elsősorban üzemeltetési feladatokat ellátó informatikai osztály feladatai ezáltal kibővültek az e-levéltári teendőkkel. A 2017. évi tapasztalatok is azt mutatják, hogy a levéltáros által vezetett informatikai osztály megfelelően tudja támogatni a szakmai osztályok e-levéltárral, adatbázis-építéssel és digitalizálással kapcsolatos feladatait, illetve közvetlen és hatékony szerepet tölt be az osztályokkal együttműködve a born-digital elektronikus iratok átvételében.

Az e-levéltári feladatokhoz kapcsolódik az állományvédelemnél részletesen tárgyalt tömeges digitalizálási projektek irányítása, felügyelete, támogatása is. A keletkező nagy mennyiségű digitális állományt az adatvédelmi szabályok figyelembe vételével az új e-levéltári rendszerben archiváljuk és tesszük közzé a kutatók számára. Az e-levéltári rendszer következtében jelentős mértékben gyarapodott a BFL eddig is tekintélyes digitális állománya. 2017-ben a BFL szerverén kialakított dtarban lévő állomány mérete 40 TB. Az SDB-be betöltött e-born iratállomány mérete 469,56 GB.

8.2. Raktári jegyzékek újra betöltése

2017-ben lényegében befejeződött a még migrációs formában maradt raktári jegyzékek átalakítása, illetve folytatódott az új raktári jegyzékek betöltése és a már betöltött jegyzékek kiegészítése. A raktári jegyzékek betöltésének koordinálása mellett az osztály munkatársai 37 esetben aktívan részt vettek a jegyzékek felülvizsgálatában és betöltésében is. 726 ilyen típusú jegyzék módosult idén (kb. 80 000 „Raktári jegyzék” szintű rekord). Az 5 806 raktári jegyzékből (kb. 444 000 rekord) így már csak 150 nincs átalakítva (2, 58%), ezek jellemzően még teljesen újrendezendő iratanyagok elavult jegyzékei. Számos esetben a raktári jegyzéket teljesen kiváltotta a raktári nyilvántartás szerepét is betöltő tétel- vagy ügyiratjegyzék.

Ezek közül a legjelentősebb, hogy felgyorsult és le is zárult az Építési Ügyosztályok Tervtára (XV.17.d.329) helyrajzi szám alapú, a korábban a honlapon közzétettnél részletesebb jegyzékének betöltése (az idei évben 85 498 rekord került be a scopeArchivba, és ezzel végre a teljes állomány helyrajzi szám szerint kereshetővé vált a Queryben is).

Megemlítendő még a Buda Város Tanácsának iratai, Városi szerződések (IV.1002.n) darabszintű jegyzékeinek (1 503 rekord) előkészítése és betöltése, ahol dobozonként eltérő adatszerkezetet kellett a lehetőségek szerint egységesíteni. Teljes egészében az osztály munkatársai végezték el a scopeArchivból eddig hiányzó többszintű mikrofilmtári jegyzékek betöltését (29 jegyzék, 2 141 rekord).

8.3. Elektronikus segédletek, adatbázisok létrehozásában és betöltésében való közreműködés

Új adatbázisok építésénél az E-levéltári és Informatikai Osztály munkatársai közreműködnek az adatbázisok adatszerkezetének és az adatbázis-építés környezetének meghatározásában. Új adatbázisok csak a 2015-ben elfogadott adatbázis-építési szabályzatban meghatározott módon és struktúrában építhetők. Az informatikai osztály munkatársai közreműködnek az elkészült adatbázisok levéltári nyilvántartó rendszerbe töltésében, illetve az adatbázisok EAD-xml exportjának elkészítésében, a digitalizált iratképpel ellátott adatbázisok esetében az elektronikus tartalmak archiválásában is.

A BFL adatbázis-építési szabályzata szerint a nem a scopeArchivban épített adatbázisok esetén egy-egy nagy ütem elkészültekor, de legalább évente egyszer sort kell keríteni az új rekordok scope-ba való betöltésére. A betöltés sorrendjét az adhatja meg, hogy vannak-e, illetve várhatóak-e digitalizált iratképek az adatbázisrekordokhoz.

Folytatódott a más környezetben épített vagy publikált adatbázisok scopeArchivba töltésének 2016 végén megkezdett munkája. Az osztály munkatársai készítették el az SDB-ben tárolt térképtári adatbázisok (XV.16.a-h) EAD-exportját, konvertálták és formailag javították a migráció során sokszor értelemzavaróan összekapcsolt adatokat, majd a levéltárosi ellenőrzés után betöltötték az elkészült táblázatokat (XV.16.a-b), amelyek tartalma így online kereshetővé vált a Queryben az ELP-n publikált digitális tartalomra mutató közvetlen linkekkel együtt (15 jelzet, 1333 rekord). Szintén digitális tartalomra (ez esetben a Hungaricana-ra) mutató közvetlen linkeket tartalmaz az adatszolgáltatási ívek (IV.1420.r) Hungaricana-export alapján betöltött adatbázisa (53 178 rekord). A Hungaricana-n való közzététellel párhuzamosan történt meg az Accessben épített közjegyzői adatbázisnak a közeljövőben digitalizálásra várhatóan nem kerülő állományokat leíró növekményének betöltése (14 jelzet, 237 446 rekord Ügyirat és Személyrekord szinten).

A jelzetek kialakítása olyan módon történt, hogy a későbbiekben szükség esetén a rekordok felülírhatóak lesznek a Hungaricana-ról permalinkkel együtt exportált javított tartalommal. Az adatbázisok betöltésre való előkészítése során szükséges formai ellenőrzések minden esetben feltártak olyan adatfelviteli hibákat, amelyeket így az illetékes levéltárosoknak lehetőségük nyílt még a publikálás előtt kijavítani. Az eddigi tapasztalatok alapján a betöltés igen komplex feladat: az átadott adatbázisok ellenőrzése, az adatelemek javítása és egységesítése, a referensekkel való folyamatos egyeztetések jelentős terhet rónak az osztály munkatársaira.

8.4. Elektronikus iratok, digitalizálás, szabályozás

2017-ben folytatódott az e-born és digitalizált iratok SDB-be töltése. Az eLev SIP Készítővel az átalakított Mikrovoks hangfájlokból készült SIP-ek közül 2017-ben 56 GB-nyi digitális állomány került be az SDB-be, ebből 17 GB előkészítése is az idén történt meg. Csanádi Gábor városfotói is az SDB-be kerültek (29 703 fájl, 134,25 GB). Emellett – adatjavítás miatt – egy 5 GB terjedelmű digitalizált anyakönyvi mikrofilmtekercs is lecserélésre került.

Megkezdődött továbbá a BFL legértékesebb iratanyagáról, a „páncélban” őrzött iratokról készült digitális másolatok SDB-be töltése. Mivel az SDB-ben utólag nem célszerű az állományt módosítani, a betöltést megelőzi, a referensekkel egyeztetve, a fájlnevek és a segédletek pontosítása, véglegesítése. A részben a jelenlegi szabályok bevezetése előtt digitalizált állomány fájlnevezési és mappastruktúráját több esetben jelentősen át kellett alakítani és a folyamat során egyes esetekben digitalizálási hiányokra is fény derült. Az upgrade miatt szükségessé vált adatbetöltési szünetig 10,37 GB került be az SDB-be a következő iratanyagok digitalizált állományaiból: Buda Város Tanácsának Iratai – A város levéltárára vonatkozó iratok 1757–1901, Buda város Adóhivatalának iratai – Adószámadások (Steueramts rechnung) – Háztulajdonosok listája (1693–1717), Budai történeti értékű iratok gyűjteménye 1687–1875 Nr. 1–144.

Az E-levéltári és Informatikai Osztálynak a továbbra is zajló tömeges digitalizáláshoz kapcsolódóan rendszeres feladata volt a digitalizált állományok áthelyezéseinek és átnevezéseinek végrehajtása. Ez egyre hangsúlyosabb és időigényesebb feladat, az áthelyezési esetek kétharmada, az egész éves dtar-növekmény 95%-a esett a második félévre. Az idei tapasztalatok alapján a dtar-ba helyezések előkészítése egyre inkább darabszintű ellenőrző rendezésként jellemezhető munkává válik, nagyon sok fájlnevezési, mappastruktúrabeli hibát ekkor kell javítani, a digitalizálás hiányosságainak és hibáinak jó része csak ekkor derül ki, ami nagyon munkaigényessé teszi ezeket az áthelyezéseket. Ilyen rendezési feladatok ráadásul nem csak az újonnan dtar-ba kerülő állományok, hanem a már korábban letárolt állományok kapcsán is felmerülnek (pl. SDB-be töltés, Hungaricanán publikálás előkészítése során).

Az egész év során 1 930,30 GB (1,885 TB) terjedelmű állomány (396 316 fájl) került be a dtar-ba, ebből – a korábbi hiányos, hibás, vagy rosszul elhelyezett állományok cseréjéből adódó törléseket levonva – a dtar állományának idei növekménye 1 898,21 GB = 1,853 TB (393 639 fájl). 42 kérés vonatkozott újonnan digitalizált, illetve rendezett állomány letárolására, további 13 jelzetet érintettek a cserék és javítások. (Nem számítva azokat az eseteket, ahol a javítások nem jártak a dtar-ban tárolt állomány mennyiségének változásával, csupán a fájlnevek és a mappaszerkezet változásával.) Öt jelzet esetében került sor munkamappák közötti áthelyezésekre, továbbá hat esetben tömeges mappalétrehozásokkal segítettük a digitalizált állományok rendezését. Szokásos feladat volt év elején, évváltáskor az immár kutathatóvá vált digitalizált anyakönyvi mikrofilmeknek a támogatói mappából a kutatói mappába való áthelyezése, illetve a kapcsolódó táblázatban a linkek átírása. A Fővárosi Földhivaltól átvett digitalizált tulajdoni lapok tömeges feldolgozása kapcsán az I. főosztály adatvédelmi okokból egyelőre elvetette az OCR-ezett pdf-ek létrehozását, viszont az elhúzódó teljes levéltárosi feldolgozás előtt, illetve annak támogatására a táblázatok ellenőrzése, a képek helyrajzi számok szerinti átnevezése megtörtént. E munka nyomán az átvett 2 439 967 fájlból helyrajzi szám szerinti szabályos nevet kapott 2 246 755 fájl, helyrajzi szám szerinti néven duplum lett 41 fájl, a több helyrajzi számhoz is tartozó 23 156 képfájl csoportosítva, de átnevezés nélkül került a megfelelő kerület mappájába. Az eredeti állományból mindezen

túlmenően még maradt 169 809 képfájl és 206 más kiterjesztésű fájl, melyek átnézése már referensi feladat lesz.

2016-ban vettük át az I. főosztállyal együttműködve a Csanádi Gábor városszociológus által készített, több mint 29 000 fájl, 137 GB terjedelmű budapesti városfotó-gyűjteményt. A képek leíró metaadatai a Lightroom nevű képkezelő szoftverben kerültek rögzítésre, az átvétel után e szoftver segítségével tavaly kezdődött el a fájlok átnevezése, hogy ezeket a metaadatokat is tartalmazzák a fájlnevek. Idén 22 486 fájl átnevezése, valamint az állomány dtar-ba és SDB-be helyezése is megtörtént. 2017-ben igen hangsúlyossá vált az OCR-ezett pdf-ek készítése, összesen 9742 db OCR-ezett pdf-fájl készült el.

Az év elején elkészült az MNL részére átadandó szervnyilvántartási és törzskönyvi export. Az MNL-től megkaptuk és a BFL scope-sémájára alkalmaztuk a scope-ból a törzskönyvi nyilvántartás adatait exportáló eszközt, így lehetővé vált az év végével lezárt törzskönyvi nyilvántartásunk adatainak EAD-exportként való átadása. Javaslatot tettünk a scopeArchivban a leírási egységek jelzetelesének és a kutatási és internetes közzétételi korlátozások beállításának szabályozására, ami főigazgatói utasítás formájában hatályba is lépett. Három konkrét egyeztetés történt elektronikus iratok levéltári átadása kapcsán, egy alkalommal a BKK, két alkalommal pedig az FKF képviselőivel. Kidolgoztuk a másolat-megrendelések scopeArchivban való nyilvántartásának eljárásrendjét, betanítottuk az érintett munkatársakat és felügyeljük az adatfelvitel minőségét.

Az elektronikus iratkezelés szabályozása terén az osztály vezetője, Gerhard Péter a Levéltári Kollégium Módszertani és Szabványügyi Bizottságának tagjaként részt vett a Kultstat módosítására, illetve egy új fogalomtár fogalmi definícióira tett javaslatok kidolgozásában. Emellett közreműködött a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia számára elvárt anyagok előkészítésében.

8.5. Az e-levéltári rendszer működtetésének támogatása

2017-ben továbbra is feladat volt a kapcsolattartás a NISZ-szel az e-levéltári rendszer hibáinak detektálása és bejelentése, az elkészült javítások tesztelése, a scopeArchiv, az SDB és az ELP adminisztrátori feladatainak ellátása. Az idén feladott hibák között egy újonnan felismert funkcionális hiba volt, két szinkronizációs hiba, illetve van négy olyan, ismétlődően felbukkanó eseti hiba, amelyet általában a megfelelő rendszerelemek újraindításával tudnak orvosolni. Az osztály továbbra is napi szintű támogatást nyújtott a kutatószolgálatnak a scopeArchiv levéltári nyilvántartó rendszerrel kapcsolatos munkájához, a kutatók felvilágosításához, a kutatói reklamációk kezeléséhez is. 2017-ben három szinkronizáció történt a scopeArchiv és a scopeQuery között, a szinkronizációk előkészítésében és az eredmények tesztelésében is részt vettek az osztály munkatársai.

Az e-levéltári rendszer supportjával kapcsolatos feladatok

A NISZ végre megkötötte a 2017 második felétől érvényes supportszerződést az e-levéltári rendszerre. Ezzel kapcsolatos feladat volt az év második felében a hibák újbóli áttekintése, illetve a scopeArchiv és az SDB-t váltó Preservica upgrade-jére való felkészülés, decemberben pedig a tesztelés is megkezdődik. Elindult továbbá a rendszer jövőbeni sorsát erősen érintő, az MNL és a NISZ által kezdeményezett KÖFOP-projekt.

A KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011 számú, „Közigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó levéltári szolgáltatás fejlesztése” megnevezésű projekt célja az állampolgárok és a közigazgatási intézményrendszer számára nyújtott szolgáltatások egyszerűsítése, elektronizálása és országos kiterjesztése. A Magyar Nemzeti Levéltár vezette konzorcium új fejlesztése olyan elektronikus szolgáltatáscsomagot alakít ki, amelynek a segítségével a hivatali ügyek intézéséhez automatikusan biztosítja a kérelmező vagy az ügyintéző szervek részére a szükséges igazoló iratanyagot.

A BFL a konzorciumnak nem tagja, munkatársai esetenként szakértőként részt vettek a közbeszerzési tárgyalásokon, több körben véleményezték a követelményjegyzéket és a rendszerterveket, javaslatokat tettek a követelmények pontosítására, illetve kibővítésére, a rendszerterv hiánylistájára.

8.6. Informatikai üzemeltetési feladatok

2017-ben az elektronikus levéltár projektben beszerzett, avuló hardverállomány által nyújtott szolgáltatások színvonalának a megőrzése, illetve a számítógéppark fokozatos megújításának megkezdése a fő feladat.

Virtualizáció

2014 májusában indult a virtualizáció, amelyen jelenleg 19 db számítógép működik. A jelenlegi virtualizációs szoftver (Rhev) 4.1-es változata fut (a 3.3-mas verzióval kezdtünk). A szoftver új, 4. generációját ősszel vezettük be a 4.0 verzióval. Sajnos ebben az esetben nem lehetett a „hagyományos módon” update-elni és upgrade-elni a rendszert, csak tiszta telepítés volt lehetséges. Azóta újabb upgrade-je történt a rendszernek, így most a legfrissebb verziója (4.1) fut.

2017-ben az alábbi szerverek telepítése, illetve élesítése történt meg:

- GH Scope kliens (Win10 munkaállomás)
- Radius hitelesítő szerver a wifi hálózathoz (Debian 8 szerver).
- RSAT rendszer, az AD rendszer management része (Win7 munkaállomás)

Ehhez kapcsolódott a memóriabővítés is. 2016-ban ugyanis a virtualizációt futtató hostokon elértük a maximális memória-kihasználtságot, azt a pontot, ahol a két hypervisor memória-kihasználtsága már 50-50%, ahhoz viszont, hogy a rendszer működését, illetve stabilitását ne veszélyeztessük, 50%-os érték fölé menni nem szabad. A további virtualizált gépek telepítéséhez, illetve a virtualizáció verzióváltásához (3.6-ról 4. generációra) is szükséges volt a memóriabővítés.

A HS22 pengeszerverekbe való 16 GB-os modulokból álló memóriabővítés a következőképpen zajlott le: a 2 db pengeszerver esetén gépenként 6 db (összesen 12 db) 16 GB-os modult kellett beépíteni, és így gépenként a meglévő 48 GB mellé került további 96 GB.

Központi nyomtatók

A 2016-ban beszerzett 6 db HP M402dn Laserjet nyomtatóból négy darabot még a beszerzés évében telepítettünk, a fennmaradó két nyomtató telepítése a régi nyomtatók a még meglévő festékkátrónjainak felhasználása után a 2017. év elején megtörtént.

Szalagos mentőrendszer

2016. áprilisban meghibásodott a szalagos mentőrendszer. A sorozatosan visszatérő hibát csak 2017 (!) őszére sikerült megoldania a hivatalos supportnak. Az alábbi hibakeresési-javítási feladatok történtek:

- firmware frissítés, ezen belül tape library + drive-ok, (Quantum support javaslatára) szervereken OS frissítés (RedHat)
- SAN switch konfiguráció módosítás – zónázás átkonfigurálás
- mentőszoftver (networker) frissítése és verzióváltása
- networker device/tape library konfiguráció átalakítás (tas- networker közötti shared drive-ok átkonfigurálása)
- networker device SCSI CDI kikapcsolás (EMC support tanácsára)

A főváros által finanszírozott informatikai fejlesztések, új asztali PC-k

A főváros által külön finanszírozásban jóváhagyott keretből 2017-ben a következő fejlesztéseket valósítottuk meg:

- Szerverterem folyamatos karbantartása – Interklíma folyadékűtő, APC racksori klímák, tűzjelző, oltórendszer –, ennek szerves része az akkumulátorok kb. 5 évenkénti felújítása is.
- A könyvtári olvasóterem informatikai hálózatának kiépítése, illetve a mikrofilm kutatóterem hálózatának bővítése. A virtualizációs szoftver licencének megújítása.
- Új asztali PC-k: a 2016 végén beszerzett 5 db számítógép mellé 2017-ben 20 db további új PC beszerzését terveztük. Ezek és a 2016-ban beszerzett további 5 db számítógép installálása (operációs rendszer, programok, a BFL infrastruktúrájába való integrálása) komoly feladatot jelent az osztály informatikusai számára. Maradt még néhány régi gép Windows XP operációs rendszerrel. Ezek többségének a cseréje is immár időszerű lenne, mert előbb-utóbb a vírusirtó (avast) támogatása is meg fog szűnni ezekre vonatkozóan.

Hardver környezet, eszközök és szoftverek karbantartása, üzemeltetése, telepítése, verzióváltása

Az osztályunk számára a levéltári hálózat (szerverek, munkaállomások, egyéb aktív programozható eszközök: switch, UPS, router) üzemeltetése, a hardver és a szoftverrendszerek frissítése, karbantartása állandó és a növekvő darabszám miatt egyre növekvő feladatként jelentkezik. A hálózati rendszer működése folyamatos, az előre tervezett, az intézmény dolgozóit is érintő karbantartási leállásokról időben értesítjük a felhasználókat.

2016 végén és 2017-ben 23 db számítógépet és az ehhez tartozó szoftvereket vásárolt a levéltár. Ezeknek a gépeknek az installálása, telepítése, hálózatba integrálása az év folyamán sikeresen megtörtént. Sor került továbbá hat olyan számítógép és a hozzájuk tartozó szoftverek specifikálására, beszerzésére és tesztelésére is, amelyek a beregszászi levéltárba kerültek. Az első félévben került sor továbbá a leltár aktualizálására és a selejtezendő informatikai eszközök szabályszerű selejtezésére is.

Állandó feladat a meglévő hálózatos szoftverek és szoftveres környezetük frissítése (pl. Arcanum, CMS, GovSys stb.), esetleges újratelepítése, vírusvédelem folyamatos figyelése. A GovSys év végi zárása, ez év eleji nyitása probléma nélkül megtörtént.

Állandó és folyamatos feladatot jelent a bevezetett nagy számú felhasználói szoftverrel (GovSys, Outlook, Arcanum adatbázisok, UniTime stb.) kapcsolatban felmerülő problémák és velük kapcsolatos kérdések megoldása.

A vírusvédelmünk immár központilag monitorozható és menedzselhető. Ennek segítségével pontosabb és azonnali információt kapunk a rendszereinket érő támadási kísérletekről és ezek megmutatják a védekezés bővítésének esetleges szükségességét, kiterjesztését.

A munkaállomások, ezen belül is kiemelten a Nádor Rendszerház Kft-től közbeszerzés keretében vásárolt gépek hardveres javítása állandó feladatként jelentkezik. Ez bizonyos típusú hardveres javítások után teljes szoftveres installálást von maga után.

A Gazdasági Hivatal a Computrend Ecostat integrált gazdasági és gazdálkodási rendszerszoftverét használja. A rendszer két fő egységből áll, az adatbázis szerverből, illetve management részből. Osztályunk látja el az üzemeltetést, a szoftverkövetést és támogatást a Computrend nyújtja. További folyamatos munkafeladat a Gazdasági Hivatal egyéb szoftvereinek állandó (legtöbbször a jogszabályváltozás miatti) frissítése, illetve az új évi programok megnyitása, indítása (OTP electra, K11, munkaügyi szoftverek, KIRA, Ekon), illetve a fellépő programhibák elhárításában való közreműködés. Idén megújult az államkincstár munkaügyi (KIRA) szoftvere, ennek kliensoldali telepítése a levéltárban megtörtént.

Intézményi web

A BFL honlapja tartalmilag megújult és új portálmotort is kapott, illetve átköltözött a teveweb2 szerverre a Magyar Levéltári Portál mellé, a régi CMS rendszer

pedig leállításra került. A teveweb2 webszerveren működik a Széttépett esztendők, az Ybl és a lakástörténeti honlap, illetve a Lajta Béla Virtuális Archívum is.

Mivel a honlapjaink nyilvánosak, különösen figyelni kell az ezeket futtató szervereknél a biztonságra (több támadási kísérlet történt az elmúlt években).

Az intézményi webbel kapcsolatos folyamatos feladatok: a CMS rendszer üzemeltetése, felügyelete, frissítése, karbantartása, közreműködés a BFL és az MLP honlapjának feltöltésében. A régi MLE-honlap tartalmának átmigrálása megtörtént az MLE hivatalos honlapjaként is működő MLP-re.

Szerver szolgáltatások fenntartása

A szerver gépek és a hálózati aktív eszközök karbantartása folyamatos napi ellenőrzési terv szerint történik. A feladat a szerverek programjainak frissítése, konfigurációjuk igény szerinti módosítása, felhasználók adminisztrálása a gépeken és papíron.

Jelenleg a levéltár informatikájának kezelésében az alábbi szerverek, vagy szerveralkalmazást futtató számítógépek vannak, ezeken gépenként akár több szolgáltatás is fut: 27 db Linux szerver, 1 db Cisco router, 11 db Cisco switch, 1 db Cisco tűzfal, 1 db EMC SAN háttértároló tömb, 4 db Windows 2012R2 Server, 2 db Windows 2008 Server és 3 db Win7 szerveralkalmazást futtató munkaállomás áll. A hálózat védelmének fejlesztésére a mind profibb szoftveres támadások gyakorisága miatt folyamatosan szükség van. Adatbázisaink értéke, az építésükre fordított jelentős munkaidőt tekintve is százmillió nagyságrendet jelent, ezért biztonságos üzemeltetésük érdekében folyamatosan továbbfejlesztett tűzfalrendszert kell üzemeltetnünk, amelynek megoldására erre szakosodott külső céggel van szerződésünk. Ez a cég kezeli a levelező szerverünket is.

9. Digitális szolgáltatásaink fejlesztése

9.1. Intézményi honlap, Magyar Levéltári Portál és más elektronikus felületek

A BFL intézményi honlapja (www.bparchiv.hu) 2016-ban újult meg teljes körűen. Modern és ergonomikus felülettel rendelkezünk, ami segítséget nyújt információink, programjaink, kiadványaink és rendezvényeink népszerűsítésében. A BFL Facebook oldalát <https://www.facebook.com/budapestleveltar/> naprakészen tartjuk, a levéltárnak saját youtube csatornája is van (<https://www.youtube.com/user/Bparchiv1>).

A BFL gondozza a Magyar Levéltári Portált (archivportal.hu) is, amely Magyarország egyik vezető közgyűjteményi portálja, sokrétű szolgáltatással és folyamatosan bővülő látogatóközönséggel rendelkezik. Az oldalhoz kapcsolódó adattartalmak rendszeres gyarapítása és frissítése napjainkra több millióra tornázta

fel a kereshető információk bázisát. Az adatgyűjtésen és – közzétételén túl a Magyar Levéltári Portál online felülete lehetőséget ad a levéltárügyhöz kapcsolódó publikációk közzétételére is.

A Budapest Főváros Levéltára által működtetett weblap fentebb írt céljainak megvalósítását a magyarországi levéltáros szakmát reprezentáló szerkesztőség folyamatos és szakszerű munkavégzése teszi lehetővé. 2017 legfontosabb feladata a Magyar Levéltárosok Egyesülete által fenntartott felület (leveltaros.hu) funkcionalitásának átvétele és az új adattartalmak elhelyezése, feltöltése, új struktúra kialakítása volt. A két weblap összeolvadásával a Magyar Levéltári Portál a magyar levéltárügy vezető, meghatározó és útmutató online oldalává vált, ahol egy helyen koncentrálódik a magyar levéltárügy összes kérdése, rendezvénye, információja. A közös megegyezésen alapuló működés a hazai levéltárak ismertségének további bővülését szolgálja, előtérbe helyezve az eddig némileg háttérbe szoruló funkciókat, adattartalmakat. Ebben a formában az érdeklődő nagyközönség is hozzájuthat olyan alapvető adatokhoz, amelyek eddig talán csak a levéltáros közösségen belül keringtek, de ezzel a fúzióval reményeink szerint egy újabb ablakot sikerült nyitni az információs sztrádára.

Budapest Főváros Levéltára 2017 folyamán is továbbfejlesztette és még magasabb szintre emelte az interneten való jelenlétét. Mind a hagyományosnak tekinthető (BFL és MLP honlapok), mind pedig a közösségi felületeken aktívan jelenítette meg a levéltárral kapcsolatos híreket, eseményeket.

A levéltár saját oldalát a közelmúltban sikerült újraértelmezni és kialakítani egy olyan struktúrát, amely alkalmas az intézményben folyó többprofilú munkavégzést reprezentatívan megmutatni. A BFL oldalt 2017-ben csupán kisebb helyreigazítások miatt kellett javítani, illetve a leggyorsabban változó részt (Munkatársak) karbantartani és figyelemmel kísérni. 2018-ban – a kutatótermi részlegek összevonása kapcsán – kell néhány részletet módosítani, de érdemben, a honlap struktúráját teljesen átrendező módon, nem változtatunk a kiépített architektúrán. Az MLE oldalhoz tartozik egy Facebook lap is, amelynek további működtetése szintén a szerkesztőség vállát nyomja.

A közösségi média elengedhetetlen fegyvere az intézménynek, a legtöbb visszajelzés is ezeken a csatornákon keresztül érkezik hozzánk. A legnépszerűbb egyértelműen a BFL Facebook oldala, amit 2017 végén 1921-en követnek. 2016-hoz képest ez több mint 10%-os növekedés, valószínűsíthetjük, hogy ez a tendencia tovább fog folytatódni. 2017-ben – a Levéltári Piknik kapcsán – kipróbáltuk a fizetett hirdetések is, amellyel közel 18.000 ezer ember értünk el. Ez a szám igen jelentős, lehet, hogy a jövőben érdemes lenne a költségek közé egy-egy ilyen irányultságú reklámkampányt is betervezni.

A levéltár Youtube-csatornája 29 videóval várja az érdeklődőket. Az előadásoktól kezdve a kisfilmekig, animációs összeállításokig minden fajta képi megjelenés elérhető ezen a felületen. Jelenleg a feltöltött állományokat összesen 5768-szor tekintették meg a látogatók.

A másik videósztorn a Videotorium, ahol szűkebb (15 videó) tartalommal vagyunk jelen, illetve az általunk feltöltött anyagokon kívül máshol készült felvételek

is megjelennek BFL-re irányuló keresés találati listájában. A Videotoriumra feltöltött videókat összesen 2309-szor nyitották meg az érdeklődők.

Az Instagram folyamatosan használatával átléptük a 200 fős határt, jelenleg 206-an követik a BFL insta oldalát, amely két év alatt generálódott.

9.2. Közreműködés a Hungaricana közgyűjteményi portál munkálataiban – a Budapest Időgép létrehozása

Budapest Főváros Levéltára a hazai közgyűjteményi digitalizáció meghatározó intézménye. Levéltárunk 1998 óta folytatja tervszerűen digitalizálási programját, amelynek eredményeként a levéltár ma 11 millió digitális felvétellel rendelkezik, ebből több mint 3 millió az interneten is kutatható. A levéltár mindig törekedett arra, hogy minél nagyobb mennyiségben és minél jobb minőségben tegye elérhetővé digitális tartalmait a világhálón: 2007 óta a Magyar Levéltári Portál portál-adatbázisaiban kezdte meg nagy mennyiségben tartalmak közzétételét, napjainkban pedig az 2015-től az NKA által kezdeményezett és az Országgyűlési Könyvtár által fenntartott Hungaricana – Közgyűjteményi Portál (hungaricana.hu) egyik legnagyobb tartalomszolgáltatója. A Hungaricana a projektben a BFL levéltári területen integráló szerepkört lát el, hivatalosan intézményi tagja a portál szerkesztőbizottságának. A Hungaricana oldalait napi 8-10 ezer felhasználó látogatja meg.

2017. évi NKA támogatással tudtuk elindítani a nagy sikert kiváltó **Budapest Időgép** alkalmazásunkat a Hungaricana felületén <https://hungaricana.hu/hu/adatbazisok/budapest-idogep/>. Az időgép nem egyszerűen történeti adatok lekérdezését teszi lehetővé, hanem a térben és időben történő barangolást kínálja interaktív térképeken keresztül, gyors és egyszerű átlépéssel a különböző időmetszetek között. Tanulmányozhatjuk a város átalakulását, kereshetjük a korabeli helyszíneket és eljuthatunk az egyes telkek, házak történetére és lakóira vonatkozó levéltári forrásokhoz is. Az Időgép mögött a Hungaricana hatalmas adatbázisa áll, amely több millió oldalnyi digitalizált forrásanyagot tartalmaz, a város lakóira és épületeire nézve pontosan helyhez és időhöz köthető adatok tömegét nyújtva. Célunk, hogy fokozatos fejlesztéssel mindez a történeti térképeken barangolva, könnyen, gyorsan, szórakoztató formában is elérhető legyen. Jelenleg, első lépésként, az alábbi forrásokat találhatjuk meg az Időgép segítségével is:

- 2015 őszén egy Kossuth Lajos téri lakás fala mögül szenzációs módon előkerült 1944. évi lakás adatszolgáltatási íveket

- A 19. század végén és a 20. század elején vezetett telekkönyvi betéteket (a tulajdoni lapok elődeit), melyek a tulajdonos változások regisztrálásán túl család-, társadalom- és gazdaságtörténeti adatok tömegét nyújtják Budapest nagyvárossá válásának időszakából

- Épület terveket ugyanebből a korból, fényképeket és képeslapokat.

Az időgép elmélyült kutatómunkára éppúgy alkalmas, pihentető kikapcsolódásra.

A Budapest időgép / Térkép alkalmazásban négy különböző időmetszetben (1837, 1873, 1908, 1937) az elérhető korabeli legrészletesebb nagy felbontású térképek felhasználásával készült vektoros térkép segítségével tanulmányozható a város szerkezetének átalakulása, és a különböző korú térképeken egyszerre kereshető a térképeken előforduló valamennyi egykorú név (utcák, terek, városrészek, épületek stb). A találatokat a térképen piros kijelölés jelzi, a listára kattintva a térkép nézete a megfelelő objektumra ugrik.

A Budapest Időgép / Iratok alkalmazásban juthatunk el az egyes ingatlanokhoz kapcsolódó forrásokhoz. A térképen helyrajzi számmal kivilágított telkeken a helyrajzi számra kattintva nyílik meg a telek történeti topográfiai leírása (amennyiben szerepel a Topográfia adatbázisban) megjelennek a környékhez kapcsolódó fotók, valamint itt találhatóak a levéltári forrásokhoz vezető linkek. A Történelmi térképek felirat alatt kínált beállítási lehetőségek használatával könnyedén változtathatjuk, hogy alaptérképként a mai utcaterkép (OpenStreetMap), vagy valamelyik georeferált történeti térkép szolgáljon, de választhatjuk ezeknek a Budapest Időgép / Térkép részből ismert vektoros változatát is. Egy „csúszka” állításával „átlátszóvá” tehetjük a régi térképet, és így vethetjük össze a mai állapottal.

Az időgép oldaláról is elérhetők a Budapestről 1944-ben készült légi felvételek. A Magyar Királyi Légierő 1944 áprilisában, az első nagyobb angolszász bombázások után pár nappal, kis magasságból végigfényképezte Budapest találatokat kapott kerületeit. A nagyjából 550 légi felvétel negatívjai a közelmúltig a Hadtörténeti Levéltárban voltak kutathatók. Ezek az anyagok váltak elérhetővé az Arcanum és a Fortepan erőfeszítéseinek köszönhetően precíziós összeillesztéssel, a feleslegek kivágásával, a torzítások csökkentésével és georeferálással.

Egyelőre önálló alkalmazásban használható az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozatainak térinformatikai adatbázisa, mely az 1956. október 23-tól 1957 tavaszáig erőszakos halállal, nagy valószínűséggel a forradalmi eseményekkel összefüggésben elhunyt személyek adatait jeleníti meg térképen kereshető formában.

A Budapest Időgép Budapest Főváros Levéltára és az Arcanum Adatbázis Kft együttműködésében a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

A Budapest Időgép fejlesztése során kapcsolódni kívánunk más európai nagyvárosok (Velence, Párizs, Amszterdam, stb.) hasonló irányú törekvéseihez is. Az együttműködés keretében jelenleg zajlik egy nagyszabású EU-projekt pályázat előkészítése.

9.3. Részvétel a Forum Hungaricum által szervezett Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Mintaprogramban

A Forum Hungaricum által szervezett Kulturális Digitalizációs Közfoglalkoztatási Mintaprogram keretében az év nagyobb részében 7-8 fő működött

közre. Legfontosabb feladatuk a kiemelten veszélyeztetett állapotú és erősen kutatott 1878–1926 közötti pesti telekkönyvi betétek digitalizálásra való előkészítése volt, de jelentős részt vállaltak Buda város tanácsülési jegyzőkönyveinek paginálásában ill. a raktáratalakítások miatti raktárátrendezésben. A nagyon időigényes manuális munkát kívánó feladatokra a BFL-nek már nem marad kapacitása így a közfoglalkoztatottak segítségével nagyon fontos. A közfoglalkoztatottak munkájával kapcsolatos tapasztalatok jók, reményeink szerint a program folytatódni fog.

10. Tudományos munka, kiadványkészítés

A levéltár valamennyi kiadványnappal rendelkező tudományos munkatársának, levéltárosának részletes kiadványkészítési terv- és jelentésminta alapján beszámolót kellett készíteniük 2017-re. (A levéltár munkatársai által végzett egyéni kiadványmunkáról készített kimutatást ld. a Mellékletben).

2017-ben megjelent kiadványok:

Elkészült és 2018 elején megjelent a Magyar Városok Történeti Atlasza sorozatban Simon Katalin munkájaként Buda 1686–1848 közötti korszakának városatlása.

Megjelent Lukács Anikó: Nemzeti divat a 19. századi Pesten című monográfiája a Disszertációk Budapest Főváros Levéltárából c. sorozatban.

Megjelent az Urbs Magyar Várostörténeti Évkönyv X–XI. kötete, melynek szerkesztését Lukács Anikó végezte.

11. Nemzetközi és hazai kapcsolatok

11.1. Nemzetközi kapcsolatok

Budapest Főváros Levéltára továbbra is igyekszik széleskörű nemzetközi együttműködések kialakítására, elsősorban a Kárpát-medencei (városi) levéltárakkal, valamint Európai Unió-béli fontosabb városi levéltárakkal. Az előbbire példák a Kassai Városi Levéltárral, illetve az Újvidéki Történeti Levéltárral és Szabadkai Levéltárral, valamint legújabban a Boszniai Szerb Köztársaság Banja Luka-i levéltárával kötött együttműködési szerződések, amelyek jegyében több közös projektet, főként kiállításcsereket valósítottunk meg. A BFL-nek jó kapcsolata van több nyugat-európai levéltárral is (pl. Bécs Város Levéltára). 2017-ben sikerült felvenni a kapcsolatot Prága Város Levéltárával is. Egyelőre konferenciárszvételekben és fertőtlenítési eljárásokban történő tapasztalatcseréről tudtunk megállapodni.

Az elmúlt években szakmai kapcsolatot építettünk ki a szentpétervári városi levéltárak felügyeleti szervével, a *Szentpétervári Városi Levéltári Bizottsággal*. A 2014. november végén Szentpéterváron aláírt együttműködési megállapodás értelmében kölcsönös delegáció-fogadásban és kiállításcserében állapodtunk meg. Szakmai delegációcserék 2015-óta minden évben megvalósultak. 2017 júniusában Jana Recsinszkaja és Anna Pancsenko látogatott el Budapest Főváros Levéltárában, ősszel Rácz Attila főosztályvezető és Fehér Csaba főosztályvezető-helyettes viszonzta a látogatást.

A kölcsönös kiállításcserék (Budapest hídjai ill. Szentpétervár hídjai kiállítások nagy sikert arattak Szentpéterváron ill. Budapesten) és a közös tematikus internetes kiállítások is megvalósultak 2016-ban (<http://bparchiv.hu/hirek/orosz-magyar-pillanatkepek-teleobjektivvel>). 2017-re egy közös, virtuális a századfordulós Budapest és Szentpétervár építészetéről szóló kiállítást terveztünk létrehozni, ennek megvalósítása 2018-évre maradt.

A *Moszkvai Városi Levéltári Bizottsággal* 2015-ben kötött együttműködési megállapodás alapján 2016-ban bemutattuk a Magyarország és Budapest arcai címmel a moszkvai levéltár kiállítását. Magyar Levéltáros Egyesület NKA pályázata keretében Toma Katalin és Nagy Sándorral hungarica kutatást végeztek a moszkvai városi levéltárakban, amelynek célja a múlt évben be nem fejezett iratok átnézése, illetve a levéltárban őrzött magyar hanganyagról jegyzék készítése.

Elindult a konkrét együttműködés *Heidelberg Város Levéltárával*, 2017 májusában közreműködésükkel nyílt meg a budapesti holokausztról készített „Széttépett esztendők” című kiállításunk Heidelbergben. A heidelbergi levéltár történelmi kiállítása június 9-én, a Nyitott levéltárak országos rendezvénysorozat megnyitásakor nyílt meg, melyen részt vett Peter Blum, a Heidelbergi Levéltár igazgatója és Encarnacion-Niceas Martinez Ruiz spanyol levéltáros is.

Levéltárunk 2009 óta szorosán együttműködik a bécsi székhelyű *ICARUS*-szal, amely egyesületi formában igyekszik projekteket szervezni a főként közép-kelet-európai taglevéltárak számára. Az ICARUS egyik vezetőségi tisztét Dr. Kenyeres István főigazgató tölti be, aki képviseli az intézményt az ICARUS közgyűlésein. Ennek az értékes együttműködésnek lett a gyümölcse a 2009-2014. évi nemzetközi digitalizációs és közzétételi (ENARC) projekt sikeressége is, illetve a 2014-ben elnyert 2018-ig megvalósuló CO:OP projekt. 2017-ben az ICARUS rendezvényein minden esetben képviseltük a BFL-t, a költségeket a CO:OP projektből finanszírozzuk, tehát az nem terheli az intézményi költségvetést).

„A Kárpát-medence története kutatásának új eszköze: a Hungaricana Közgyűjteményi Portál” címmel tartott előadást 2017. november elején dr. Kenyeres István, Budapest Főváros Levéltárának főigazgatója Újvidéken, az Európa Kollégium dísztermében az Európa Alapítvány szervezésében. A honlap részletes ismertetése mellett számos érdekes történetet osztott meg a hallgatósággal arról, hogy bizonyos iratok milyen kalandos úton kerültek a BFL-be és hogy kiknek volt a segítségére a honlap, melynek a BFL a levéltári tartalomért felelős szerkesztője. Az újvidéki látogatás során az Újvidék Városi és a Vajdasági Levéltárban is tárgyalások folytak a jövőbeni együttműködésekről.

11.2. Hazai kapcsolatrendszer bővítése, együttműködési megállapodások

A levéltár kapcsolatrendszerének építése és szélesítése fokozott figyelmet kíván, az eddig elért eredmények megőrzésén túl, új médiaákat is keresnünk kell. Számos online felület (Index, Múlt-kor, Újkor, MTI) folyamatosan hírt ad a levéltárban történő eseményekről.

A külkapcsolatok bővítését segítik elő azok az együttműködési megállapodások, amelyeket 2014-től sorozatosan kötöttünk meg (Nemzeti Emlékezet Bizottsága, Kodolányi János Főiskola, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, FTC, II. Rákóczi F. Főiskola (Beregszász), Károli Gáspár Református Egyetem, Városliget Zrt., MTA BTK, Veritas Történetkutató intézet).

12. A Beregszászi Levéltár támogatására állományvédelmi segélyprogram megvalósítása

A veszélyeztetett helyzetben lévő beregszászi levéltár anyagának megmentése érdekében Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma, valamint Budapest Főváros Önkormányzata támogatásával 2015-ben mintaprojektet indítottunk a beregszászi levéltár anyagának megmentésére. Az állományvédelmi mintaprojekt keretében állományvédelmi eszközök, hepaszűrős pórszívók, maszkok, speciális radírok, szivacsok, kefék stb. és nagy mennyiségben savmentes doboz beszerzését végeztük el a levéltár részére. A projekt keretében a beregszászi munkatársakat a helyszínen betanítottuk állományvédelmi feladatok ellátására. Az állomány nem fertőzött, portalanított kiemelkedő történeti értékű iratanyagának egy meghatározott része tekintetében pedig digitalizálási projektet valósítottunk meg, amelynek eredményeként a digitális állományok publikálásra kerültek a világhálón. A projekt során kiépítésre került egy állományvédelmi munkaszoba, egy térképtári raktár és egy iratraktár részben modern, dexion-salgo állványokkal történő felszerelése is. Átadásra került mindaz a szakmai know-how, amit a BFL munkatársai az állományvédelem és a digitalizálás területén az utóbbi években, évtizedekben felhalmoztak. A Beregszászi Levéltár (BL) mintegy 11.000 kéziratos térképet őriz, ebből kb. 4.500 térkép ún. kataszteri térkép. Az 1856-1890 között 1:2.880-as méretarányban készült ún. kataszteri térképek a mai napig a legrészletesebb alaptérképek az egész történeti Magyarország, ill. a Habsburg-monarchia és Ausztria-Magyarország viszonylatában. A BFL-nek jelentős tapasztalatai vannak a kataszteri térképek digitalizálásában és georeferált internetes közzétételében. A Beregszászi Levéltár által őrzött 3 vármegye (Bereg, Ugocsa, Ung), térképeit a Hungaricana rendszerbe illesztve tettük közzé. A projektben mintegy 8.000 db térkép digitalizálása, georeferálása és a publikálása történt meg. (<http://mapire.eu/beregovo/>)

Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma a projekt első ütemének sikerére alapozva a projekt folytatása mellett döntött. A „Kárpátaljai Területi Állami Levéltár komplex állományvédelmi és látogatóbarát fejlesztése” megnevezésű

projekt 2017. február 6-án aláírt szerződésében a projekt céljaira 35.271.400 Ft támogatást biztosított.

A projekt három fő célkitűzést valósított meg:

1. Egyrészt további állományvédelmi segítség nyújtása, mely állványok kiszállítását, beépítését, kézikocsik, létrák kiszállítását jelentette, valamint állományvédelmi eszközök átadását (savmentes dobozok, ipari páramentesítő, konzerválásához szükséges anyagok) jelentette. Ennek keretén belül összesen 119 napot tartózkodott a BFL több állományvédelmi munkatársa a helyszínen, segítve a digitalizálási előkészítési munkákat, valamint igyekeztek átadni a szaktudást is a Beregszászi Levéltár kijelölt munkatársainak. A projekt első ütemében megkezdtük a sok szempontból alkalmatlan faállványzatok dexion-salgo rendszerű fém állványokkal történő felváltását, az első ütemben csupán félkész levéltári raktár állványzatát a második ütemben sikerült teljesé tenni és e mellett még két folyosó és egy kis raktár dexion-salgo rendszerű állványozása is megtörtént, a fa állványzat egyidejű elbontásával. Az átadott korszerű, savmentes tárolóeszközök birtokában mintegy 1200 iratfolyóméternyi iratanyag korszerű tárolóeszközbe helyezése történt meg. Ennek révén a jelenlegi őrzési helyen a rosszabb körülmények között is jobb fizikai állapotba kerülnek az iratanyagok.
2. A projekt másik kiemelt célja, a digitalizálás kettős célt szolgált, egyrészt az állomány védelmét biztosítja, másrészt a szélesebb körű hozzáférést. A mintaprojekt keretében elkezdődött a beregszászi levéltári iratok digitalizálása és a digitalizált állományok interneten bárki számára, „otthoni karosszékből” történő hozzáféréseinek biztosítása. Célul tűztük ki az egyik legértékesebb állomány, a kataszteri térképek teljes körű digitalizálását, hozzáférhetővé tételét. A több, mint 8000 kataszteri térkép 2014. évi digitalizálása után a projekt második ütemében a kataszteri térképek esetében a hiányok pótlására került sor. Mintegy 600 képfájl került digitalizálásra, ami 20 teljesen új települést eredményezett. A georeferálás mintegy 1300 negyedelt szelvényen történt meg. A digitalizált térképek a nagyközönség számára a www.mapire.eu oldalon található meg. A projekt második ütemében egy sok szempontból kiemelkedően értékes és állományvédelmi szempontból is megmentendő irateggyüttes feldolgozására került sor. A trianoni béke értelmében 12 656 km² került Csehszlovákiához, Ung, Bereg, Ugocsa vármegyék túlnyomó része. Kárpátalja területén ekkor kb. 185 ezer fős magyar közösség élt, amely a népesség 30%-át tette ki. A magyar lakosság száma a békekötés után nagy mértékben csökkent. Az 1921-es csehszlovák népszámlálás csak 110 ezer magyart regisztrált Kárpátalja területén. A népszámlálás anyaga szinte teljes körűen fennmaradt. A 320.000 oldalnyi iratanyag digitalizálása során feldolgozásra kerültek az összesítő ívek (település, utca név és szám, a tulajdonos nevével) és a települések házai (lakásai) alapján készült az adott lakásban élők adatait (név, születési dátum, hely, anyanyelv, vallás, foglalkozás stb.) feltüntető összeírási ívek. Utóbbi rendkívül gazdag forrása lehet a történetírásnak és a geneológiának egyaránt. Az előre nyomtatott

kérdőívek kisebb részt tollal, nagyobb részt ceruzával kerültek kitöltésre, a ceruza kitöltések az évek során erősen halványultak, megmentésük a 24. órában történt. Az iratanyag tulajdonjogi kérdések tisztázása érdekében ügyfélszolgálati szempontból erősen kutatott, a használat a savas papírokat erősen igénybe vette. A digitalizálás után az iratanyag kivonható az ügyfélszolgálati forgalomból és a levéltár kutatótermében férhető hozzá. A digitalizálást és a georeferálást mind a kataszteri térképek, mind a népszámlálási ívek esetében az Arcanum Adatbázis Kft. végezte el. A digitalizálás mennyiségileg kisebb, de minőségileg jelentős hányadát a Beregszászi Levéltárban őrzött oklevelek digitalizálása jelentette. Ezek előkészítése során a mostani alkalommal sor kerülhetett mintegy 300 db oklevél megtisztítására, konzerválására, részbeni restaurálására, megfelelő tárolóeszközben történő elhelyezésére és digitalizálására. Az oklevelek esetében a műveletek teljes körét, azaz a digitalizálást is a BFL munkatársai végezték. A program keretében eszközök (raktári létrák, iratszállító kocsik) állományvédelmi eszközök (pára elszívó berendezések, lemezolló, szivacsok, rádiók, vasaló Neschen-szalagok) is kiszállításra kerültek.

3. A projekt harmadik, forráshiány miatt az eredeti tervekhez képest nem teljes körűen megvalósult eleme a levéltár látogatóbarát fejlesztése. A levéltár látogatóbarát fejlesztését segítő kiépítésre került egy korszerű belső hálózat, a kutatók számára wifi eléréssel, átadásra került hat db korszerű személyi számítógép, egy multifunkcionális nyomtató, a digitalizálást támogató fényképezőgép és a jövőbeni levéltár-pedagógiai foglalkozásokhoz projektor, vászonnal. A BFL munkatársai a projekt eredményeit összefoglaló rendezvény részeként minta foglalkozásokon adták át eddig megszerzett állományvédelmi, digitalizálási és levéltár-pedagógiai tapasztalataikat a beregszászi kollégáknak. A Keleti Partnerség projekt keretén belül korszerűsítésre kerültek az épület nyílászárói, új burkolatot kaptak az irodák, az irodák előtti folyosó, valamint az irodák és a kutatóterem is kifestésre kerültek. Ugyanakkor a levéltár munkatársai és kutatók az 1970-es években beszerzett bútorokat használják. A projekt második ütemének eredeti célkitűzése volt a látogatóbarát fejlesztés céljai körében a kutatóterem és egy oktatóterem bútorzatának a mai kor igényeinek megfelelő bútorzatra cserélése. Ez forráshiány miatt jelen ütemben nem valósulhatott meg, bízunk abban, hogy a közeli jövőben ennek a feladatnak a megvalósítására is sor kerülhet.

13. Közreműködés Európai Unió pályázatokban: a CO:OP projekt

Community as Opportunity – The creative archives´ and users´ network A közösség, mint lehetőség – A levéltárak és felhasználóik alkotói hálózata

Az Európai Unió 2014-től 2020-ig tartó időszakra hirdette meg a Kreatív Európa: az európai kulturális és alkotói (művészeti) szektorának támogatási

programját, amelynek célja – ahogy azt a program elnevezése is mutatja – az, hogy az európai polgárok alkotó, kreatív módon vegyenek részt Európa sorsának alakításában. E gondolat jegyében a CO:OP projekt fő célkitűzése a nagyközönség és a levéltárosi szakma közötti aktív alkotói kapcsolat kialakítása. E támogatási programon belül pályázott 2014 márciusában Budapest Főváros Levéltára 11 ország 16 intézményével együtt a CO:OP megnevezésű projekttel. A projekt vezetője a Hesseni Állami Levéltár (Marburg). Az eredményhirdetésre 2014 augusztusában került sor. A 75 beérkezett pályázatból 21 projekt nyert támogatást, ez utóbbiak közül a legjobb eredményt, a 100-ból 95 pontot a mi pályázatunk ért el.

A projekt összeállítását, beadását a Bécsben székelő International Centre for Archival Research (ICARUS) végezte. A partnerintézmények között található a Magyar Nemzeti Levéltár, a Cseh Köztársaság Nemzeti Levéltára, a Horvát Állami Levéltár, a Svéd Nemzeti Levéltár, a Finn Nemzeti Levéltár, Észtország Nemzeti Levéltára, a Müncheni Levéltári Főigazgatóság, a St. Pölten-i Püspöki Levéltár (Ausztria), Biscay Történeti Egyházi Levéltára, Madridi Egyetem, Nápolyi Egyetem, Grazi Egyetem, Kölni Egyetem, Balkán Intézet (Szerbia, Belgrád).

A projekt összköltségvetése 3.984.039 Euro, ebből a felek által főként saját munkával finanszírozandó önköltség 1.993.961 Euro, maga a támogatás összege (grant) pedig 1.990.078 Euro. **Budapest Főváros Levéltára a projekt keretein belül 92.534 Euro (310 Ft-os árfolyamon számolva 28.685.540 Ft)** támogatásban részesül, a vállalt saját költsége 138.800 Euro (a saját költségre a BFL munkatársai által a projekt keretében végzett munkájának munkabére számolható el, így ténylegesen, a BFL éves költségvetéséből elkülönített módon kifizetendő önköltségre nincs szükség).

A projekt megvalósítási időszaka: 2014. december 1. – 2018. november 30.

A projekt fő célkitűzései:

- a levéltári anyag minél jobb hozzáférhetővé tétele a nagyközönség számára a digitális korszak adta lehetőségek kihasználásával, olyan módon, hogy a közönség is alakíthassa a tartalmakat, részt vehessen Európa történelmére vonatkozó információk létrehozásával,
- minél több levéltári forrásanyag digitalizálása, ezek minél szélesebb bevonása a jövőbeni szakemberek oktatásába, minél szélesebb rétegek elérése szakmai gyakorlatok támogatásával, nemzetközi tapasztalatcsere, különböző kreatív versenyek szervezésével középiskolai, egyetemi diákok végül a nagyközönség számára, ezzel is a szociális szolidaritás erősítése
- a levéltári adatbázisok terjesztéséhez további technikai eszközöket kell fejleszteni, alkalmazni a web 2.0-ás lehetőségek aktív kihasználásával.
- Az új informatikai platformok nyújtotta előnyöket egészítik ki azok a rendezvények, ahol lehetőség nyílik az új technológiák megismertetésére (pl. „Bring your history” – napok, az alább ismertetendő Topotheq-ot népszerűsítő rendezvények). A nagyközönség megismerheti így a levéltárak világát, és ez az út végül egy heterogén, de összetartó, élő közösség kialakulásához vezethet.

A 17 intézmény alkotta konzorcium hosszú távú együttműködésre tekint vissza, ami záloga a kitűzött célok megvalósítása sikerének, vagyis annak a törekvésnek,

hogy a **történelem aktív alakítóit, részeseit közelebb hozza a történelemre vonatkozó információk megőrzőihez és viszont.**

A projektben **nyolc workpackage (munkacsomag)** köré csoportosulnak a feladatok. **Budapest Főváros Levéltára a Topotheque munkacsomag** koordinációját végzi. A workpackage a személyes iratok, gyűjtemények, családi hagyatékok megőrzésének jelentőségére kívánja felhívni a figyelmet. Erre szolgál a Topotheque (www.topotheque.eu) elnevezésű informatikai platform, amely hozzáférhetőséget biztosít egy adott közösség múltjára vonatkozó személyes dokumentumaihoz, magánkézben őrzött forrásaihoz.

A **topothek** egy internetes platform, amely lehetőséget nyújt egy adott település, kisközösség, kerületrész, városrész stb. történelmére vonatkozó, főként magángyűjteményekben található források egy helyen történő megjelentetését és biztosítja szabad hozzáférhetőségét. Az ötlet magánkezdemenyezésből indult ki. Alexander Schatek a bécsi Praterre vonatkozó gyűjtését kívánta megszerezni és a nagyközönség számára elérhetővé tenni. Saját cégének informatikai részlege alkotta meg erre a célra a Topothekot. A digitalizált dokumentumok, filmek szövegek vagy források mögött egy egyszerű adatbázis található (standardizált ISAD/G), amely a legfontosabb adatokat (időpont, hely esemény, személyek) tartalmazza. Ezt az ötletet fejlesztették tovább falvak, települések számára. Ma 35 település rendelkezik ezzel a platformmal. A platformmal kapcsolatos munkákat önkéntesek, lelkes helytörténészek, lokálpatrióták, stb. végzik. A platform megnyitásának alapját egy már meglévő gyűjtemény képezi. A licence megvásárlása után kerül sor a platformért felelős „topothekarius” betanítására. A jövőben ő felelős a bekerülő dokumentumok archiválásáért. Ha már összegyűlt legalább 50 objektum, akkor kerül sor a topothek nagyközönség számára történő prezentálására. Az eseményről helyi lapokban, plakátokkal, e-mailen stb. keresztül adnak hírt. A meghirdetett időpontban nyitják meg hivatalosan a platformot. A tapasztalatok szerint az esemény után megnövekszik azok száma, akik a birtokukban lévő, a településük történelmével kapcsolatos fényképeket, dokumentumokat stb. közlésre ajánlják fel a platform számára. A magániratok digitalizálása, közzététele számára a megfelelő jogi háttérrel is biztosítani kell. A kezdeményezésben több ok miatt is látott a BFL – illetve láttak más európai a CO:OP-ban résztvevő levéltárak is – fantáziát. Kapcsolódik egyrészt a BFL magánirat gyűjtési programjához. Megoldást nyújthat egy-egy városrész, kerület lakónegyed (pl. Városliget) stb. vagy akár műemléképületekre, oktatási intézményekre vonatkozó, magángyűjteményekben megbúvó fotóinak, dokumentumainak, stb. közzététele, s nem utolsósorban eszköze lehet azon törekvésünknek, hogy a társadalom minél több tagjához jussunk el és ismertessük meg velük a levéltáraknak a történelmi emlékezetben játszott szerepét.

A Topothek munkacsomag résztvevői (Cseh, Finn, Svéd, Észt, Hesseni, Horvát Nemzeti Levéltárak, Nápolyi Egyetem, Madridi Egyetem, Biscay Tört. Egyházi Levéltára) vállalták, hogy a projekt ideje alatt 5-5 nemzeti Topotheque-t hoznak létre és nyitják meg a nagyközönség számára. A munkákat egy Topotheque manager irányítja, aki helyi eseményeket szervez, mint a „Bring your history” („Mutasd be saját történelmed!) nap, amely arra szolgál, hogy az emberek hozzák el a rendezvényre az otthon őrzött személyes, családi múltjukra vonatkozó egyedi

dokumentumaikat. A rendezvényeken segítséget kapnak a magánirataik feldolgozásához, digitalizálásához, a topotheq-en való közzétételéhez. Ezekről a rendezvényekről filmfelvételek készülnek, amelyeket majd a Horvát Állami Levéltár által rendezett nemzetközi fesztiválon vetítenek le együtt a projekt egy másik munkacsomagban a levéltár-pedagógiai munkacsomag keretében diákok által készített filmekkel.

A három és fél éves (2015. május a kezdő időpont) projekt végén egy közös topotheque-ot hoznak létre a felek, amely nemzetközi szinten egyesíti a helyi rendszereket és eljuttatja a jövőben ezen adatokat az Europeana-hoz.

Budapest Főváros Levéltára emellett tevékeny szerepet vállal a **levéltár-pedagógiai munkacsomagban**, amelyet a Horvát Nemzeti Levéltár koordinál. Ez a munkacsomag a levéltári intézmények és az iskolák, oktatási intézmények kapcsolatát kívánja erősíteni. Az itt megfogalmazott célkitűzések - hasonlóan az előbb ismertetett Topotheque-hez -, nem jelentenek újdonságot levéltárunk számára, hiszen évek óta aktív szerepet vállalunk ezen a területen is.

A projekt során a levéltárak először workshopokat szerveznek iskolákban a tanárok és diákok részvételével. A munkacsomag keretében létrehozunk egy „pilot” filmet, amely példaként szolgál a bevezető workshopokon, majd ezután kerül sor a munkacsomagban résztvevői levéltárak és iskolai partnereik közreműködésével a helyi levéltár-pedagógiai filmek levéltárakban történő leforgatására. Az elkészült filmeket különböző website-okra és a you tube-ra teszik fel. A nyers filmeket Ausztriában média szakemberek rövidfilmekké alakítják. Az „Adventures in Archives” filmeket és mind a „Bring your history”-filmeket egy kétnapos nemzetközi fesztiválon mutatják be, amelyet a Horvát Nemzeti Levéltár szervez.

A projekt nagy hangsúlyt helyez a levéltári szakemberek továbbképzésére, nemzetközi tapasztalatszerzésére, és arra, hogy ebbe a folyamatba a közönséget, a levéltárhasználókat is bevonja. Általános európai tapasztalat, hogy a nemzetközi szakmai továbbképzésekre, nemzetközi kapcsolatfelvételekre, tapasztalatcserékre alig akad intézményi, tagállami forrás, a levéltár-használók számára pedig korábban semmilyen hasonló lehetőség nem kínálkozott. Ezen a helyzeten igyekszik segíteni a projekt **nemzetközi mobilitás munkacsomagja**, amely egyrészt a szakemberek, másrészt a nagyközönség számára teremti meg a lehetőséget új ismeretek szerzésére. A projekt honlapján lehet majd az ösztöndíjakra pályázni, illetve az ICARUS által a „laikusok” számára rendezett kirándulásokra lehet jelentkezni.

A **Professional Training munkacsomag** a nemzetközi szakmai tapasztalatcserét szolgálja félévenként szervezendő nemzetközi workshopokkal. A BFL az MNL-lel közösen 2016 szeptemberében szervez nemzetközi workshopot, ahol a szakmai kérdések (elektronikus iratok megőrzése, iratok digitalizálása, feldolgozása, a levéltári online szolgáltatások kérdéskörei stb.) mellett a projektet érintő problémák megvitatására is sor kerül. Emellett a projekt során két alkalommal, 2016-ban Marburgban és 2018-ban Madridban került, illetve kerül sor 2-3 napos konferenciákra, amelyek workshopok, kerekasztal-beszélgetések, előadások formájában lehetőséget adnak az egyes intézményekben futó projektek, jövőbeli tervek bemutatására, megvitatására.

Egy másik önálló munkacsomag, az ICARUS egyik legrégebbi, folyamatosan fejlődő digitális platformja, a középkori okleveleket on-line publikáló Monasterium köré csoportosul, ebben a munkában nem vesz részt a BFL, csakúgy mint minden EU-s projekt kötelező elemében, a disszeminációs munkacsomagban sem. Szerepet vállal a levéltár ugyanakkor **a digitalizálás és adatbázis építés technikai feltételeinek fejlesztésével foglalkozó munkacsomagban**, amelynek célja, hogy minél nagyobb nyilvánosság számára tegyék lehetővé a levéltári anyag elérését.

A projekt elvárt eredményei:

- újfajta betekintés az európai történelem primér forrásaiba mind a szakemberek, mind a nagyközönség számára,
- a nemzeti történelmi nézőpontok meghaladása, európai identitás erősítése,
- a levéltárak egyediségének, társadalmi szerepének tudatosítása,
- olyan technikai háttér megteremtése, mely a nagyközönség számára megkönnyíti a levéltári anyag elérhetőségét, befogadását, továbbfelhasználását,
- Európát átfogó platformok létrehozása és fenntartása,
- levéltárak nemzetközi együttműködésének erősítése az ICARUS segítségével,
- európai szintű levéltári rendezvények szervezése,
- oktatási intézmények és levéltárak kapcsolatának erősítése.

Topotheque platform felállításának megindítása.

A projekt jellegéből adódóan együttműködünk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral két topotéka megvalósítása kapcsán.

2017-ig három topotéka került megnyitásra:

- 1) Berettyóújfalu (a helyi önkormányzat partnerségével)
- 2) Városliget
- 3) Budafok-Nagytétény, a FSZEK kerületi fiókjával közösen

2017-ben a projektben a következő események, mérföldkövek említésre méltóak:

2017 eleje: co:op pénzügyi és szakmai beszámoló elkészítése a 2016. július 1. – 2016. december 31. közötti időszakról

2017. január 14. Solymári topotéka bemutató a Solymári Önkormányzat előadótermében

Mintegy 30 helyi lakos jött el és tekintette meg a topotéka bemutatót

2017. február 14. Elektronikus segédletek sajtótájékoztató – A rejtőzködő történelem a világhálón sajtótájékoztató keretében Garami Erika tartott előadást a topotékáról Közösségi emlékezet az interneten: a topotéka címmel

2017. március 6. Topotéka szakmai nap: az öt magyarországi topotéka adminisztrátorai számára szerveztük, hogy egyrészt megismerjék egymást, másrészt a topotéka felületen végbement változásokról szándékoztunk tájékoztatni őket, illetve igyekeztünk válaszolni kérdéseikre.

2017. március 15-17. Vukovár

A co : op projekt keretén belül az ICARUS és az ICARUS HR égisze és több partnerintézmény szervezésében és támogatásával került megrendezésre a háromnapos konferencia, melynek nyelve horvát és angol volt. A rendezvénynek az Eltz kastélyban található Vukovári Városi Múzeum adott helyet. Összességében hasznos volt a konferencián való részvétel, mindenekelőtt a topotékával kapcsolatos előadások és megbeszélések. A co:op partnerek közül a Horvát Állami Levéltár képviselőivel is tudtunk néhány szót váltani.

2017. március 27. A „Hozd el és mutasd meg emlékeid!” keretében a **Budafok topotéka** ünnepélyes megnyitója, amelyik az eddigi legsikeresebb rendezvény volt. Az eseményről készített film megtekinthető a youtube-n.

2017. március 28. Szakmai nap Budapest Főváros Levéltárában

Budapest Főváros Levéltárának tevékenysége az elmúlt időszakban számos új elemmel bővült részben az informatika térnyerésének köszönhetően. Sokszor még a szakemberek sem élnek a levéltárunk által nyújtott, mindenki számára elérhető lehetőségekkel. Rendezvényünk célja volt egyrészt adatbázisaink, internetes felületeink megismertetése, valamint a „Közösség mint lehetőség” elnevezésű európai uniós projekt topotéka munkacsomag, továbbá a diákoknak szóló levéltárpedagógiai programjaink bemutatása.

2017. május 29. – 31. 19. ICARUS meeting és co:op projekt meeting az Észti Nemzeti Levéltár szervezésében Tartuban. A háromnapos rendezvényen rajtam kívül Dékány Dorottya és dr. Kenyeres István vettek részt. A meetinghez kapcsolódó co:operative Estonia konferencia átfogó képet adott a Balti államok egymás közötti és nemzetközi szintű levéltári együttműködéséről.

2017. május 27. A „Hozd el és mutasd meg emlékeid!” keretében a Solymár topotéka megnyitója. A topotéka felületen azóta a projektben előírt 2000 kép felkerült. A rendezvényről készült film a youtube-n megtekinthető.

2017. június 9-10. Az I. Levéltári piknik keretében egy sátorban kaptak helyet és lehetőséget a topotékák a bemutatkozásra

2017. június 12. ICARUS 4all. Az ICARUS szervezésében levéltárunkba látogatott az egyesület támogatói köre. Sonja Burger vezetésével nyolc ausztriai vendég érkezett, akik megtekintették a levéltárunkat, majd a délutáni kávészünet után

bemutattuk nekik adatbázisainkat, illetve válaszoltunk a kutatási lehetőségeket érintő kérdéseikre.

2017. szeptember 28. Hozd el és mutasd meg emlékeidet! Józsefváros topotéka megnyitója A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral való együttműködésben létrejött Józsefváros topotéka rendezvény a budafoki topotékához hasonlóan nagyon sok érdeklődőt vonzott, és többen el is hozták emlékeiket, amelyeket a felületen szeretnének közzétenni. A rendezvényről készült film megtekinthető a youtube csatornán. Ezzel teljesítettük a projekt WP3 munkacsoportjában vállalt öt topotéka installálását, illetve a megnyitóról szóló ötperces kisfilmek forgatását.

2017. október 23 –25. Madrid ICARUS meeting és co:op projekt meeting

A 20. ICARUS-meeting és a 6. co:op projekt meeting házigazdája a madridi Universidad Complutense volt. A rendezvényen Dékány Dorottya, a projekt közösségi oldalakon való terjesztéséért felelős munkatárs, a magyarországi topotékákat koordináló dr. Garami Erika, Fazekasné dr. Toma Katalin projektfelelős és dr. Sipos András főosztályvezető vettek részt. Sipos András a Budapest Időgépről szóló előadásával a programban is szerepelt.

„A technológia kora: dokumentumok, levéltárak és társadalom” (“The Age of Technology: Documents, Archives and Society”) címet viselő konferenciának a madridi egyetem hatalmas campusa, azon belül a földrajz és történelem tanszék adott helyet. A tanácskozáson elhangzott előadások – az Ibériai-félszigetre, Spanyolország és Portugália levéltáraitra fókuszálva – betekintést adtak az európai levéltárügy fejlődési irányairól és az aktuális nemzetközi levéltári projektekről. A második napon került sor a projektmeetingekre. A WP3 munkacsoport megbeszélését mi koordináltuk, illetve részt vettünk a levéltár-pedagógiai munkacsoport megbeszélésén. Ez utóbbi tevékenységeinek megvalósítása még előttünk áll, de már megkezdjük a kapcsolatfelvételt az iskolákkal az „Adventure in Archives” filmek elkészítésének megszervezéséhez.

14. Kiemelkedő kulturális, közművelődési és tudományos rendezvényeink

14.1. Kiállítások

1. „Isztambul 100” - Kós Károly kiállítás Isztambulban

2017. február 09. – május 5. Isztambul, Magyar Intézet épülete

2017 május 29 – június 5. Yeni Camii Hünkar Kasrı kiállítóterme

Száz évvel ezelőtt, 1917 januárjában kezdte meg működését a Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet. A hivatalosan 1916. november 21-én alapított 1918 novemberi bezárásáig Hekler Antal igazgatón kívül hat ösztöndíjas fordult meg.

Köztük volt a fiatal Kós Károly is, aki az 1917 februárjától 1918 májusáig tartó időszakban tartózkodott az Oszmán fővárosban.

Az Istanbul 100 kiállítás egyaránt kívánt tisztelni a magyar építészet és az erdélyi magyarság kiemelkedő személyisége, Kós Károly előtt, illetve a rövid életű, mégis úttörő jelentőségű Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet megalapítói és ösztöndíjasai előtt. Mindezt három témakör segítségével tette: az első rész (The Architect) Kós Károly életútját és munkásságát mutatja be, a második (Stambul) Kós isztambuli tevékenységébe enged bepillantást, míg a harmadik (The Institution) a Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet másfél éves történetét hivatott bemutatni.

A kiállítás Budapest Főváros Önkormányzata, a Balassi Intézet, és az Isztambuli Magyar Kulturális Intézet pénzügyi támogatásával, Budapest Főváros Levéltára és a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kara valamint az Isztambuli Magyar Kulturális Intézet szakmai együttműködése keretében jött létre. A kiállítás kurátorai Fabó Beáta (BFL), Anthony Gall (SZIE Ybl Építéstudományi Kar) és Fodor Gábor (Isztambuli Intézet) voltak, a kiállítás látványtervét Markó Balázs ötlete alapján Ungváry Mihály tervezte. Levéltárunk végezte a kiállítás szervezési munkálatainak koordinálását, a felekkel való kapcsolattartást.

2. Széttépett esztendők (1939–1944) –Zerrissene Jahre (1939–1944).

2017. május 03. – 2017. június 17. Heidelberg, Friedrich Ebert Gedenkstätte (Pfaffengasse 18.)

2017. június 17. – 2017. július 31. Stadtarchiv Heidelberg (Max-Joseph-Straße 71.)

Budapest Főváros Levéltára a 2014. évi Holokauszt Emlékév keretében, a Miniszterelnökség Civil Alap támogatásával rendezte meg a Széttépett esztendők 1938–1944 című kiállítását. A Heidelbergi Városi Levéltárral való együttműködés keretében lehetőség nyílt német nyelvterületen is bemutatni az anyagot. A Heidelbergben bemutatott tárlat további két roll-uppal egészült ki: az egyik a zsidómentő Gerenday Károlyt mutatja meg (a budapesti kiállításon a vele kapcsolatos eredeti forrásokat állítottuk ki egy tárlóban), a másik tabló a 2015 szeptemberében előkerült adatszolgáltatási íveket mutatja be. A kiállítási anyag kíséző szövegének németre fordítását én végeztem, a lektorálást dr. Peter Blum, a városi levéltár igazgatója vállalta magára. A német nyelvű roll-upok kinyomtatása a BFL-ben történt. A kiállítás megnyitójára 2017. május 3-án került sor. A köszöntőt Dr. Walter Mühlhausen, a Friedrich Ebert alapítvány ügyvezető igazgatója és dr. Peter Blum tartották, a kiállítást dr. Kenyeres István főigazgató mutatta be.

3. „A pesti serfőzéstől a sörgyártásig” és a „Prost Heidelberg! A heidelbergi serfőzdek és sörözők története” kiállítások –

Megnyitója: **2017. június 9. – június 10. A Nyitott Levéltárak 2017 programsorozat nyitó rendezvénye keretében** – a kiállítás 2017. október

30-ig volt látogatható

A Magyar Levéltárosok Egyesülete és Budapest Főváros Levéltára együttműködésében megrendezett **I. Levéltári Piknik** keretében, a rendezvény első napján került sor a BFL által készített, Hidvégi Violetta kurátor által jegyzett „*A pesti serfőzéstől a sörgyártásig*” és a Heidelbergi Városi levéltár által készített „*Prost Heidelberg! A heidelbergi sörfőzdék és sörözők története*” című kiállítások megnyitására.

A Nyitott Levéltárak programsorozat megnyitóját Eva Altmann asszony, Németország kulturális attaséja is megtisztelte látogatásával. Az ő közvetítésével került a heidelbergi kiállítás 2017 novemberében Nyíregyházára, ahol 2017. november 30-áig a Sipkay Barna Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakközépiskolában kapott helyet.

4. 2017. november 14. A Liget egykor kiállítás megnyitója

Az ez évben megrendezett várostörténeti konferencia tematikájához kapcsolódott A Liget egykor című kiállítás, amely a 18. század végétől napjainkig vezeti látogatóit. A földszinti kronológiai tablók segítenek az egymást követő események időrendjének eligazodásában. Másik részük a gazdag múltat, a Liget szerkezetének formálódását tárja fel. Az első emeleti kiállítótérben eredeti dokumentumokkal találkozhatnak az érdeklődők. A kiállítást Fatsar Kristóf, a Writtle University College tanszékvezető docense nyitotta meg. A rendezvénynek 80 körüli résztvevője volt.

14.2. Rendezvények

1. 2017. január 31. Varga László búcsúztatója

Ez évi első rendezvényünknek szomorú esemény, a BFL volt főigazgatója (1991-1999), Varga László elhunyt (2016. november 25.) adta apropóját. A család kívánságára a búcsúztatóját levéltárunkban tartottuk, amelyhez a posztumusz megjelent „A csepeli csoda” könyvének bemutatója kapcsolódott. A rendezvényre levelet küldött, amelyet fel is olvastunk, Joachim Gauck, a Német Szövetségi Köztársaság elnöke is. Bízunk benne, hogy a búcsúztató méltó módon emlékezett meg Varga László életéről és munkásságáról.

2. 2017. február 26. Idegenvezetők Világnapja

A IX. kerületi Bálna Budapest, kulturális, vendéglátó és kereskedelmi központban került megrendezésre az Idegenvezetők Világnapja esemény, ahol első alkalommal jelentünk meg. A nap során mintegy 112 érdeklődőnek adtunk információt levéltárunkról, illetve topotékáinkról.

3. 2017. április 20-23. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál

Első alkalommal vett rész levéltárunk e rangos eseményen. 2017. 04. 12-én, a Millenárison tartott sajtótájékoztatón a rendezők általános tájékoztatást adtak a könyvfesztiválról, annak történetéről, az elmúlt évek tapasztalatairól és a résztvevőkről.

A zord időjárás ellenére standunkat a négy nap alatt közel 500 látogató kereste fel. Kiadványainkból (Fazekasné Toma Katalin, Dékány Dorottya, Garami Erika, Mautner Zoltán és Mátyás Zoltán) 120 darab kötetet értékesítettünk 256.840 Ft értékben.

Levéltárunk az alábbi programokat kínálta a látogatóknak a vásárlási lehetőségen kívül: standunknál köteteink szerzői közül Hidvégi Violetta, Fabó Beáta, Marótyz Katalin, Anthony Gall dedikált (2017. 04. 21-én).; 2017. április 21-én 15 és 16 óra között a „D” épület Kner Imre-termében került sor **a Városépítészeti, közparkok, Városliget – Budapest Főváros Levéltára építészeti kiadványai és internetes platformja, a topotéka** című pódiumbeszélgetésre, melynek résztvevői voltak: Hidvégi Violetta, Fabó Beáta, Marótyz Katalin, Anthony Gall, Csepely-Knorr Luca, Garami Erika és Kenyeres István. A beszélgetést Ritoók Pál moderálta.

4. 2017. május 20–21. Múzeumok Majálisa

21. alkalommal került megrendezésre a kétnapos majális. A rendezvényen kiadványainkat árusítottuk, illetve lehetőség volt a topotéka felülettel való ismerkedésre. Május 20-án 235-en, 21-én 185-en látogatták standunkat és 75.810 Ft-ért árusítottunk könyveket.

5. 2017. június 24. Múzeumok éjszakája

Örvendetes módon ebben az évben is sokan, 186-an – többen, mint tavaly – voltak kíváncsiak programjainkra. Nagy népszerűségnek örvendett a levéltár látogatás, de sikeres volt a tárlatvezetés is A pesti serfőzéstől a sörgyártásig és A heidelbergi sörgyártás története kiállításban. Ebben az évben is ki lehetett próbálni a paginálást, dobozhajtogatást, illetve a topotékák is bemutatkozhatnak.

6. 2017. szeptember 29. Kutatók Éjszakája

A Kutatók Éjszakáján 123-an látogattak el intézményünkbe, amely a tavalyi 112 főhöz képest is előrelépés. Vendégeinket változatos programmal vártuk. A levéltári séták és A pesti serfőzéstől a sörgyártásig és A heidelbergi sörgyártás története kiállítás tárlatvezetései mellett volt Gyereksarok, ahol a gyerekek pecsétet készíthettek, puzzle-ből városligeti épületeket rakhattak ki, kipróbálhatták a levéltári munkafolyamatokat (paginálás, vasalás), illetve a co:op projekt keretében megvalósult hat topotéka adminisztrátorainak is bemutatkozási

lehetőséget biztosítottunk.

7. 2017. november 23. BFL-MLE közös szakmai napja

A Magyar Levéltárosok Egyesülete és Budapest Főváros Levéltára az elmúlt időszakban sikeres pályázatokat nyújtott be magyar vonatkozású forrásanyag feltárássra, illetve németországi, ausztriai és oroszországi szakmai tanulmányutakra. A szakmai nap célja az volt, hogy a külföldön szerzett tapasztalatokat a résztvevők megosszák a levéltárosi szakmai körökkel. A rendezvény iránt kb. 40-en érdeklődtek.

8. 2017. november 30. „Budapest időgép” sajtótájékoztató

Budapest Főváros Levéltára a Nemzeti Kulturális Alap pénzügyi támogatásával és az Arcanum Adatbázis Kft.-vel való együttműködésben fejlesztette ki a **Budapest Időgép** alkalmazást (<https://hungaricana.hu/hu/budapest-idogep/>), amely mögött a Hungaricana Közgyűjteményi Portál hatalmas adatbázisa áll. Levéltárunk sajtótájékoztató keretében (mintegy 60 résztvevővel) igyekezett népszerűsíteni a projektet, ami az azóta eltelt időszak sajtóvisszhangja ismeretében nagyon sikeresnek mondható. Az Index jelentette meg először ismertetését a világhálón, utána következett kimerítő ismertetéssel a Heti Világgazdaság. Azóta számos interjúra, tv felvételre került sor (MTVA Petőfi rádió, Kossuth rádió, MTV 5 két tudományos sorozata). A Városháza részéről is készült felvétel az eseményről. Az esemény az utóbbi idők legnagyobb és egyértelműen pozitív sajtóvisszhangját kapta, csak két cikk a sokból:

„Beszállás, indul a Budapest Időgép”, itt olvasható:

https://index.hu/tudomany/tortenelem/2017/11/30/beszallas_mindenki_indul_a_budapest_idogep/

„Ha budapesti, rá fog kattanni: ezen a zseniális oldalon házak szintjén kereshet régi fotókat, térképeket, iratokat”, itt olvasható:

http://hvg.hu/tudomany/20171201_budapest_retro_regi_budapesti_terkepek_fenykepek_kereso_hazsam_budapest_idogep_fovarosi_leveltar_hogyan_nezett_ki_a_la_kohelyed_budapest_multja_fotok

9. 2017. december 8. Emlékezés Varga Lászlóra

Budapest Főváros Levéltára tavaly elhunyt volt főigazgatója halálának egy éves évfordulójára emlékeztünk a rendezvény keretében. A levéltári munkatársak mellett a család és barátok is képviseltették magukat, mintegy 70-en tisztelegtek Varga László emléke előtt. A megemlékezés keretében került sor a Varga László díj alapításának bejelentésére. Az alapító okirat szerint évente egy alkalommal kerül sor a 200 ezer Ft-os díj adományozására, amelyet tudományos munkatársak kaphatnak meg, az átadást megelőző három évben nyújtott kimagasló tudományos

tevékenységért. A díj ismertetése után Katona Zsuzsa Az élet ára című, Weiss Manfréd és családjáról szóló dokumentumfilmet vetítettük le. A filmben szakértőként Varga László is szerepelt, egyben ez volt halála előtt az utolsó nyilvános szereplése.

14.3. Konferenciák, műhelybeszélgetések

1. 2017. március 30. Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlás – Büntető iratok, mint a történelmi kutatás forrásai című konferencia szervezése

Az 1956-os emlékév keretében az 1956-os Emlékbizottság támogatásával az 1956-os forradalom és szabadságharc megtorlására vonatkozó levéltári forrásfeltárás, adatbázis-építés- és publikálás munkálatainak zárásaként, illetve az eredmények bemutatására március 30-án szerveztünk konferenciát. A rendezvény iránt 60-an érdeklődtek.

A büntetőperes iratok forrásértéke és felhasználhatóságának kérdései nemcsak a magyar történettudományban váltott már ki heves vitákat, hanem a közéletben is. E problémák álltak a konferencia középpontjában. A konferencián elhangzott 11 előadás olyan kérdésekre kereste a választ, mint: 1. Lehet-e egy büntetőper feldolgozásával a valójában történtek pontos felderítése? 2. Elvégezhető-e a korabeli büntetőperes iratanyagra alapozva a jogi igazságtétel? Milyen feladata lehet egy levéltárnak gyűjtőterületi és belső segédletkészítési munkája során, hogy az 1945 utáni időszakban keletkezett büntetőperes gyakorlatot minél alaposabb megismerhessük? Szerveztünk egy „Tóth Ilona szekciót”, ami folytatása volt a 2016. november 15-én a Levéltári Nap keretében tartott, szintén az 1956-os Emlékbizottság támogatásának köszönhetően megjelent Szokolczai Attila: Gyilkosság különös kegyetlenséggel könyve kapcsán tartott diskuszióknak. Nagy érdeklődés kísérte akkor a vitát, aminek befejezésére az idő szűkössége miatt nem került sor, de e konferencián realizálódott.

2. 2017. november 14–16. Város – liget – köztér – szórakozás várostörténeti konferencia

Budapest Főváros Levéltára, a Levéltári Napok keretében, az általa kiadott URBS Magyar Várostörténeti Évkönyv szerkesztőségével valamint az MTA Történettudományi Bizottság Várostörténeti Albizottságával együttműködve hatodik alkalommal rendezte meg a magyar várostörténeti konferenciát, amely a **Város – liget – köztér – szórakozás** címet viselte. A háromnapos tudományos tanácskozás a városi térhasználat kérdéskörének egy specifikus részét helyezte a vizsgálat középpontjába: a közterek és parkok szerepét a városok életében. Számos történész érdeklődését keltette fel a meghirdetett tematika: a vendégek 46 előadást hallgathattak meg. Külön szekció tárgyalta a Városliget történelmét, amelyhez a konferencia első napján a „**Liget – egykor**” kiállítás megnyitója kapcsolódott. A három nap során körülbelül 150-en hallgatták meg az előadásokat.

Könyvbemutatók

1. 2017. február 28. Év Levéltári Kiadványa Díj átadása

Az *Év Levéltári Kiadványa Díj* elnyerésére a Magyar Levéltárosok Egyesülete az elmúlt évben írt ki pályázatot magyarországi közlevéltárak, a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményei, nyilvános magánlevéltárak, határon túli magyar vonatkozású iratanyagot őrző egyházi levéltárak számára. A díj elsődleges célja a levéltárak kultúramegőrző, kultúrateremtő szerepének, tudományos eredményeinek bemutatása, ismertetése, népszerűsítése, a levéltári intézmények szellemi műhelyeiből kikerülő kiadványok középpontba állításával. Ez évben a díjátadásra Budapest Főváros Levéltárában került sor. Levéltárunk három kategóriában szerzett helyezést. A monográfiák kategóriában második helyezést ért el **Diescher József: Építészet és mesterség. (Budapest Főváros Levéltára)** című munkája, melyet Budapest Főváros Levéltára adott ki. Szerkesztette: Hidvégi Violetta és Maróty Katalin. A levéltári szakmai kiadványok között **Géra Eleonóra Erzsébet: Buda város tanácsülési jegyzőkönyveinek regesztái 1708 – 1710** című kiadvány első helyezést ért el, ugyanígy a levéltári adatbázisok kategóriában **A Szlovák Műszaki Múzeumban őrzött magyar vonatkozású tervek másolatainak gyűjteménye**

2. 2017. március 2. Diescher József: Építészet és mesterség c. kötet bemutatója.

A Hidvégi Violetta és Maróty Katalin szerkesztésében megjelent kötetet Sisa József művészettörténész (MTA BTK, Művészettörténeti Intézet) mutatta be. A tanulmánykötet Budapest Főváros Levéltára építészettel és építészekkel foglalkozó sorozatának következő darabja. Diescher nevét kevesen ismerik, annak ellenére, hogy tervezőként és kivitelezőként is a városképet meghatározó épületeket hagyott az utókorra. A kiadvány az életrajz és az építészeti munkásság értékelése mellett e jelentős alkotásokat mutatja be tervrajzokkal, kortárs és mai fényképekkel gazdagon illusztrálva.

Külsős rendezvényeknek is rendszeresen adunk teret, így 2017-ben a Hajnal István Kör előadásainak, a Budapesti Honismereti Társaság előadásainak, a Veritas Történetkutató Intézet konferenciájának 2017. október 6-án, a Magyar Testvéri Közösség elleni per témájában és a Fiala Levéltárosok Egyesülete konferenciájának 2017. november 28.-án.

14.4. Határon túli és egyházi levéltárosok továbbképzése

2017. október 17–19. „Egy a múltunk, őrizzük egy azonképp a jövőnek! – Határon túli és egyházi levéltárosok továbbképzése

Budapest Főváros Levéltára szervezésében ötödik alkalommal került sor az egyházi és határon túli magyar levéltárosok szakmai továbbképzésére. A már hagyománnyá vált, a Kárpát-medencei levéltárak egyik fontos együttműködési formáját jelentő háromnapos rendezvény programját ebben az évben is úgy alakítottuk ki, hogy figyelembe vettük a résztvevő kollégák kívánságait és javaslatait. A képzésen 29

közgyűjteményi munkatárs vett részt (sajnos ketten az utolsó pillanatban lemondták a részvételt), tízen a magyarországi egyházi levéltárakból, egy levéltáros Horvátország, hatan Szerbia, hárman Ukrajna, heten Románia, ketten Szlovákia levéltáraiból, illetve könyvtáraiból érkeztek. Ebben az évben örvendetes módon több olyan kolléga is jelentkezett a képzésre, aki korábban még nem vett részt a kurzuson. A programba levéltárunk megtekintése is belekerült, illetve a kollégáknak Hadtörténeti Intézet és Múzeumba és a Hadtörténelmi Levéltárba szerveztünk látogatást. A tavalyi elégedettségi kérdőívek alapján a következő témák köré csoportosult a tematika: PR és levéltár, a 21. század kérdései a levéltárügyben; Levéltár-pedagógia, iskolakapun kívüli oktatás; A CO:OP Projekt és a Topotéka; Állományvédelmi alapismeretek

14.4. Gyakornoki programok

Gyakornokok, közösségi szolgálatosok

2017-ben szép számban érkeztek hozzánk gyakornokok, akikkel szívesen foglalkozunk, de egy szakmai szint kialakításához, megtartásához a levéltári szakemberek részéről többletmunkára van szükség.

2017. január 1. – 2017. április 30-ig Belvárosi Gazdasági Szakgimnázium 10 diákja szakmai gyakorlatának megszervezése.

2017. június 16. – július 31. Belvárosi Gazdasági Gimnáziumból érkező két szakmai gyakornok nyári gyakorlata.

2017. június 1- augusztus 31. Buse Yükksekaya isztambuli egyetemi hallgató nyári gyakorlata.

2017. július 1-szeptember 1. Burja Eszter, Tímár Róbert, Tóth Krisztián szakmai gyakornok a Babes-Bolyai egyetemről

2017. július 1 – december 15. Az ELTE levéltár szakos hallgatói közül hat hallgató töltötte és tölti nálunk az előírt szakmai gyakorlatát.

2017-ben összesen **12** középiskolás diák és **10** egyetemi hallgató (négyen külföldről) látogatta intézményünket szakmai gyakorlat céljából.

Intézményünk 2017-ben is fogadott *közösségi szolgálatot* teljesítő középiskolás tanulókat. **10** tanintézmény **10** tanulója választotta levéltárunkat az 50 órás közösségi munka elvégzésére. 2015-ben még csak 5 intézményből érkeztek hozzánk diákok, ez a szám 2017-re megduplázódott, ami a befektetett munka megtérülését látszik igazolni.

14.5. Levéltár-pedagógiai foglalkozások

2017-ben 42 szervezett levéltári látogatás történt az intézményben, amelynek **555** látogatója volt.

A levéltár-pedagógiai kérdések a CO:OP projekt beindulásával hangsúlyozottan jelennek meg a Levéltár életében. A TÁMOP 3.2.11/10-1/KMR-2010. számú európai uniós pályázat keretében támogatást nyert, az „Írjál történelmet!” Rendhagyó komplex történelmi stúdiók Budapest Főváros Levéltárában című program fenntartási időszaka 2017-ben még tartott, amihez levéltár-pedagógiai programokat szerveztünk, illetve részt vettünk egy már több éve működő intézményi levéltár-pedagógiai programban: a Fővárosi Önkormányzat által szervezett „Iskolakapun kívüli tevékenység” Gasztronómia – turizmus – vendéglátás című programjában.

Budapest Főváros Levéltára munkatársai a 2017-es évben is büszkék lehetnek eredményeikre, amely méltó a Főváros és Európa egyik legmodernebb, legelismertebb levéltári intézményéhez.

Budapest, 2018. február 8.

Dr. Kenyeres István
főigazgató

Mellékletek

1. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi szervellenőrzései

2. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára által 2017-ben záradékolt iratselejtezési jegyzőkönyv

3. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017-ben véleményezett iratkezelési szabályzatok/irattári tervek

4. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi iratgyarapodása

5. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi állományvédelmi munkái

6. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi iratrendezési munkái

7. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi segédletkészítési munkái

8. számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára munkatársainak 2017. évi publikációi

9.számú melléklet

Budapest Főváros Levéltára 2017. évi megjelent kiadványai

